

24/80

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

Vol. 14

చెన్న పట్టణము 1926 వ సం॥ మే నెల 28-వ తేది శుక్ర వారము

No 49

నంపుటము ౧౪

శ్రీ అక్షయనామసంవత్సర శైశాఖమాస బహుళ స్రవమ ౧.

నంచిక ౪౯

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలవేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. సంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శ్వపునొప్పులు బారదోలును, పొట్లబోగొట్టును
జ్వరముల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట వట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును

దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

చక్కనిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0, డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 249 ప్రెరి రోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

కామినియానూనె (రిజిస్టరు చేయబడినది)

చదువుడు
జగత్ప్రసిద్ధిచెందిన

The best hair dresser

కొనును

ఈ వ్యవస్థ దేశముల కిది అమృతమైన వాసనద్రవ్యము. ఇది వెంట్రుకలు డోడిపోతుండ కాపాడును, వాటి
యొక్క అభివృద్ధిని, పొగనును హెచ్చించును. పుట్టెయందు గలుగుమంటను పారద్రోలును, బట్టలను మాన్పును,
రంగుమారిన వెంట్రుకలను మామూలు రంగును గలిగించును
దీనియందు మనోహరమైన సువాసనగలదు. ఉపయోగించిన
తరువాత మెదడుకు ఉత్సాహమును, చల్లదనమును, మంచియొచ్చిన
ను గలిగించును. వేసపు వేలమంది దీనిని ఉపయోగించి, దీనిచే గల
గు అపారమైన అత్యున్నతగుణమును గురించి చాలగొప్పగా పొగడి
యున్నారు.

ఈ దిగువ తెలుపబడిన యోగ్యతపత్రము చదువుడు.

దీనికొక చంద్ర భండారి, అమృతేశ్వర పంజాబునుండి వ్రాసినది:-
“మీ కామినియానూనెను పరీక్షించితిని. ఇది వెంట్రుకలు
పెరుగుటకు, అందముగా నుండుటకు చాల ఉపయోగకరము. వి. పి.
చూలాముగా 4 బుద్దను దయచేసివంపును.
దీనిని ఉపయోగించుటకుమరువకుడు. ఇప్పుడే దీనిని కొనుడు.

1 బుడ్డి ధర ర్పు 1-0-0	పావుబుడ్డు 0-6-0	ప్రత్యేకము
8 ” ” 2-10-0	” ” 0-12-0	”

హెచ్చరిక - కామినియానూనె ప్రతి పట్టణమునందును, గ్రామము వందును యుండు ప్రతి సాగరికగయందు
దుకాణమునందు తప్పక దొరుకును కొందరు వర్తకులు తెలియనివర్తక గణుతుగల తప్పువర్తకము నిచ్చి “ఇది పర
సము, శ్రేష్ఠమైనదని” చెప్పుదురు అందులో వారికి గొప్పలాభము గలదని తెలుసుకొనుడు. గాన అట్టివల్లని వ్యాపార
తంత్రములకుమీరు లోబడరాదు ఎప్పటికిని **కామినియానూనె** తప్ప మరేదియు వాడరాదని,
స్థిరపరచుకొనుడు

అత్తరులన్నిటికి రాజువంటిది ఓటో దిల్ బహారు
వాడబడిన వారందరిచేచాలగొప్పగొప్పగా ప్రశంసించబడినది చేతు
మాలయందు కొని చుక్కలను వేసిన కొత్తగా కొనిన పువ్వుములవలె మీమట్టు
ప్రకృతిలకు దానివాసన వ్యాపించును
దీని ని ఒకసారి వాడుడు. తరువాత మీరెప్పుడును దీనినేవాడుదురు
1 బుడ్డి 1 కి ధర ర్పు 2-0-0 వి. పి ఖర్చులు రు 0-5-0 ప్రత్యేకము
1 ” ” 1-4-0 ” 0-5-0 ”
కాంపిట్ బుడ్డి 1 కి ధర ర్పు 0-2-0

సోల్ విజంట్లు :- ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్గు అండు కెమికల్ కంపెనీ,
285, జాన్సానుగేడు మార్కెటు, బొంబాయి.

WANTED.

Candidates for Telegraph and Station
Master's Classes Particulars and Railway
Fare Certificate on 2 annas stamp 2876
Imperial Telegraph College, DELHI.

మ ద న వి లా న ము

నిక్కాచేతగాని, యితర కారణములవలనగాని కలిగిన
శుక్లవర్ణమును తెగించి శీర్షమును గట్టిపరచి సంసారసుఖమును
గలిగించు తియ్యచి రసాయనము 4 బొట్టుల సీసా 1 కి తపాలా
ప్యాకెటుగో రు 3-9-0

2 **మోహన ఫార్మసీ**
రామచంద్రపురం (గోదావరి)

గాంధీ దైవజ్ఞుడు

జాతకనామలు లేక ప్రశ్న వ్రాయు కాలము తెలుపవలె
ను భవిష్యత్తును గరించిన 5 ప్రశ్నలకు ర్పు 100 పై ప్రతి
ప్రశ్నకు 0-4-0. ఒక సంవత్సర మాస, వార్తలము వ్రాయు.
ర్పు. 2-0-0 వి. పి చార్జీ ప్రత్యేకము
ఆంజనేయస్వామి జ్యోతిషమాలయము, తిరుత్తణి,
2599 (చిత్తూరుజిల్లా)

క్రొ ను థి యే ట రు 2253

26-5-26 బుధవారము నుండి 29-5-26 శనివారము వరకు
ప్రతిదినము 2 ప్రశ్నలములు, సా॥ 5-15 గం, రా॥ 9-80 ని॥
ప్రతి శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 8 గం-15 ని॥
ప్రత్యేక మాటినిగలదు
మ ద న్ థి యే ట ర్పు లి మి టెడ్ వారు
నాల్గవారము 10, 11, అందు 12 ఉపకథలు లేక 6 భాగము
పతీన్ అద్భుత ఇంటి వెలుపటి సీరియల్ లోని
“మా ను రాణి” ని ప్రదర్శింతురు
రాజీరాత్ రోలందు ప్రధాన కథా నాయకరాలు
ఇది పతీన్ శీరియలునందు చాలగొప్పది
ఆనే ఇతర ఫీల్ములు కూడ చూపబడును

తూర్పు గోదావరి మండల ఆదియాంధ్ర మాతంగ ప్రథమ మహాజనసభ

కోట రామచంద్రపురంలో నేడు సమావేశమగుట

శ్రీ ఎల్. సి. గురుస్వామి, ఎం. ఎల్. సి. గారి అధ్యక్షోపన్యాసమునం దీ క్రిందిభాగములు ముద్రితములు

మన ఆధిక్యత

సోదరులారా! చర్యపుపనిచేయు మాజాతివారు యీ దేశముయొక్క అన్ని భాగములందును బహుసంఖ్యాకులై ముఖ్యులై యున్నవారలు ఒకటిరెండురాష్ట్రములయందు మనమే యితరజాతులకన్న బహుసంఖ్యాకులము ఇప్పటిసీచస్థితిలో నొకానొకకాలమందు మనముండలేదని శాస్త్రజ్ఞులు, గ్రంథకర్తలు చెప్పుచున్నారు ఒకానొకకాలమునందు మనము రాజ్యభారముచేసి గొప్పవారుగానుంటిమి అలాగె యిప్పటికిని మనపెద్దలు చెప్పుచున్నారు మనజాతివారికి మాదిగలు, మాతంగులు, అరుంధతీయులు, జాంబవానులు, అనిపలుపేరు లున్నవిగదా? సుగ్రీవుని సైన్యములోమంత్రాలోచనకు పేరువడియుండిన జాంబవంతుడైన మన మూలపురుషుడనియు, అందువలన మనకు జాంబవానులని పేరువచ్చెననియు మనలో రూఢికలకు కొందరు శాస్త్రజ్ఞులు మఱి నిట్లుచున్నారు భరతఖండమైనమనదేశమునకు జంబూద్వీపమని పేరొకపేరున్నదిగదా 'జంబూ' అనిపేరు గల ఆదినివాసులచే ఈదేశమునకు జంబూద్వీప మని పేరువచ్చెను ఇప్పటికి జాంబవానులని పిలువబడుచుండు మనము, ఆయాదినివాసుల సంతతివారలు ఇదియుంగాక కర్ణాటక దేశమందు మాతంగవంశీకులు రాజ్యభారము చేసినట్లుగా నచ్చట దొరకియుండు శిలాశాసనములందు చెప్పబడియున్నది వారును మనమును ఏకవంశీయులనుటకు సందియములేదు బగ్గారిజిల్లా చూసినపేటపరమిపమునం దుండు పంపాక్షేత్రము సుగ్రీవుని రాజధానిగా నుండెనని రామాయామునందు చెప్పియున్నది మన వంశముయొక్క మూలపురుషుడైన జాంబవంతుడు నివసించుచుండిన దక్కడనే మాతంగులు రాజ్యమేలినదియు వక్కడనే కనుకనే కాబోలు బగ్గారి, అనంతపురము జిల్లాలయందు మన మాదిగవారు, ఇతర యాదిమాంధ్రజాతులకన్న, చాల యెక్కువగా నున్నారు మనవారికి మాదిగలని పేరువచ్చుటకు ఈక్రిందికారణమని పెద్దలచే వినియున్నాను ఐన మూలపురుషుడగు జాంబవంతుడు న్యాయము తీర్చుటకుగాను సభకు విచ్చేసినపుడు సభవారెల్లరు లేచి 'మాహాదిగ' అని ఘోషించుచుండిరట ఇప్పుడు మనకాసననిర్వాహభక్తు, శ్రీ గవర్నరుగారుగాని, సభాధ్యక్షులుగాని వచ్చినప్పుడు 'His Excellency, the Hon'ble the President' అని వారి పరివారమువారు చెప్పుట కలదుగదా అదే రీతిగా 'మహా' అనగా మహోయుడు 'దిగ' అనగా వచ్చెను లేక దిగెను అని చెప్పుచుండిరి దానివలన ఆతెగవారికందరికి 'మాదిగ' 'మాదిగ' అని పేరుగలదు 1921-వ సంవత్సరపు పెంసకు రిపోర్టులో సీరాజ్‌ధానిలోనంతయు 7,37,000 మంది మనజాతి వారున్నారనియు, 15 లక్షలు మనబంధువులైన మాలవారున్నారనియు చెప్పబడియున్నది దానికి పదిసంవత్సరములకు మునుపు మనవారిసంఖ్య 8 లక్షలను మీరియుండెను ఆపదిసంవత్సరములలో మనవారికి సంఖ్య నూటికి తొమ్మిదివొప్పున తగ్గిపోయెను మనబంధువులైన మాలసంఖ్య నూటికి ఒకటిరెండు వొప్పున మాత్రము తగ్గెను ఇట్లు మనవారిసంఖ్య తగ్గుటకు మనవారు క్రిస్తవమతమును చేరుచుండుటయే కారణము ఈవిషయము గురించి రెండువాక్యములుచెప్ప దలచియున్నాను కాని తరువాత చెప్పెదను

విద్య

ఇతర నిమ్నజాతులతో పోల్చినయెడల మనవారు విద్యావిషయమునందు చాల వెనుకబడి యున్నారనుంగతి ఆసెంసకు రిపోర్టునుండియే తెలియుచున్నది. మనయందును ఇతర నిమ్నజాతులందును శ్రీ విద్యాభ్యాసము అత్యల్పముగా నుండుటచేత నావిషయమున పోలిక పనికిరాదు కనుక మగవారియందు విద్యాభ్యాసము ఎట్లున్నదో పోల్చిచూచెదము మనజాతిలో 3,37,000 మంది మగవారుండగా వారిలో 3324 మంది మాత్రము దేశభాషయందు చదువు వ్రాతలు నేర్చియుండిరి ఇంగ్లీషు నేర్చినవారు 200 గురుమాడ నుండలేదు మాలవారిలో విద్యాప్రచారము మనలోకన్న రెట్టింపుగా నుండెను దక్షిణదేశమందు విద్యాభ్యాసము మనదేశములోకన్న బాగున్నది మనవారిని అకచేక్కిలివా రందురు వీరి ప్రజాసంఖ్య మనసంఖ్యకంటె చాలామీటికంటె భాగము తక్కువగానున్నదైనను వారిలోవిద్య నేర్చినవారిసంఖ్య మనకంటె 2½ యంతలు హెచ్చుగా నున్నవి ఆదిద్రావిడులందైతే నాలుగింతలు హెచ్చుగానున్నవి ఆంధ్రదేశములోనుండు వ్రాహ్మణు లొక యింతయినచో మాదిగవారైన మనము ఒకటిన్నరంత యున్నాము అయితే చదువు నేర్చినవారిలో మనకన్న 50 యింత తక్కువగానున్నారు ఇది దేశభాషయందు ఇంగ్లీషు విద్యాభ్యాసము పోల్చినట్లయితే వ్యత్యాస మపారముగను సోదరులారా, జనసముదాయమందు కలుగుగట్టత ప్రతిజాతివారికి వారివారి విద్యాలాభము ననుసరించి యుండును కాబట్టి మనజాతివారు రున్నతస్థితికి వెక్కువకు చదువు నేర్చుకొనుటయే మొదటి సోపానము

ఆర్థికస్థితి

ఇక మన మాస్థితిగూరించి నొకమాట చెప్పెద అనేక శతమానములుగా మనము మహాద్రావణ్యులమై యుంటున్నాము అయితే కొన్నిసంవత్సరములకంత

విప్పుడు కష్టదశకు దిగితిమి మదరాసునంటి పట్టాములయందు నివసించువారిగ్గు ముఖ్యముగాకష్టతరమైయున్నది మోటారుకారులు, బస్సులు, వచ్చుటకుముందుగట్టపు బండ్లసామానులనుతయారుచేయుట మనవారిలోననేకులకు జీవనోపాయముగా నుండెను మదరాసులో కొందరు గొప్పగొప్ప సంస్థానములకంత ఈ సామానులను చేసియిచ్చి యాసంస్థానములచే పోషితులై యుండిరి ఇప్పుడైతే మోటారుకారులవచ్చి గట్టపు బండ్లు తగ్గిపోయి మనవారిపనులు నిలిచిపోయెను మహాత్మాగాంధీగారి సద్బోధచే మన దేశపు విద్యావంతులు డాంబికముమాని బూట్లు, షూటు మొదలయినవి వదలించువలన ఆ వ్యాపారము మనకు తగ్గిపోయినది కాని క్రొత్తజీవనోపాయములను వెదకుకొనుటకు తగినంత సాహసము మనలో లేకున్నది చెన్నపట్టణమున వెన్యూరుమందిమహావృద్ధియులు, ఆదిద్రావిడులు మోటారుకారులను బస్సులను నడిపించుచున్నారు అయితే నాకు తెలిసినంతవఱకు మనవా డొకడైనను ఆపనికి పోలేదు చెన్నపట్టణములో తోళ్లను, తోళ్లపనులను నేర్పించుటకై సర్కారువా రొకస్కూలును పెట్టియున్నారు అయితే మనవారు దానిని చెరి కృతార్థులు కాలేదు ఇన్ని దినములవలె మనకులవిద్యను మాత్రము నమ్ముకొనియుండినయెడల మనము బ్రతుకజాలము కాలోచితముగా క్రొత్త పనులను నేర్చుకొనవలయును ఆదిద్రావిడులవలె మన ముపాధ్యాయులు, బంట్రితులు, మోటారునడిపించువారు మొదలగువారు కావలయును ఇట్లుగుటకు దేవుడు మనకు తగినంత యోగ్యత నిచ్చియున్నాడు అయితే, బలమైన ఉద్దేశ్యము కలిగించుకొనవలయును దానికి మనమందఱ మేకిభవించి ప్రయత్నింతుముగాత

ఇటీవల మనసర్కారువారు నిమ్నజాతులవారి కష్టసుఖములను చాల దయతో పరిశీలించుచున్నారు వారు 1919-వ సంవత్సరమునందు లేబరుయిలాఖాను నేర్పటచి దానితలగా నొకరొప్పయుద్యోగిని నియమించి నిమ్నజాతులవారి సుఖదుఃఖములను నివారించుటయే వారి ముఖ్యమైన కర్తవ్యముగాఁ జేసిరి ఆయిలాఖావారిపనులచే మన జాతివారు ఇప్పుడును, ఇకముందును విశేషముగా నుపకారము పొందువారుగనె యున్నారు గనుక నాయిలాఖావారి కార్యములగురించి యిచ్చట కొంత విస్తారముగాఁ జెప్పెదను ఆయిలాఖా పుట్టినకొంతకాలమునకెల్ల దానియధికారులు మిక్కిలిశ్రద్ధతో పనిచేయ నారంభించిరి గోదావరి, కృష్ణా, కావేరి నదులతీరములందు గుడిసెలు వేసి కొనుటకు ఫలములేక నిమ్నజాతులవారు కష్టపడుచుండిరి ఈ నదీతీరములందు సాధ్యమయినంతవఱకు వరిపంటను విస్తరించుచుండుటవలన వృద్ధియగుచుండు ప్రజకు నివసించుటకే ఫలము లేకున్నది తంజావూరుజిల్లాలో నిమ్నజాతులయొక్క నివాసస్థానము లంతయు భూస్వాములకు జేరినవి వారిపనులను జేయుచు వారిచ్చినకూలి తీసికొనుచుండువఱకు వారిపనివారచ్చట కాపురము యవచ్చుచేను ఎక్కువకూలి నడిగినగాని, వేలుపనికి పోయినగాని వారిని నచ్చటినుండి లేవదీయుచుండిరి నివసించుటకు గ్రామముందు వేలుఫలము లుండినయెడల నట్లు లేవదీసినప్పటికిని తప్పేయియు లేదు. అట్లుగాక వేతె నివాసఫలములు లేనందువలన, భూస్వాముల నిర్బంధమునకు లోబడి యీ నాగరికమయిన ప్రభుత్వమందు మనుష్యమాత్రునకుగలస్వాతంత్ర్యమును పోగొట్టుకొని యుండిరి అనగా నెచ్చట నెక్కువకూలి దొరకునో అచ్చటపోయి పనిచేయుటకును ఏపని లాభకరమో దానినిచేయుటకును మనకు బ్రిటిషుప్రభుత్వమందు హక్కుగలదు నివాసఫలములు లేనందుచే తంజావూరుజిల్లాలో నీహక్కు పోయియుండెను ఈ బాధను తొలగించుటకై లేబరుయిలాఖావారు భూస్వాములనుండి (Land Acquisition Act) క్రింద ఆఫ్ఫలములను క్రయమునకుఁ దీసికొని పనివాండ్రకు మరల అమ్ముచు వచ్చిరి ఇందులకు భూస్వాములు కోపగించుకొని (Justice Party) వారితో చెప్పి 1922 వ సంవత్సరము మార్చివెలలో నాయిలాఖా యుద్యోగులకు దీసివేయించిరి ఆ సంవత్సరపుబడ్డెలవరకు గవర్న మెంటువారు నిమ్నజాతులయందు దయ కల్గినవారందఱు నాయిలాఖావారిని దీసివేయరాదని వాదించిరి కాని పార్టీరథమును నెవరు అడ్డగించ లేకపోయిరి కొన్నిమాసము లాడిపార్టుమెంటుకు తలమాత్రముండి దేహములేని వింతను జూచితిమి కాని మరల జ్ఞానము వచ్చి ఆయిలాఖాకు క్రొత్తయధికారులను నియమించిరి వీరు వెనుకటివారికంటె తక్కువవర్ణవారును జిల్లాఅధికారులకు లోబడినవారుగాను నున్నారు ఈక్రొత్తయధికారులు వెనుకటివారివలెనే శ్రద్ధతో నిమ్నజాతులవారిమేముకొఱకు పనిచేయుచుండినది మనకు చాలత్పత్తికరముగ నున్నది వీరట్లుండరని నేను మఱికోందఱు చాలభయపడియుంటిమి గనుక వీరిశ్రద్ధనుజూచి మరింత సంతోషించుచున్నారము

ఆ యిలాఖావారు చేయుచుండు పనులగురించి వారి కడపటి రిపోర్టువబట్టి కొంత చెప్పెదను.

నివాసస్థలములు

దెట్టాజిల్లాలయందు నిమ్నజాతులకు నివాసస్థలముల నొసంగుట ఈ డిపార్టుమెంటువారి పనులయందు దొక్కటని చెప్పితినిగదా 1924-1925 వ సంవత్సరము ఆఖరున 987 ఏకరాలను సుమారు 10 లక్షల రూపాయలకు భూస్వాములయొద్దనుండి తీసికొని 16,26, కుటుంబములకు పంచిపెట్టిరి వీరికిగాను ప్రత్యేకపు సహకారసంఘము

లను బెట్టి వానిద్వారా సర్కారువారు ఆఫీసులను కొనుటకై వీరికి అప్పు లిచ్చియు న్నారు. ఆసంఘముల మెంబరులయిన మన నిమ్మజాతులవారు వాయిదాలను తప్ప కుండ కాలమునకు సరిగా కట్టించునారని విని సంతోషమగుచున్నది అయితే 100కి 7½ చొప్పున ఆసంఘములనుండి సర్కారువారు వడ్డీని తీసుకొనుచున్నారు దానిచే బీదవారనేకులు ఈసంఘములద్వారా స్వంతమయిన నివాసస్థలములను చేసికొనుటసా ధ్యముగా నున్నది సర్కారువారు 5½ వంతునఅప్పుచేయుచున్నారు బీదవారలకొకటై నష్టముచేసుకొని 4-4½ వంతున వడ్డీకి నివ్వవలయునని ప్రార్థించెదను (Agricultural Act)ను క్రొత్తగా మార్చినందున దానిక్రింద భూస్వాములవద్దనుండి భూములను తీసి కొనుట చాల ఆలస్య మగుచున్నది ఈ యననుకూలతను సర్కారువారు శీఘ్రముగా నివారించెదరని ప్రార్థించెదము

దరఖాస్తుభూములు

సర్కారువారి స్వాధీనములోనుండు వ్యవసాయమునకు పనికివచ్చు భూముల నిమ్మజాతులవారికి నిప్పించుట లేబరుయిలాఖావారి పనులలో నొకటి. లేబరుకమిష నరుగారి రిపోర్టుకొనలో నిమ్మజాతులవారికిని తీసిపెట్టియుండు యేకరాల మొత్త మును, దానిలో వారి -కిదివఱకు చెల్లించియుండు యేకరాలమొత్తమును జూపించి యున్నారు తీసిపెట్టియుండినవి 6,41,152 యేకరాలు, పంచిపెట్టియుండినవి 1,57,110 యేకరాలు అనగా అయిదింటి ఒకభాగము మాత్రము లేబరుయిలాఖా వుట్టిన 6 సం॥ల వెనుకకూడ తీసిపెట్టబడిన భూమిలో నంత స్వల్పభాగము మాత్రమే యెందు కివ్వబడినది? తీసిపెట్టినభూమి నిమ్మజాతివారు కూడ అపేక్షింపవలసిన పనికి రానిదా? ఆ భూమిలో నయిదింటి నొకభాగము అనంతపురముజిల్లాలోనో, వరింత భాగము కడప కర్నూలు జిల్లాలలోను నుండుటవలన ఈ అనుమానము కలుగుచున్నది పనికిరానిభూమిని చేర్చి మొత్తము యూరక పెద్దజేసిన ప్రయోజనము లేదుకదా లేక, గ్రామాధికారు లీకార్యమునకు విఘ్నముచెప్పుచున్నారా? ఇది యూరక వారి యందు దోషాలోపణము చేయుటగాదు ఎన్నియోసారులు వారల్ల విఘ్నకారు లయినది నాకు స్వంతముగ తెలియును నిమ్మజాతివారికి భూమి దొరకుటకంటె అయిష్టమయిన సమాచారము భూస్వాములకు నుత్తమజాతివారికి వేటొకటిలేదు "వెనుక మన కెవరు పనిచేయుదు"రని భూస్వాము లడిగెదరు. చేతిక్రిందివారు సర్కారువారి ఉద్దేశ్యమును భంగపఱచుచుండ, సర్కారువా రూరకుండ చునా? కొందఱిని బాగుగ శిక్షించినట్లుయితే విఘ్నము లన్నియు తొలగిపోవును నా మిత్రు డగు పీర్ య్యక్ M L C గారు మొన్న మదరాసులో జరిగిన ఆదిద్రావిడ సమా వేశమునందు నూచించినట్లు కొన్నిచోట్లలో నిమ్మజాతులవారిని కర్రములుగాను, గ్రామమునిసీపులుగాను నియమించినట్లుయితే సర్కారువారిఉద్దేశ్యము త్కణములో చేరుదును గోదావరి కృష్ణాలంకలను వేలమువేయక, నిమ్మజాతియులకు నిచ్చినందులకు మనము చాల కృతజ్ఞులము 1924-25-వ సంవత్సరాంతమున గోదావరి లంకలలో 9000 ఎకరాలను, కృష్ణాలంకలలో 4000 ఎకరాలను ఈరీతిగనిమ్మజాతులవారికి గుత్త కిచ్చియుండిరి లంకలు చాలమందిభూము లగుటచే నిట్లు వేలములేక వాని నిచ్చినది పెద్దయపకారము-ఇదేరీతిగా గుంటూరుజిల్లాలో ఫారెస్ట్రీక్రింద నుండిన భూమిని నిమ్మజాతులవారి కిచ్చినందులకు గవర్నరు మెంటివారికి మనఃపూర్వకమైన వందనము లొసగుచున్నాము

లేబరుడిపార్టుమెంటువారికి హెచ్చరిక

నిమ్మజాతులలో అనేక కులములు గలవు ఆకులములన్నిటి యభివృద్ధియు సరిస మానముగ లేదనవిషయ మందరకును బాగుగ దెలియును అందుచేలేబరుడిపార్టుమెంటు వా రీకులములవారిహక్కులను సరిసమానదృష్టితో పరిగణించుట అవసరము ప్రస్తుత మిట్లు జరుగుటలేదు నాస్వామభవముమీద గనుగొనినవిషయ మిది ఎక్కువ అందోళన మొనర్చి బిగ్గరగా గల్లంతుజేయువారు మాత్రమే, లేబరుడిపార్టు మెంటువారి దృష్టి నాకర్షించి యాభిముల ననుభవించుచున్నారు నోరులేని కులముల స్థితినిగుఱించి వారేమాత్రమును గనుగొనుటలేదు అరవదేశమున దరఖాస్తుభూములలో ఆదిద్రావిడల కెంతభూమి నొసగినదియు, ఇతరకులములలో నొక్కొక్కకులమువారి కెంతభూమి నొసగినది దెలిసికొనినయెడల ఈవిషయము స్పష్టపడగలదు ఇదేవిధముగ నిమ్మజాతులలో నేయేకులమువారి కెన్నె పాతకాలల సేర్పరచినదియు, బావులు త్రవ్వించినదియు, సహకారసంఘముల సేర్పరచినదియు గవనించినయెడల చాలనూత నాంశములు దెలియగలవు మదరాసునగరము, చెంగల్పట్టుజిల్లాలు సంబంధించినంత వరకు అచ్చటి అరుంధతీయులకు న్యాయ మొనర్పబడలేదని నేను భ్రాతృకుల కెప్పు గలను ఈవిషయమును ప్రభుత్వమువారి కెన్నియో పర్యాయములు దెలుపబ డెను అందువలన నెట్టియుపయోగమును గలుగవచ్చెను దరఖాస్తు భూముల నిప్పించవలసినదని నాచేతులతో నే నెన్నియో అరుంధతీయుల దరఖాస్తులను పంపితిని కాని వానిలో చాల తక్కువ దరఖాస్తులు మాత్రమే సఫల మయ్యెను ఇంకొకవిషయమును గమనింపుడు 1921 సంవత్సరమున మదరాసునందు కార్మికు లలో తీవ్రమగు కొట్లాటలు సంభవించినపుడు చాల ఆదిద్రావిడులగుమాత్ర మన్ని సౌకర్య ముల నొసగి సహాయముచేసిరి గాని అరుంధతీయులకుమాత్ర మతప్పకైన దలపలేదు తరు వాత, అరుంధతీయ వహాభతరపున అరుంధతీయులు పడుచున్న కష్టములగురించి నేను ప్రభుత్వమువారికి దెలుపగా, చాలకాలమునకు, వీదో కొంచెము పరిహార మొసగిరి మదరాసునందలి విద్యార్థి నసతిగృహమును జూచినను ఈవిషయమే గనిపించును. అచ్చట నాదిద్రావిడ విద్యార్థులసంఖ్య చాలపెచ్చు ఇతరకులముల విద్యార్థులసంఖ్య చాలతక్కువ. ఇతరకులములనుండి విద్యార్థులను రప్పించుటకు ప్రభుత్వమువారు తమచేత నైన ప్రయత్నములనన్నిటిని జేయుచుండిరా లేక "వీదో జరుగుచున్నదిగదా జరుగనీ" అనువిధానము నవలంబించిరా? ఇతరకులముల వారిహక్కులను బుద్ధిపూర్వకముగ నిట్లు

లక్ష్య మొనర్చుచున్నారని నేనుచెప్పను కాని నిమ్మజాతులలో నెక్కువదుర్బలులు వెనుక బడియున్నవారును, నోరులేనివారును అగు కులములవారినిగూడ లేబరు డిపార్టుమెంటు వారు జ్ఞాపకముండుకొనవలెనని నాకోరిక వీయేకులములవారికెన్నె ని దరఖాస్తుభూ ములనిచ్చినది, ఎన్నెన్ని నివేశనస్థలముల నొసగినది, పాతకాలల సేర్పరచినదియు వివరిం చుతెక్కలను ప్రకటించునెడల నీ యాదర్శమును కులభేదముగనందగలము ఈవిషయమున అరుంధతీయులకులమునకు సంబంధించినతెక్కల దెలుపజులసినది కాననసభయందు నే ననేకపర్యాయములు ప్రశ్నింపగా, జిల్లాకలెక్టరులనడిగి తెలిసికొనవలసినదని ప్రత్యుత్తర మొసగిరి అందుపై జిల్లాకలెక్టరులకు వ్రాయగా కొంతమంది కలెక్టరులు కులములవా రీవనరులను వ్రాసికొనలేదని ప్రత్యుత్తర మొసగిరి మరికొంతమంది కలెక్టరులు చాల కష్టపడి, దరఖాస్తుల పరిశీలించి, కావలసిన వివరములను దెలియ జేసిరి వీయేకార్య మేయేకులమువారి యుపయోగార్థ మొనర్పబడినవియు దెలుపుటకు ప్రస్తుతపు తెక్కలపట్టిలో మరియొక తాజాకలము సేర్పరచినయెడల నికమిదన్న నను ఇంతకష్టము దప్పను మీ రీకోర్కెలను బలపరిచెదరని నమ్ముచున్నాను

అరుంధతీయులు - ఇతరకులములు

ఇతరకులముల వారితో మనసంబంధముల నెట్లుండుకొనవలెనో అనుప్రశ్న చాలముఖ్యమైనది, ఈవిషయమును మన మిపు డాలోచింపవలసియున్నది అభ్యుదయశే మన, ఈప్రశ్నకు జవాబుచెప్పుట ఏమాత్రమును కష్టసాధ్యము గాదు మన మితరసం ఘములవారియెడల మైత్రితో ప్రవర్తించవలె నని ప్రతివారును చెబుతే అంగీకరిం చెదరు ఉద్రేకసమయములందు మన మీవిషయములను మరచిపోవు నుపద్రవస్థితి అప్పుడప్పుడు సంభవించవచ్చును అందుచే నీవిషయమున నిరంతర వప్రయత్నము యెందు టవసరము విశేషసంఖ్యాకులును, మనసోనరులును అగు తెలుగుదేశముందలి మాలలతో మన సంబంధము తెలులుండవలెనను ప్రశ్నను మొదట దీసుకొనుడు. చిరకాలమునుండియు వంశపారంపర్యముగ, మాలలును మనమును, ఒకరికొకరు ప్రతికూ లముగ నుండుట చాల కోవనీయము వారును మనమును ఒక పాలెమునందు నివసించ రాదనియు, ఒక నూతినుండి నీళ్లు తోడుకొనరాదనియు, ఒకరిగృహమున మరియొకరు భుజింపరాదనియు నిషేధములుండుట చాల విచారకరము ఈనిరోధములవలన నొకప్పు డెట్టిప్రయోజనమైన గలిగెనేమో నాకు దెలియదు కాని ఈనిరోధములను పూర్తిగా వదలివేయవలసిన సమయము వచ్చినది ఒకవైపున ఇతర కులములవారితో సరిసమాన స్వయ్యములుగావలెనని కోరుదు మరియొకవైపున మనలో మన మొకరినొకరు దూషించు కొనుచు నీచముగ జూచుకొనుచు, ప్రాతెవర్ణ భేదములనే ఇంకను సాగించుకొనుచుండుట పరిహాసాస్పదము ఏమహానీయుని మహాపకారముల మన మితరవరకును అనుభవించి యుంటిమో, వీయుదారపురుషుని యాదార్యమును మన మీసమయమునగూడ నను భవించుచున్నామో అట్టి నిమ్మజాతులు సుప్రసిద్ధమిత్రుడగు ఫీతాపురము మహారాజా గారు కొంతకాలముక్రిందట నిమ్మజాతులపిల్లల కొక భోజనగృహము సేర్పరచియుండి రని విశ్వాసపాత్రు లగువారివలన నేను వినియున్నాను కాని మాలపిల్లలును మాదిగ పిల్లలును కలిసి కూర్చొని భోజనమొనర్చుటకు అంగీకరింపక పోవుటచే నాభోజనగృ హము అచిరకాలములోనే మూసివేయవలసివచ్చెనట ఇప్పుడిప్పుడు పట్టాములలో నీఫీతి చాల అభివృద్ధి చెందెను ఇప్పుడు చెన్నపట్టామునందలి విద్యార్థిసతిగృహమునం దిట్టి ఇబ్బంది గలుగుటలేదు కాని పల్లెటూళ్లయం దట్లుగాదు చిరకాలమునుండి, అనుక్రత ముగ వచ్చుచున్న ఈపరస్పరద్వేషమును తొలగించుటకు మీరెల్లరును మీమిగ్రామ ములందు ప్రచారమొనర్పవలసినదని ప్రార్థించుచున్నాను

అగ్రవర్ణములతో మనసంబంధము

అగ్రవర్ణములన్నియు మనయెడల నిండుమిండు ఒకేవిధముగ వైఖరి నవలంబించు చున్నవి వారిలో నేకులమువారుగాని మనయెడల ప్రత్యేకాభిమానమును జూపుచుం డిరని యెందుటకు వీలులేదు భూస్వాము లేకులమువారైనను నిమ్మజాతుల వారంద రును ఎల్లప్పుడును, నిరాపేక్షరులుగనే యుండవలెననియు, ఇదివరకు వలెనే ఇకమీద గూడ తమకు నేనజేయుచు, పూర్తిగా తమమీదనే ఆధారపడియుండవలె ననియే కోరుచుందురు అన్ని అగ్రవర్ణములలోను ఎక్కువవిజ్ఞానము లేనివారందరు కులాభి మానముతో నిమ్మజాతులవారిని దూరముగనే యుంచుచున్నారు అన్ని అగ్రవర్ణము లందలి విద్యార్థులును మనస్థితి నభివృద్ధిపరుపవలె ననియే కోరుచున్నారు ఇట్టి మిత్రు లన్ని కులముల వారియందును గలరు ఇతరవర్ణములంటె నెక్కువ విజ్ఞానవంత మగు కులమునందు సహజముగ ఇట్టిమిత్రు లధికముగనుండురు అందుచే అగ్రవర్ణములవారియె డల మనము సహాము గాంభీర్యము, ఆత్మగౌరవములతో ప్రవర్తించవలెను శౌర్యప్ర తాపముల జూపవలసినదని, అప్పుడప్పుడు కొందరు మిత్రులు మనలను హోర్నహింప వచ్చును కాని మన వట్టివారియెడల హెచ్చరికతో నుండవలెను వేలకొలది సంవత్స రములుగా వచ్చుచున్న సాంఘిక అన్యాయము ఒక్కదినములో తుడిచివేయజాల మను విషయమును మనము జ్ఞాపక ముంచుకొనవలెను శారితముతోడను సహాభావముతోడను వాదించి మనసోదరదేశీయుల న్యాయబుద్ధికి నచ్చునట్లు చెప్పి వారిసానుభూతిని సంపా దించి మనస్థితి నభివృద్ధిపరుచుకొనుటకు యత్నింపవలెను శౌర్యము ప్రతాపముల మాగ్ధ ములును, పోట్లాటలును మనయుద్దమున కేమాత్రమును విజయము నొసగజాలవు ఆం దువలన బలవంతులగు అగ్రవర్ణములవారికి మనపై నాగ్రహము గలుగుటలేప్ప ఇసుమంత యైన ప్రయోజన ముండజాలదు మన ఆర్థికస్థితియంతయు వారిపైనే ఆధారపడి యున్నది గాం;మహాత్ముకు సాగించుచున్న అస్పృశ్యతా నివారణోద్యమము వలన మనయుద్దమున కెంతయోఒలగు చేమారెను మనమిత్రులసంఖ్య దినదినము హెచ్చిపో వుచున్నది అమిత్రుల సహాయముతో మనదేశీయసోదరులం దింకను అజ్ఞానమునందున్న వారి దురభిప్రాయములను తొలగించి, మనవైపునకు త్రిప్పుకొనెదము గాక ఈమార్గము క ప్రయత్నించినయెడల మనమతిర్విరితకాలములోనే మనయాదర్శము నందుదుము

రాజకీయపక్షములయెడల మన వైఖరి

నేను వైనివివరించిన విషయములు మనదేశీయందలి వివిధరాజకీయ పక్షములవారికి గూడ వర్తించును వారందఱునుగూడ మనకు తదితరులతో బాటు సమానస్వత్వము

నీయవలయు ననుచున్నారు మనయందు తమ కెక్కువన్నే హాభావము గలదని నిరూపించుటలో నొకరినొకరు సతిక్రమింప బ్రయత్నించుచున్నారు మనల నింతదగ్గరకాలమునుండి నడగద్రొక్కుటవలన దేశమంతటికిని గలిగిన దౌర్బల్యపుష్కల వారండును గుర్తించియుండుటయే వారి స్నేహభావమునకు కారణమై యుండవచ్చును మనపాలకులు విదేశీయులు నగు పరాయివారే మనయెడల స్వదేశీయులకంటె ఎక్కువ అభిమానమును శ్రద్ధయును వహించుట జూచి వారిలో వారే సిగ్గుబొంది ఈస్నేహవైఖరి నవలించి యుండవచ్చును కారణమేదైనను అన్ని పక్షములవారును మన యాదృశ్యములయెడ సానుభూతిని గనబరచుచు, వెంటనే తమ స్వత్వముల కెట్టి నష్టము సంభవించని విషయములలో మనకెంతేనియు సహాయముయే నాయత్తపడుచుండుట మనము ముగ్ధముగ గుర్తింపవలసియున్నది ఇట్టి సందర్భములలో మన మిరాజకీయకక్షలోని వారమనిగాని, ఆరాజకీయకక్షలోని వారమనిగాని యెంచి యేదియో యొకకక్షతో జేరి తక్కినవారితో విరోధము నొంది వారి సానుభూతిని బోనాడుకొనకుండ మన ప్రత్యేకస్వక్రిత్యమును గాపాడుకొనుచు అనవరమునబట్టి ఒక కక్షతోగాని అన్నికక్షలతోగాని దేశభాగ్యదయమునకు పాటుపడుటయే మంచిది

ఎన్నికలపద్ధతి ప్రస్తుతము మంచిదిగాదు

ఈసందర్భములో నే నొక ముఖ్యాంశమునుగూర్చి కొంచెము చెప్పగోరెదను ఆదిద్రావిడ నాయకులలో గాలమంది కాసనసభలకు నిమ్మజాతులకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యముండవలయును వారిని తామెన్నుకొనవలయునని కోరుచున్నారు ఆదిద్రావిడులపట్టిలో ప్రత్యేక ప్రతినిధుల నెన్నుకొనుటకు తగియున్నారా లేదా యను అంశమును గూర్చి నేను చెప్పదలచుకొనలేదు కాని మన కులమువారమాత్రము ప్రత్యేకప్రతినిధుల నెన్నుకొనునీతికి రాలేదని నేను చెప్పకలేవ్వదు మన సంఘమంతయు సత్యంతో హేయమగు దారిద్ర్యమున బాధపడుచున్నది ఎన్నికలకు ఖర్చుచెప్పములను భరింపగలవారు మనలోనేరదు మనఖర్చుచెప్పముల కింతయెక్కు నాధారపడుకొనడం మనస్వక్రియమును చెడగొట్టుకొని మొగమోటుమీదే వారు చెప్పనట్లు వివరణవచ్చును ఎన్నికల ప్రయత్నములన్నియు బూటకపునాటకము లగును. మనలోని ఎన్నికదారులు విద్యావిహీనులును, అంతటి కలిగియుండువారు నమ్మువారును అగుటవలన ఎన్నలెన్ను ఛారి నతివేగముగ మోసగింపవచ్చును అంతయిగాక నిష్పజాతులలో చాలమందికి ప్రభుత్వ యామకత్వమువలననే తగిన ప్రాతినిధ్యము లభించుచున్నది అందువలన కొంతకాలమువఱకును ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యపు ఎన్నికలకై లేనిపోని వ్యయప్రయాసముల బడకుండుట మంచిదని నాయద్యేశము

క్రైస్తవ మతబోధకులు

ఇంక మరియొక చిక్కుసంగతినిగూర్చి నేను మాట్లాడవలసియున్నది క్రైస్తవ మతబోధకుల విషయమునను, క్రైస్తవమతంలో జేరనిమనసోదరుల విషయమునను మన మెట్లు ప్రపత్రింపవలయునను విషయమునుగూర్చి కొంచెము చర్చించుట అవసరము క్రైస్తవ మతబోధకులు విశేషముగ చదువుకొనినవారు, చాలగౌరవపరులగు మనయభివృద్ధికి పాటుపడుటకై తమజీవితమందలి ప్రయోజనవిత్తరదశ నంతటిని వినియోగింప నిర్ణయించుకొనినవారు అందువలన వారికి మనమెప్పుడునుకృతజ్ఞులముగనుండకతీరదు కాని మన యభివృద్ధి సిద్ధింపకుటకు మనమతమును విడిచి వారిమతమును స్వీకరించుట తప్పని సరియనివారు స్పష్టముగ చెప్పచున్నారు మనమతమును విడిచిపెట్టుకొని వారిలో చేరుటవలన సంఘములోనేమి, తదితరప్రాపంచికవిషయములలో నేమి గొప్పలాభము గలుగగలదు తమదేశీయులే అసహ్యభావమున అనమానపరచుచు నల్లంతదూరమున నిలవనియ మించినవారి కీక్రైస్తవమతప్రచారకుల స్నేహమును, అందువలన గలుగు లాభములను

అత్యంతగ ఆదరణీయములే యగును అందువలననే మనవారు వేలకొలదిగ వారిమతములో చేరుచున్నారు గ్రామముల తరబడిని సునసంఘమువారు క్రైస్తవమతములో కలిసిపోవుటలో ఎంతగా ఆశ్చర్యము లేదు ఆంతరంగికజ్ఞానము వికసించి నిజముగ క్రైస్తవ మతములోనేగాని మోక్షము ప్రాప్తించదని అనుకొని ఆమతములో చేరువారికి వ్యతిరేకముగ నేనేమియు చెప్పదు కాని నిజముగ జ్ఞానవికాసమువలననే మతాంతరము స్వీకరించువారు చాల తక్కువ వేలకొలదిగ మతములో కలుపుకొన ప్రయత్నించు ఈయుద్ద్యమములందు జ్ఞానబోధిత్వప్రేరేపకమున మతాంతరము స్వీకరించుట యెడలనోగాని యుండబోదు మన దేశములోని సాంఘికజీవనమునందు ప్రత్యేకగూములు కొన్ని గలవు మన సాంఘికాచారము మనపుట్టుకతోడనే నేర్చుదు మతసాంప్రదాయములను బట్టి యేర్పడును వర్ణభేదములను నిట్టినితలు లేర్పడినవి నింహళము, బర్మా, చీనా, జపానుదేశములందెట్లుగా ఒకే కుటుంబములోనివారు వివిధమతముల నవలంబింతురు. అందువలన వారి సాంఘికాచారముల కెట్టి యాటంకమును గలుగదు కాని మనదేశములో నట్లుకాదు అగ్రవర్ణులలో మతాంతరస్వీకారమనినజాతిపాపపుటయను అందువలన సంఘములో గౌరవము తగ్గిపోవుటయు జరుగుచున్నది మన వర్ణములలోగూడ చాల చోటుల నటులనే జరుగుచున్నది మాటకు నాబంధులసంగతియే చెప్పెదను చెన్నుపట్టాములోని నాబంధువులలో కొందఱు క్రైస్తవమతములో జేరిరి అందువలన వారికిని మాకును సంబంధభాంధవ్యములు తెగిపోయినవి అరుంధతీయ వాహనభారు వారిని సభ్యులనుగ చేర్చుకొన నిరాకరించిరి కొన్నిగ్రామములలో మతాంతరమైనను కాకున్ననుగూడ అగ్రవర్ణులవారు మనవారినందఱి నెడబెట్టుమనే యున్నారు క్రైస్తవ మతములో జేరినవారి విద్యాప్రవృత్తులు వికసించినచోటల మతాంతరస్వీకారమొనరించినను మనవారి కెక్కువగౌరవ ముబ్బుటలేదు కాని కాలక్రమమున వారంతటవారే చేరుపడుచున్నారు

ప్రస్తుతకాలములో గవ నింపవలసిన ముఖ్యాంశమింకొకటి కలదు. నిమ్మజాతులలో చేరిన మనసంటివారికి దొంగతనమువారు కొన్నిలాభములను హక్కులను గనబరచుచున్నారు ప్రతిజనాభారెక్కలలోను నిమ్మజాతులవారెవరో నిర్ణయింపబడుచున్నది క్రైస్తవమతములో జేరిన మనదేశీయులను వారు ప్రత్యేకము లెక్కించుచున్నారు కాని నిమ్మజాతులలో జేర్చుకొని క్రైస్తవమతమున నవలంబించినవందములలో కొందఱిని నిమ్మజాతుల ప్రతినిధులుగా సంఘముం దుండవలసినదని సర్కారువారు నియమింపగా, కొంతమంది అభ్యర్థించిరి అటులనే మదరాసునందరి “గవర్నమెంటు ప్రీఫరెన్స్”లో క్రైస్తవ మతము స్వీకరించిన పంచముల పిల్లలను చేర్చుకొన గోరగా, దానికి సభ్యంతరము వచ్చినది అందువలన నిమ్మజాతులవారు తమ సోదరుల క్రైస్తవమతములో జేరుట కెంతమాత్రము సంగీకరింపకున్నారని చెప్పటలో నేను నిమ్మజాతులవారు యధార్థముగ తలచుభావమునే వ్యక్తపరచుచున్నానని తలంచెదను అటు లని క్రైస్తవమతములో నిష్పటికై జేరిన మన బంధువులతో సంబంధభాంధవ్యములను తెంపుకొనవలసివదని నేను చెప్పను మన సోదరహిందువులగు మాలలో మనము కలిసి మెలిసి తిరుగవలయునని వాదించుచున్న నేను మతాంతరస్వీకారమాత్రమున మనబంధువులతో విడబడవలసినదని యెట్లు చెప్పగోను? మనకు విద్యాలోపమును, తగిన నాయకులు లేనిలోపమును ఎంతయోబాధగనుండు, మనయభివృద్ధినిగోరు బ్రాహ్మ బ్రాహ్మజేరనాయకులవహాయమును మనము కృతజ్ఞతాపూర్వకముగ స్వీకరించుచుండ మతాంతరమైనను, ఒకప్పుడు మనకులములలోనుండినవారే కొంతజ్ఞానవికాసము నొంది మనకు తగిన ప్రోత్సాహము నీయగోరగా మన వేల కాదందుము సర్కారువారు మనయందు దయతలచి యిచ్చిన ప్రత్యేకపుస్తకముల లాభము నవేక్షింపకయే మన యభివృద్ధికి తోడ్పడప్రయత్నించుచుపోవుట, మతాంతరమైన విద్యాబుద్ధుల గరచి నాగరికులైన మనవారిలో చాలమంది గలరని నేను దృఢముగ చెప్పగలను

నందిగామ తాలూకాబోర్డు

ఇండియన్ పీఠ్ కోర్టు 500 పెన్షను ననుసరించిన యొక మానవస్త్రపు ఫీర్యారు.

18-5-1928 వ తేదీ ఉదయము 8:30 గంటలకు బెజవాడ జాయింటు మేజిస్ట్రేటువారి కోర్టులో, నందిగామ తాలూకా బోర్డు ప్రెసిడెంటు యు. రా. రా. శ్రీ గుమ్మపపు చంకట రంగారావు గారు కాపురస్థులు మంకర నరసింహంపంతులుగారి మీదను, మరికొందరిమీదను, పై పెన్షనుక్రింద నొక మానవస్త్రపు ఫీర్యారును చాఖలుచేసినారు.

మేజిస్ట్రేటుగారు రంగారావుగారివలన ప్రమాణవాఙ్మూలమును పుచ్చుకొని, సకరు ఫీర్యారును యిండియన్ పీఠ్ కోర్టు 500 పెన్షనుప్రకారం ఫైనాన్సు కేర్వకొని విచారణకారకు జూనునెల 9, 10 తేదీకు వాయిదా వేసినారు

శిర్యాదువిషయములు

రంగారావుగారు 1925-వ సంవత్సరము మార్చి నెలలో నందిగామ తాలూకాబోర్డుకు ప్రెసిడెంటుగా యెన్నుకొనబడి, గెజెట్టు ప్రచురణయగులోపల, పదరు బోర్డుకు, టెంపరరీ ప్రెసిడెంటుగా నున్న నరసింహంగారు గుడివాడ డిస్ట్రిక్టు మున సబుకోర్టులో సమాప్తగా పనిచేయుచున్న తన తమ్ముడు మార్క ప్రకాశరావును తీసికొనివచ్చి నెలకు రు 25-0-0 ల వేతనము మీద ఖాయపు సమాప్తగా నియమించుటచేతను, 1924-వ సంవత్సరములో రు 1500-0-0 ఆదాయము వచ్చిన కీసరపడవల పాటును, రు 800-0-0 లకు కొట్టివేయుటయే గాక, ప్రజలు యెక్కువపాటు పెట్టెద మని అగ్రీ లిప్పుకొనినమీదట జిల్లా బోర్డు ప్రెసిడెంటుగారు, రు 300-0-0 లు డిపాజిట్టుకట్టుకొని తిరిగి పాటు పాడింపవలసిన దని యుత్తరువుపంపగా, నరసింహ

మగారు 1, 2 గ్రామములకు మాత్రమే అన్యనధికా నోటీసులు పంపుటవలన, నోటీసులు సకాలములో అందనందున, ప్రజలు ధరావతును చెల్లింపజాలక, తరువాత వచ్చి చాఖలుచేసుకొమ్మని కోరి నిరాకరింపబడి, గెజెట్టుప్రకటనయై రంగారావుగారు చార్జి పుచ్చుకొనిన విమృట ధరావతును చాఖలుచేయుగా, రంగారావుగారు చాలినంత వ్యవధితో చుట్టుప్రక్కలగ్రామము లన్నిటికిని నోటీసులు బంపి, తిరిగి వేలమువేయించగా రు 1015-0-0 లు ఆదాయము వచ్చుటచేత, రంగారావుగారు చేసిన యాచనకి నరసింహువారు అంగీకరింపక, రంగారావుమీద అనాయత కనుబుట్టుచేతను, నరసింహుగారు తన టెంపరరీ ప్రెసిడెంటుకాలములో, బోర్డునందు ఉపాధ్యాయస్థానములు బాధీగా నున్నను, సర్వీసునందు గల యొక వడ్డెర యుపాధ్యాయుని ఆక్రమణుగాకెగ్గించి, తనకుమియుండగు వీరయ్యకనిని వేయమించగా రంగారావుగారు ప్రెసిడెంటుగా చార్జి పుచ్చుకొనినతరువాత ఆ అక్రమపుత్రుడగు రద్దుపరచి వడ్డెరయుపాధ్యాయుని యతని స్థానముననే నోపి, క్రొత్తవానికి మరొకస్థాన మొసగుటచే, నరసింహుగారు సహింపక యార్డ్యుకొందుటచేతను, నరసింహుగారు వైసుప్రెసిడెంటుగా యెన్నుకొనబడి ఆహారాతోహాదా మరీకొన్ని అక్రమపుపక్షము చేయుటచేతను, ప్రెసిడెంటుగారగు రంగారావుగారు వైసుప్రెసిడెంటుగారగు నరసింహంగారికి విశేషాధికారముల నిచ్చుటకు సంతోషించి, బోర్డు పరిపాలనాక్రమమును తామే స్వయముగా, నిర్వహించుకొనుచుంటిమనియు, ఈకారములవలన నరసింహుగారు రంగారావుగారిమీద ప్రబల విరోధమును వహించి, యానవత్సరము మార్చి నెల 5 వ తేదీన జరుగనున్న బోర్డు యెన్నికలలో, రంగారావుగారికి వ్యతిరేకప్రచారమును జేసి, ఓడింపదలచి, నందిగామలో ఫిబ్రవరి 14-వ తేదీన తాలూకాబోర్డు మీటింగు జరు

పుటకును, 15-వ తేదీన నామినేషనులు పుచ్చుకొనుటకును, 18-వ తేదీన నామినేషనులు పరిశీలించుటకును, రంగారావుగారు నిశ్చయించి ప్రకటింపగా నామినేషనులు తీసికొనుటకు పూర్వము తాలూకాబోర్డు మీటింగు జరుగనున్న 14-వ తేదీన, తాలూకాబోర్డు పరిపాలనను గురించియు, ఎన్నికలను గురించియు ఆలోచించుటకు నందిగామలో నొక బహిరంగసభ జరుపబడునని 10 వ తేదీతో నరసింహుగారు నోటీసులకు వ్రాయించి గ్రామములలో పంచిపెట్టించుటయు, 14 వ తేదీ బోర్డుమీటింగు కొరకు వచ్చియున్న మెంబర్లకు, ప్రెసిడెంటుగారికి, సరిగా మీటింగుసమయములో అందునటుల, అతిరుచ్చపువినయములతో పొమ్మకాగ్గులు పంపియు, ఆ తేదీతోనే ప్రెసిడెంటుగారి పేర, సర్వాబద్ధములు, అసహ్యములు, నీచములు, అగు విషయములతో బహిరంగలేఖ నొకదానిని, నరసింహుగారి సంతకముతో ప్రకటించి, దాని కాపీలను నందిగామలోను, ఇతర గ్రామములలోను, బహిరంగముగా పంచిపెట్టియు, రంగారావుగారికి ప్రజలలో గల గౌరవమును, అభిమానమును, విశ్వాసమును, పలుకుబడిని పోగొట్టి, వారీయందును వారిపరిపాలనయందును, ప్రజలకు రోతను పుట్టించి, వారిని ప్రజావిశ్వాసమునకు దూరముజేసి, ఎన్నికలలో పడగొట్టుటకు దుష్ప్రయత్నములకు చేసినందున, వారి గౌరవమునకు, ప్రజావిశ్వాసమునకు, పలుకుబడికి, భంగముకలిగిన దనియు, అందుకుగాను ముద్దాయాలను జేసింది, న్యాయమును కలుగజేయవలయు ననియు, ఫీర్యారు నందు గలదు.

(ఒక ఓటరు.)

భారత సేవకు జరిగిన సేవలు

మద్రాసు మంగళవారం మే 25

ప్రభుత్వ ప్రకటనలు

సామాన్య శాఖ

1. మద్రాసు రాజధానియందు పబ్లిక్ సర్వీసు పరీక్షల నిబంధనల 82 వ పేర్కొనబడినందు 2 వ పేర్కొనబడినందు

ఈ రాజధానియందు అప్లికేషన్లను జనవరి 15 తేదీకి లోపల ప్లాస్ట్ సెల్లను బోర్డు సెక్రటరీకి పంపవలయును వారు మార్చియందు బోర్డుసభయందు వానిని చర్చించి స్థానిక ప్రభుత్వ మునకంపుదురు ప్రభుత్వమువారు బోర్డుసభ్యులను చర్చించిన పిదప భారత ప్రభుత్వమువారికి తమ అప్లికేషన్లను మే 1 తేదీకి లోపల పంపుదురు

కొవిన్, తిరువాన్కూరు, కూర్మ మొదలగు ప్రదేశముల నుండి వచ్చు అప్లికేషన్లను గవర్నరు దివరలు ఏకైకంగా గాని, రెసిడెంటుగూడాగాని ప్లాస్ట్ సెల్లకు బోర్డు సెక్రటరీకి, పంపవలెను

2. ప్రతిసెలయందును జీతములు మొదలయిన ఖర్చులను సబ్ ట్రెజరీలవద్ద ముందుగా చేర్చాలిచేసి కలెక్షన్లు 2 రోజులముందు తనిఖీకి పంపుకొనువిషయమును ప్రభుత్వమువారికి తెలియజేయవలెను

3. మే 20 వ తేదీన ఈక్రింది తంతివార్త కలకత్తా కలెక్షన్ కంట్రోలరువద్దనుండి మద్రాసు అకౌంట్లు జనరల్ వారికి వచ్చినట్లు ప్రకటించబడినది:-

"1926 సం॥ జూన్ సెలయందు ఐ సి ఎస్. మొదలయిన ఫండులకు మారకము దామాషా రూపాయకు 18 పెన్సీలు ఆసెయించిచ్చిన జీతములపై మారకపు కాంపెన్సేషను ఇవ్వరు."

చట్టశాఖ (రాజీనామా)

మద్రాసు శాసనసభ సభ్యుడు ప్రాంతు నాయుగారి రాజీనామా ను గవర్నరుగా రంగీకరించిరి

ప్రభుత్వోద్యోగ నియామకములు

పబ్లిక్ శాఖ

రెవెన్యూ జి ఇ డాడ్ గారు గవర్నరుగారి పాలనలో నుండుదేశమునందంతలనుగౌరవ మేజిస్ట్రేటుగా నియమింపబడినది.

మత శాఖ

1. పి. ఈలండు ప్రయరుగారును డబ్లియు బి గ్రీక్ గారును, క్రిందబ్రాహ్మణులందు సెంటుబాన్సు చర్చితే బ్రష్టిలుగా నియమింపబడిరి

2. జి సి గ్రెట్టెగారును, హెచ్ తామస్ గారును, సెంటు తామస్ మాంటునందు సెంటు తామస్ చర్చితే బ్రష్టిలుగా నియమింపబడిరి

3. డబ్లియు, ఏ కానరుగారు చిత్తూరు, సెంటుబాన్సు క్కు చర్చితే బ్రష్టిగా నియమింపబడిరి

న్యాయ శాఖ

బాలీసు ఇక్స్ ప్లెయర్ కె వి స్వామినాథయ్యర్ గారు మద్రాసునందు అసిస్టెంటు బాలీసుకమిషనరుగా వేయబడిరి

ప్రైవేటు శాఖ

బొంబాయి డిప్యూటీ అకౌంట్ ఐనర్ ఆర్. ఎల్. మెకకర్నాగారు అఫీషియేటింగ్ అకౌంట్ ఐనర్ గా మద్రాసుకు మార్చబడిరి.

చట్ట శాఖ

1. 1926 మే 5 తేదీనుండి గవర్నరు సర్వనారాయణంతులుగారు విశాఖపట్నం జిల్లాకోర్టు ఆవరణమున అఫీషియల్ రిసీవర్ గా నుండురు.

2. 1926 సం॥ మే 5 తేదీ నుండి గంజాము జిల్లాకోర్టు సరిహద్దులలోపల కోర్కా అప్పారావు నాయుడుగారు అఫీషియల్ రిసీవర్ గా నుండురు.

3. కృష్ణ జిల్లాయందు జాయింటు మేజిస్ట్రేటు తిరుచనాపల్లి లక్ష్మీ సెయింట్ రామచంద్రగారికి రెండుమాడుతిరగతుల మేజిస్ట్రేటుల తీర్మానములపై అప్లీకేషనులను అధికారము నొసంగిరి.

4. చెంగల్పట్టు జిల్లాయందు సైదాపేటలో మహమ్మద్ అబ్దుల్ ఖద్దూస్ సా హెబుగారిని, గుంటూరు జిల్లా నందు సర

సరాపుపేటలో శేకుఇస్లాం సా హెబుగారిని ప్రత్యేక మేజిస్ట్రేటుగా నియమించిరి.

5. జి ఎఫ్ హోల్ గారు మద్రాసు శాసనసభ్యులుగా నియమింపబడిరి.

రివిన్యూ శాఖ

1. గుంటూరు తహసీల్ దారు వి భుజంగరావుపంతులుగారు కడప డిప్యూటీ కలెక్టరుగా నియమింపబడిరి

2. సెలవునుండి వచ్చినపిమ్మట బి బసప్పగారిని బళ్లారి ట్రెజరీ డిప్యూటీ కలెక్టరుగా వేయదురు.

3. వి. అమృతంపంతులుగారిని బళ్లారి డిప్యూటీ కలెక్టరుగా మార్చిరి

4. హెచ్ ఇ ఎల్. డీనేనాగాని పశ్చిమగోదావరి ట్రెజరీ నుండి మద్రాసునకు డిప్యూటీ కలెక్టరుగా మార్చిరి

5. ఎం. నరసింహాచతులుగారిని పశ్చిమగోదావరి డిప్యూటీ కలెక్టరు పనినుండి ట్రెజరీకి మార్చిరి

6. కె వల్లిభారతంగారిని సెలవునుండి వచ్చిన పిమ్మట పశ్చిమగోదావరి డిప్యూటీ కలెక్టరుగా మార్చిరి వారిని పశ్చిమగోదావరి ప్రత్యేక డ్యూటీకి వేసింది ఇందువలన ఉప హాసింయతోబడినది

7. వి. వెంకన్న పంతులుగారిని సెలవునుండి వచ్చిన పిమ్మట చిత్తూరు డిప్యూటీ కలెక్టరుగా నియమించిరి.

డెవలప్ మెంటు శాఖ

1926 సం॥ మార్చి 18 తేదీనుండి తామస్ బార్ని క్రిక్ గారిని ఫిన్లీల టెంపరరీ అసిస్టెంటు డైరెక్టరుగా నియమించిరి

పబ్లిక్ వర్క్స్ శాఖ

1. ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీయరు ఎఫ్. బొరరాజయ్యర్ గారికి గోదావరి పశ్చిమభాగపు అడ్డి మ న ల్ ఛార్జి ఈయబడినది

2. పి వెంకటరమణ రాజుగారిని గోదావరి పశ్చిమ డివిజన్ ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీయరుగా నుండ నియమించిరి

3. ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీయరు జి జి ఓర్లీగారిని గంజామునుండి విశాఖపట్నం డివిజన్ కు మార్చిరి

4. ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీయరు హెచ్ ఆర్ డోగ్రా గారిని తూర్పుగోదావరి నుండి గంజాము డివిజన్ కు మార్చిరి

5. ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీయరు ఇ ఇ మెరియట్ గారిని పశ్చిమగోదావరి నుండి తూర్పుగోదావరి డివిజన్ కు మార్చిరి.

కలెక్టర్ స్టాంకాధికారముల ప్రకటనలు

1. వుండి అగ్రహారము, నిమ్మనపేట ఇవిరెండును వుండి యూనియన్ బోర్డులో చేర్చుకొనబడును

2. చీలాపల్లి మునుస్వామి కెట్టిగారు చిత్తూరు తాలూకా బోర్డుచే జిల్లాబోర్డుకు ఎన్నుకొనబడినట్లు వెల్లడింపబడిరి

3. హర్షనహళ్ళి తాలూకాబోర్డునా రీ క్రిందివారిని బహిరజిల్లాబోర్డు సభ్యులగా వెల్లడించిరి -

పటేలుద్యమనగౌడ్ గారు, పటేలుచెన్నన గౌడ్ గారు పటేలు పుట్టాబసప్పగారు, పటేలు నాగనగౌడ్ గారు, హెచ్. బసవనగౌడ్ గారు, ఇబారి వాసుపలప్పగారు.

4. హోస్పేట తాలూకాబోర్డునా రీ క్రిందివారిని బళ్లారి జిల్లా బోర్డుసభ్యులగా వెల్లడించిరి -

గుర్తిబొడ్డప్పగారు పి నాగప్పచెట్టిగారు ఏ డి. దండు మొదలియార్ గారు కె బసలింగ గౌడ్ గారు. కె వీరభద్ర గౌడ్ గారు, టి కొట్రా బసప్పగారు, మదుగల్లు వీరభద్ర ప్పగారు

చట్టశాఖ (విద్య)

1. ప్రెసిడెన్సీ కాలేజి ఇంగ్లీషు ప్రాఫెసరు హెచ్ సి. పావెనర్ గారు రాజమహేంద్రవరపు ఆర్ట్స్ కాలేజి ప్రెసిపాలుగా మార్చబడిరి

2. గుంటూరు మునిసిపల్ కౌన్సిలువారు వి సి. బాక్ గారిని జిల్లా ఎడ్యుకేషనల్ కౌన్సిలు సభ్యునిగా నెన్నుకొనిరి.

3. కడప తాలూకాబోర్డువారు రాజా నుబ్బారెడ్డిగారిని జిల్లా ఎడ్యుకేషనల్ కౌన్సిలు సభ్యునిగా నెన్నుకొనిరి

న్యాయశాఖ

1. తెనాలి వాస్తవ్యుడు కుంభి తులసీదాస్ నాయుడు గారు రాజోలు జిల్లా మునసబుగా నియమింపబడిరి

2. వీరచర్ల వెంకటేశ్వరిరావుపంతులుగారు నంద్యాల జిల్లా మునసబుగా నియమింపబడిరి

3. కడప సబ్ జడ్జి శ్రీనివాస రంగస్వామి అయ్యంగార్ గారు తిరిగి రామచంద్రాపురపు అడ్డిమనల్ జిల్లా మునసబుగా మార్చబడిరి.

4. తంజావూరు వరుదముత్తు పిల్లై నటరాజపిల్లైగారు తణుకుకు జిల్లా మునసబుగా నియమింపబడిరి.

5. జిబుకు జిల్లా మునసబుకోర్టునందు ఆ ము రా వ తి నుండరేకాస్త్రిగారు ప్రిన్సిపల్ మునసబుగాను, వరుదముత్తు పిల్లై నటరాజపిల్లైగారు అడ్డిమనల్ మునసబుగాను నియమింపబడిరి.

పబ్లిక్ వర్క్స్

టి జి కృష్ణయ్యర్ గారు తిరిగి బెజవాడ సూపరిం టెండింగు ఇంజనీయరుకు పర్సనల్ అసిస్టెంటుగా మార్చబడిరి.

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము, బెజవాడ

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయపు సెనెటు ఎన్నికలలో విశ్వవిద్యాలయపు ఆవరణలో స్థానిక ప్రభుత్వముచే ఒప్పందపడిన సెంసెటివ్ పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయులు తమలో ఇద్దరిని ఎన్నుకొనవచ్చును

సెకండరీ పాఠశాల లనగా ఉన్నతపాఠశాలలను, పూర్తికాకుండు సెకండరీ పాఠశాలలను కాలరవిగాని బోర్డలవిగాని మద్రాసు ఎడ్యుకేషనల్ నిబంధనల ప్రకారమైనను యూరపియను పాఠశాల కోడ ప్రకారమైనను అంగీకరింపబడి యుండు పాఠశాల అని యర్థము

ప్రతివోటుదారుడును ఒక అభ్యర్థిని నియమింపవచ్చును మరియు ఒకరిని ఒకరిపై పలయును. ప్రతి అభ్యర్థియు తన చేసాలను చేయవలెను

1926 సం జూన్ 4 తేదీ శుక్రవారములోగా అన్ని నియామకములను విశ్వవిద్యాలయపు రిజిస్ట్రార్ గారు చేరవలెను.

న్యాయశాఖ.

ఇండియన్ రెజిస్ట్రేషన్ అక్టునందు 150 వ రూలునకు బహు లీక్రిందివానిని ఉంచవలయును:-

రూ 150 - రిజిస్ట్రార్ చేత గౌరవ, అప్పుడగ్రేడు సబ్ రిజిస్ట్రార్ చేత గాని తీసికొనబడిన డిపోజిట్ లు ఆంగ్లేయ మున వ్రాయబడును. సబ్ రిజిస్ట్రార్ తీసికొనబడి సబ్ రిజిస్ట్రార్ నందలిభావలో గాని డిపో సెంటు భావ లో గాని వ్రాయబడును.

చట్టశాఖ

1. మచిలీపట్నమునందొకరు, బెజవాడయం దిరువురును సబ్ జడ్జిలను నియమింపవలె సవి స్థానిక ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించుచున్నారు.

2. ఇక్స్ ప్లెయర్స్ అమెండ్ మెంటు అక్టు 1 వ సెక్షను 2 వ సబ్ సెక్షను 1927 సం. జనవరి 1 తేదీనుండి ఆవరణలోనికి వచ్చును

రివిన్యూ శాఖ.

కడప జిల్లాయందు రెండు తాలూకాలను డిప్యూటీ కలెక్టర్ దారు డివిజన్లుగా మార్చి రెండు డిప్యూటీ కలెక్టర్ దారు డివిజన్లను తొలగించుటకు ప్రయత్నించి అందుకు గల అభ్యంతరములను గమనించి మరల యథాప్రకారముగా నుంచిరి.

శ్రీ కృష్ణ ఆయుర్వేద ఫార్మసీ ఏ లూ రు

బోర్డు, పురపాలక సంఘములకు, వైద్యులకు, ఇతరులకు 85 సం॥లనుంచి వైద్యకాస్త్రమునందు అభివృద్ధి గలవారిచేత యాదృశ్యమునను శాస్త్రాన్ని మైన ఆయుర్వేద బోధనములు సరసమైన ధరలకు సఫలముకేయబడును. మందుల నుండు గ్యారంటీ యివ్వబడును (2980)

(కాఫీ లా గు ఉ చి త ము)

ప్రతాప కస్తూరిమాత్రలు

మిక్కిలిఘాటును సువాసనగలవి. తాంబూలములోగాని విడిగా గాని 1-2 మాత్రలను పుచ్చుకొనిన మిక్కిలి రుచికరముగా నుండుటయే గాక, అజీర్ణము, వాయువ, జలుబు, జ్వరము, దగ్గు, ఉబ్బసము, కలరా, ప్లేగు మొదలగు వ్యాధులను ఖండించును. ప్రతి గృహమం దుండదగినది. 250 మాత్రల సీ 0-4-0 డజన్ సీ 2-8-0 వి. పి. ఆ. 6.

పి. సి. ఏ. అందుకో, ఆయుర్వేద సమాజం, పెరి చేసి

(సెల్లూరుజిల్లా)

మన కార్యములు-అల్పజ్ఞులు

మహాపురుషులు లేకుండుట

ముఖ్యసమస్యలు పరిష్కరింపవలసియుండుట

రాంనే మార్ గారు 'వెన్నుమిట్టరు గెజెటు' కిటు ల వ్రాయుచున్నారు -

నేను నా చిన్నతనములో యింకా పట్టభద్రుడనుగాక ముగ్గురు, యిప్పుడెందుకు బుట్టితిమా, యేఁద్రెంచిపట్టము రోజులలో నైనా, వచామహా నిర్వాణముల కొనుగదైనా, లేక మహాశివునియను బుడయించి పరిష్కరింపవలసినకాలములోనైనా యెందుకు పుట్టకపోతిమా యని యనుకొన్నటుల జ్ఞాపకమున్నది

ఇప్పటి కెన్నో ప్రధానమయములు మనకండ్ల యెదుట జరుగుచుండుటలు జూచితిమి కాని అనుభవము చేమియు లేక జేయుటలేదు ఇప్పుడిక్కాలమున వనదేశము యొక్కయు, మాననాళియొక్కయు భవిష్యదభివృద్ధికి సంబంధించిన ముఖ్య విషయములు కొన్ని పరిష్కరింపవలసియున్నవి మనమువానిని గమనింపక కండ్లుమానుకొనియున్నాము ఆప్రేరేయానుండి యింతివారము యావో ఒకయవకుడు బలముగవచ్చునది, యాదేశములోనున్న యావకులకు నూటిగాబాగా బంతునికట్టి తో కొట్టుటను నేర్చినవి వన ముత్సాహముతో నెదురుదామి చున్నాము

సత్యమేమనగా యీకాలమున గొప్పవిషయముల ప్రార్థనములేనవి పరిష్కరింపవలసియున్నవి మన ముఖ్యము మాత్రము జ్ఞానములే యున్నార. ఏ కారణమున నేమి యిప్పుడిక్కాలమున కార్యమునకేమియు చేయలేక పునమనస్సులను ద్వేషపరకపగల మహామభావు లేవరును యిప్పుడు గానరారు.

ఆకారణముచేత కొంతవరకును, యుద్ధమైనవిధక కొంతవరకును యీ పెద్దవిషయములను యిష్టములేక, ఆమాటలు వచ్చినయెడల, నాలుక తాటించుచు యేవో పనికిరాని స్వల్ప విషయములగుర్చి ఆలోచించుచు, యింతకెట్లు మెదుకని పెద్ద విషయములను వదిలివేసెదము. ఇట్లుచేయుట చిరుజుచ్చులు పొట్టడుకొనటనే దెలుసుకొనునట్లున్నది గాని పైనుంచెవరో వెచ్చి బూట్టుకాలతో తొక్కిదరని తెలుసుకొనట్లున్నది.

యధానంతరపు జనమంతయు రాజకీయములందు పరాభూతి వహించి పెద్ద పెద్ద విషయములు నచ్చినయెడల ఆయాలోచనయే బట్టకయండుట నిశ్చే గనుచున్నాము.

అయినప్పటికిని యీ యుగమేమని చెప్పవలయును? ఎన్నెన్నియోవిధములగు సమస్యలు యిందుచున్నవి వద్దన్ననుకాదన్నను పినియన్నిటికి యిష్టమున్నను లేకున్నను జవాబు చెప్పితిరమయము ఇయ్యవి మాంత్రికరాలి యుచ్చాటన సమస్యలవలె నున్నవి. పిరికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుటలో తప్పుజేసినయెడల మరణం ద్రువముని చెప్పవలెను.

ఈరోజున కనబడునట్టిగాని రెవువచ్చునట్టిగాని సమస్యలను గూర్చి ఆలోచించుచున్న పరియైన ప్రత్యుత్తరముగను గొనునెడల స్వర్ణయుగమే యాద్యవింపగలదు అట్లుగాకున్నయెడల అత్యధికము తప్పదు. ప్రత్యక్షముగ గాని, చుకొని యంతము జూచుడు.

వివిధదేశములకుగల సంబంధములును, తగాదాలు దిక్కుకొను ప్రార్థనపుపద్ధతులును యిప్పుడు విచ్ఛిన్నమైవి. యుద్ధముతోనే అవి భగ్నమైవి. ఈవిధముగ వేదాంతమును, ఈప్రపంచమున దొర్లవారు మాత్రమేగాక, రాజకీయవేత్తలు ఆచరణయు, సమర్థముల వారయువారు గూడ నిశ్చయించిరి అందుకనివారు జాతిసమితిని స్థాపించిరి ఇంతవరకది సఫలమగుచున్నటుల గాన్పించదు. అదియే జయప్రదమగు నెడల నూతనయుగోదయ మొనరియే చెప్పవలెను అదియే అపజయము గాంచునెడల ప్రపంచమంతయు చిన్నువిరిగి పైబడినట్లుగాదా! ఇంచేది యుక్తమో యిక్కాలపువారు నిర్ణయింపకొందురుగాక!

నాలుకత బిడ్డలునుండి కష్టపడి యుద్ధమునకు ముందే యూరోపు నాగరకత ప్రపంచ విఖ్యాతమయ్యెను అది పూర్తి కాగానే శ్వేముఖుని నాగరకత అసహ్యమైనదనియు, ప్రారమైనదనియు జెప్పబడియన మహాసంగ్రామ ముదయించెను యుద్ధము ముగిస నాటకండుయే పరాధిపదేశము లన్నియు శ్వేముఖుని రాజ్యమున కెదురుకెరి వారి నాగరకతయందలి కొన్ని యంతనలను ప్రతిఘటించుచుండెను ఇయ్యది వైనాలోను, ఇండియాలోను, భారత దేశమునుండి పశ్చిమ ఆఫ్రికావరకును ఉత్తర అఫ్రికావరకును అట్లాంటిక్వరకు వ్యాపించిన మహామృదీయ ప్రపంచము నంతటను వ్యాపి చిరున్నది.

ఆఫ్రికా సీగ్రోలయందుగూడ గుసగుసలు బుట్టినవి శ్వేముఖులును యిరవహతులను అనుకూలముగ నుండి శ్వేముఖుడు ప్రపంచనాయకత్వమును అన్యాయముగను దోపిడిజేసియుగాక వేరువిధముగ నిలుపుకొనుటకు మార్గముగలదా? అట్లైన యెడల మహాయుగోదయము కలుగనున్నది లేకున్నయెడల?

బ్రిటిషుసామ్రాజ్య విచ్ఛిన్నము

అయినప్పటికిని బ్రిటిషు సామ్రాజ్యముపుడెటుల పని జేయుచున్నదియు ఆలోచింపుడు కామను వెల్ల అని చెప్పట తోను గత కతాబులు నంగు లిబరలు ఆచర్యవారులు స్వతంత్ర దేశములకు సహాభాగ ముండవలెననియు సిద్ధాంతికిరించుటతో మనము తృప్తిపొందియుంటిమి స్కాండ్ న్యునందు భాగముండుటవలన సామ్రాజ్యము విచ్ఛిన్నమగుచుండెను కాని యీసామ్రాజ్యముననునది ముఖ్యముగ యెటు దేశములకు ప్రాకకపోయెను విదేశీవ్యవహారములను దేశరక్షణసమస్యలను మాతృదేశమే పరిష్కరించుటకు ఇదే వేయబడెను ఇందువలన అధినివేశరాజ్యములకు నష్టముండునని లెలంపబడలేదు యుద్ధముతో నంతయు మారిపోయెను. మనము అందరమును గలనీ యీవిషయములు అనుకూలముగ పరిష్కారమగుచున్నారను నాలోచింపవలయును లేదా బ్రిటిషుసామ్రాజ్యము తొందరగనో ఆలస్యముగనో విచ్ఛిన్నమగునాదు. ఈ విషయమై మనమంతగా ఆలోచించుట లేదు గాని యీ సంతతి వారే యందులకు ప్రత్యుత్తరమును గనుగొనవలెను.

స్వదేశముమాట నాలోచించెదము. ఈమధ్య పారిశ్రామికవిధానము పనిజేసినదానినిబట్టిచూడ త్వరలోనే అది విచ్ఛిన్నమగుట గాన్పించుటలేదా? కాపిటలిజ మవిచ్ఛిన్నమగుచున్నదని నేను జెప్పటలేదు కాపిటలిజము అంటే అర్థమేమోగూడ నాకు తెలియదు కాని పారిశ్రామికసమస్యలు పరిష్కారమగుటలేదు. అన్యోన్యములేకుండ అనుమానములుపొచ్చినవి ఎవరికైనను ఒకమమస్యయొక్క ఒకభాగమే తెలియను అట్టితరీ నావిధానము నిలువజాలదు అంతయువచ్చి తీరవలెను సంఘవివాదనమైన గావలెను లేదా ఉత్పత్తికార్యములు సహకారవిధానముపై బాగా నడువవలెను.

ఇందులో యోధిగావలెనే యీసంతతివారు నిర్ణయింపవలెను సరియైన నిర్ణయము గావించునెడల సంఘచరిత్రయందు మారతయుగోదయము గల్గును లేక తప్పనినిర్ణయము జరుగునెడల గలుగునాశము జెప్పవలసిగాదు.

మంచి కట్టుదిట్టములుండి అందరకును అన్ని విషయములును తెలియజెప్పిన పనినెగజేరకాలము వచ్చినది. ఇంతవరకు మన వాళ్లు ఉంగరాలక్షణతో మొట్టి పాలించుటను నేర్చుకొనిరి. శాస్త్రము నెడల మనకుగల గౌరవమునం దితిరులకు వెనుకబడితిమి హృదయముమారినటుల అనేక చిహ్నములు చూపితిమి యుద్ధమునకు పండ్రిండు సంవత్సరములు ముందు విద్యాసౌకర్యములు జేసితిమి ఇక్కాలపు విశ్వవిద్యాలయములు తరువారే వచ్చెను

అప్పటికిని ఇంకను బాగా చదువుకొన్నవారు గావలసియున్నది. ఈలోపమును సవరించుకొందుమా, లేక యుద్ధభారములవలన మరేవియు ప్రయత్నముల జేయలేమందుమా? అట్లెనయెడల ప్రపంచములో నితరజాతులపై నున్నతముగనుండుట జేమియు నవకాశములేదు ఈ విషయము నిర్ణయింపవలసియున్నపుడు స్వల్పముగ జూచుచున్నాము.

మన మింకను నూతన పారిశ్రామిక విప్లవముయొక్క ప్రధమములోనే యున్నాము నూతనఅధికారమార్గములు, నూతన సంచలన మార్గములు, నూతన ఆర్థికావసరములు యేర్పడినవి ఈమార్గతో సంఘమునకు దురవస్థ పట్టునా? లేక మంచిదారిని బోయి స్వర్ణస్థాఖ్యము ననుభవించెదమా? ఈ విషయము ఏ సంతతివారే నిర్ణయింపవలెను

ఈ మార్గములన, నూతనసంవత్సరములక్రిందటివలె దేశమునం దొకచోటివా రింకొకచోటికి మా రెదరు. అప్పుడా మార్గములన మనదేశీయులు ప్రతికూలపరిస్థితులలో జిక్కుకొనిరి పనివారలను యజమానులు తమకనుకూలముగ నుండునటుల నుపయోగించుకొనిరి. ఇదంతయు విధానమునందలి తప్పేయనివలెను

ఆకాపే మరల క్రొత్తమార్గములోగూడ జరుగవలెననా? మన నాగరకత మిరింతిపుట్టెనుగ నుండునటులజేయుట కీయవకాశమును వినియోగించుకొందుమా? ఈవిషయము సీసంతివారే నిర్ణయింపవలెను

మనము మేల్కొనెదమా?

ఈవిషయములన్నియును మనము జాగ్రత్తగ నాలోచింపవలసియున్నవి.

ఇక్కాలమున యువజనస్త్రిపురుషులు యీవిషయములలో దు జోక్యము కలుగజేసికొనకుండ కులాసాగా కాలము గడపుచున్నారని రాజకీయములన్న వారికి వినుగనియు, అదియొక చందాలపుపనియనియు గూడ వారేమో చెప్పదరు

మంచి ఉపాయమే

శరభయ్యపంతులు - ఏమండి? మిషన్లలో ఎప్పుడూ నిజమే వ్రాస్తుంటారుదా? నిన్నటిపత్రికలో స్థానికవార్తల్లో శరభయ్యగారు స్వర్ణములేనారని వ్రాశారే సవరణజేయండి ఎడిటరుగారు - అలానా అండి? మాపత్రికలో అబద్ధాలెప్పుడు పడవు మాపత్రిక మీరు గతించారని రాస్తే గతించినట్లే

శరభయ్య - అయ్యో! ఎట్లా అవునండి? మిషన్లకు నేను కనుబడుతుంటానే!

ఎడిటరు - నేనేచెయ్యను సవరణజేయటం మాపత్రికలో వాడుకలేదు కాలాలంటే ఒక ఉపాయం చేస్తాను! శరభ పత్రికలో పుట్టినవార్త స్థూలమీ చేరు చేస్తానులేండి.

గవర్నరుకు సాగనంపువిందు

గవర్నరుగారి వ్రనంగము

వహాబేశ్వరము, మే 26 - గా|| మంత్రిలు 48 గుఱుముహమ్మద్ సీదాయతుల్లా, లి. వి. జాధవు, ఎ. యమ్. శ. డెల్టావిగార్తీ చ్చిన విందుసందర్భమున గవర్నరుగారు ఇండియాకా సివిల్ సర్వీసుగూర్చి పాగడిరి రాజ్యాంగకేంద్రమును యధేచ్ఛగా నడిపించుటకుగాను చాల తీవ్రము లర్పింపబడినవి ఇప్పుడు ఎంత ఒత్తిడిగలిగినను ఎట్టి క్రొత్తపరిస్థితులు ఏర్పడినను రా్యాంగము వడముచేయుండగలదు. భారతదేశమందు ప్రబలిన రాజ్యాంగమునకు ఖచ్చిత్తునను భావముతప్ప. కేంద్రమున ఇంతవ్యవస్థయొండి ఘనమైన బాధ్యతవహించు దేశమేదియు ఈప్రపంచమున గానజాలదు. మొగలులు భూమి నువిధానములను మెచ్చుకొని "అవియే మాకు పునాదులయ్యెను. నేటికిని పాశ్చాత్యులు దానిని అనుసరింప జూచుచున్నారు గ్రామపాలనమందు వారసత్వపుహక్కును విధించి బ్రాహ్మణులును మహారాష్ట్రులును కలిసి దేశమునకు మహాపకారము గావించిరి బాళ్ళనుగురించి ఎంతకులైనను ఆడనిని ఒకకొనకు తీసికొనిరావలసినదే ఏదేశములోను ఏపట్టణమును డబ్బువద్ద పట్టుపట్టి వృద్ధిపరుపలేదు" (అ. (వె.)

కాశీ పట్టు పీఠాంబరములు

క్రొత్తసరుకులు సరసమైనధరలు
జరి క్లావరుఅంచు సాదాచీరలు 16 మారల పొడవు 2 1/2 మారల వెడల్పు 22 మొదలు 28, 24, 25, 28, 30, 35 వరకు
పైమాదిరి చీరలు 18 మూ X 2 1/2 = ఒకటికి రు 24 మొ. 25, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40 వరకు
పైమాదిరి జరి అంచు ఖండువాలు 5 X 2 1/2 మూ. ఒకటికి రు 7 మొ 8, 9, 10, 12 వరకు.
పైమాదిరి ఖండువాలు 6 X 2 1/2 మూ. ఒకటికి రు. 9 మొ. 10, 12, 13, 14, 15 వరకు.
పై క్లావరు జరిఅంచు రవిక ఒకటికి రు 1/8 మొదలు 1/12, 2, 2 1/4, 2 1/8 వరకు.
పైమాస్తరు జరి లచ్చాఅంచు సాదాచీర 16 X 2 1/2 మూ. ఒకటికి రు 28 మొ 30, 34, 36, 38, 40 వరకు
పై మాస్తరు 18 X 2 1/2 మూ. చీర ఒకటికి రు 32 మొ. 35, 36, 37, 38, 40, 41, 43, 45 వరకు.
ఇంకా అన్నిరకముల పట్టుదినుసులు, నేపాళ పురుద్రాక్షములు, కస్తూరియు మావద్ద దొరుకును
మ్యానేజరు, భవానీకంపెని పట్టువర్తము, కాశీ.

అచరక భ సము

శ్రీ ముక్త్యాలరాజావారి సంస్థానమున సక్రమముగా 800 పుటములు వేయబడినది. డెయిలీటీస్ అనే బహు మూల్ర వ్యాధిని బోగొట్టిఅందుండు తీపినదాగ్ధమును మాయముచేయును. వేడిని, దగ్గును, త్తయను బోగొట్టి కఫమును తగ్గించును అనుపానవి శేషములచే నన్ని వ్యాధులను గుదుర్చును హాస్రపుటాభ్రకమున కంటె హెచ్చుగుణమిచ్చును ఉడయోగించు విధము మందుతో పంపబడును
2226 మల తులం 1 కి రు 5-0-0 లు 2
మేనేజరు, ఆర్డర సాయనశాల,
264 ముక్త్యాల. (కృష్ణాజిల్లా)

హంజాబు జైలు మర్మముల విచారణ కమిటీ ప్రకటించుట

ఫ్రైదీల యమయాతనలు

కమిటీ నివేదికపై ప్రభుత్వతీర్మానము

సి. హం. జై. 27. జైలుపరిపాలన విచారించుట కిట్టి
వి. ప్ర. త్యేకముగ నియమించబడిన కమిటీగావించిన సిఫార్సుల
పై ప్రభుత్వము విచారణ మార్పులగావించుటకు పంజాబు గవర్నరు
మొట్టమొదట ఆలోచించుచున్నది. లంచగొంపితనము, దొరతనము
ఉత్తరపు పొందనిశితలు, నియమవిరుద్ధముగ పనులును జరుగు
చున్నవి దెబ్బతలం దొరతనము సత్వముగలదోయని విచారించు
టకు, దుష్టవర్తనములకు పైవచతు లెంతవరకు కారణములొ
విచారించుటకు గత నవంబరులో దొరతనము విచారణకమిటీ
నియమించెను.

జి. ఎఫ్. లుమెడెన్, వి. సి. ఎస్, అధ్యక్షుడుగను,
నాథాయూర్తి జైలాల్, బాధ్యుడు శేషఅద్వైతాధ్యక్షుడు సభ్యు
లుగా కమిటీయందు గలరు. కమిటీసభ్యు లేకగ్రీవముగ నివేదిక
ప్రకటించిరి. నివేదిక యివనదిఅరు ఖాత్మకపు కాగితములపై
అచ్చువేయబడెను. కమిటీగావించిన సిఫార్సులలో గొన్నిటిని
గురించి విచారించుచు, ముఖ్యమైన సిఫార్సుల అమలులో జైలు
టకు దొరతనము ప్రయత్నించుచున్నది. నివేదికలో ప్రకటింప
బడిన గవర్నరుమొట్టమొదట సర్వసామాన్యముగ సిఫార్సుల
నుగోరించుచున్నది. జానువారులలో సమాజేశముగ పంజాబు
కాసనసభయందు కమిటీ సిఫార్సుల అమలులో జైలుటకు అవ
సరముగ చట్టములను, ధనమును గ్రాంటుచేయబడులోపున గవ
ర్నరుమొట్టమొదట సభ్యుల సంతకములను సిఫార్సుల
అమలులో జైలులో ప ముల సంగతి గురించును
దొరతనము కమిటీ నివేదికపై ప్రకటించిన తీర్మానము అరు
ఖాత్మకపు కాగితములపై అచ్చువేయబడెను తరువాత దొర
తనము ఉత్తరపుటకు విరుద్ధముగ శిక్షలు ఫ్రైదీలకు విధింపబడు
చున్నవనియు, నిబంధనలకు ప్రతిపాదనలు జైలులందు ఖయ
దీలు దుష్టవర్తనముగ సంచరించుచున్నారను విషయములను
దొరతనము కమిటీ అభిప్రాయములతో ఏకీభవించుటలేదు. ఈ
విషయములపై దాఖలొ కమిటీ కొన్ని నిర్ణయముల జూపెను.

కమిటీ తొమ్మిది జైలులను సందర్శించినదియు, మొత్త
మూల 245 మంది సాక్షుల విచారించినదియు యీసంఖ్యలో
198 మంది జైలుశిక్ష అవధించినా రనియు కమిటీ దెబ్బచు
న్నది కమిటీ విచారణ నిమిత్తము ప్రజలు గావించిన చెప్పాంకు
అకాధంగముగనున్నది పంజాబు కౌన్సిలుకమిటీ కార్యని
ర్వాహక. గ్రహ విచారణకు తోడ్పడి, లిఖితపూర్వకముగ ప్రేటు
మొట్టమొదట, సాక్షులసంఖ్య సమకూర్చి కమిటీ ప్రయత్నములకు
సహాయపడెను. దొరతనముయొక్క ఉత్తరపుటకు విరుద్ధముగ
ఫ్రైదీలకు నీయబడు శిక్షలో చెప్పుచున్నాని కొట్టుట సర్వసా
మాన్యముగ శిక్ష స్వల్పతోపకారమునకు యీశిక్ష విధింపబడు
చుండెను ఇట్లు శిక్షించుటకు ఒక్కొక్కప్పుడు జైలుక, అసి
స్టాంటు జైలు ఉత్తరపుటయుగలరు. ఒక్కొక్కప్పుడు
వారి ఉత్తరపుటకుగాన లేకపోవుటగలరు పెక్కు ఫ్రైదీలు
గూడ ఒక్క ఫ్రైదీని చాపమొనుట వరియొక విధముగ శిక్ష.
సూతనముగవచ్చిన ఫ్రైదీలందరినీ దెబ్బ గుంజుట కీమాగము
అవలంబించబడుచుండెను. మోస్తరుల ఫ్రైదీలకు బాధితము
టకుగాన అపహరణము యీవిధాన మవలంబించుటగలదు. వంగి
రెండు కాళ్లుచున్నందున చేతుల పోలిచ్చి చెవులు పట్టుకొనడట్లు
జేయుట ఫ్రైదీలకు జైలు యనుదూతనములలో నొకటి ఈరక
పుశిక్ష ప్రారబ్ధము తిన్నుల గడ్డుచే మరొక దాదాముగ జే
యబడుచుండెను ఉచ్చును నీచము లే కాదేదానోద్యోగం
యిట్టి క్రొత్తము లవలంబించెను. జైలు లందు
దుష్టవర్తనలు గలవని చాలసాక్షులు గలరు. జైలులోనికి
దొంగతనముగ దెప్పినవస్తువులకు పదిరెట్లు ఖరీదు ఈయనలని
వచ్చెను. మనిజర్షలద్వారా యింటివద్దండి ఫ్రైదీలు ధనము
దెప్పించుకొనుచుండి తేలులందు ఫ్రైదీలకు అపహరణములొకడ
గలరు జేతులందు జైలుముగావలయునని ప్రతిఫ్రైదీయు గోరుచు
దొంగతనముగ గొనుకొని తినుచుండెను ఇతరవిధములకు
వస్తువులు పెయ్యి, సాగాకు, వెన్న, వండ్లు, సారాయిగూడ
జేతులందు లభించుచుండెను చిన్నచిన్న తేలు ఉద్యోగల గూ
జూర్యముక్తింద జూచును ఆడుటకూడ గలరు. గెలిచినవారు
యీ ఉద్యోగలగూట వరదరు

శిక్షలును అంత తాత్పర్యముగ లేదు. ఏలన, జేలునందు
జైలుకంటె మెండుగా కాసులుగలవని ఒకసాక్షి కమిటీకిరెన్నను
సాక్షిమొట్టమొదట కమిటీ త్రోసివేయబడెను కమిటీకిరెన్నను
బదికాసులుగలవనియు తానుజూచితినినియు సాక్షి దెబ్బచు
న్నాడు. నురియొకని ఉపయోగముకొరకు ఆతడు కొన్ని కరంసీ
నోటుల తన పెట్టెలో భద్రముగజూచెను

కమిటీ గావించిన తీర్మానములతో ధర్మసామాన్యముగ
గవర్నరుమొట్టమొదట అంగీకరించి, లోపముల బరిష్కరింపవలయునని
జేలు ఇకపెక్కురు జనరలునకు ఉత్తరపుటేసెను జేలుపరిపాల
నయందలి లోపములను సంస్కారముగ బరిష్కరించుటకు తనీ
కాఖ యొకటుండవలయును

ప్రతి ఫ్రైదీలను దొరతనమునకు సంవత్సరమునకు లా
భము గలుగుచున్నదను కమిటీ అభిప్రాయము. ప్రతిఫ్రైదీయు
తననంతవరకు జేలునందు జేయుచున్నాడను సిద్ధాంతమున కసంగ
తముగనున్నది. పంజాబుములకు పనులను జేయుచున్న ఫ్రైదీల లె
క్కలను విచారించి నూటికి 88 మందిమాత్రమే పనులు చేయు
చున్నారనియు, పనిజేయుచున్న ఫ్రైదీలను ఖమారు అరుదూ
పాయలు దొరతనమున కాదాయముగ జేమాడచుండెననియు
నూచింపబడెను. జేలునందు గావలసిన అవసరముల దీర్చుకొను
టకు నుండుగ ప్రయత్నించుట జేలు పరిపాలనలో ప్రధమవిధిగ
నిర్ణయింపబడెను నూతన యంత్రసామగ్రిలవలన ఫ్రైదీలకు
వృత్తిలిగించి లాభకరములకు పనుల జేయుచువలసినది ఇకపెక్కు
రు జనరలునకు ఉత్తరపుటేసెను. కొన్ని పరిశ్రమలందు
నూతన యంత్రముల ఉపయోగించవచ్చును

ప్రతి అశ్రమలట్టి పంజాబు దొరతనము విచారణకమిటీ
జతమందు శాస్త్రవిషయములగురించిన అంశములను బట్టెనని
దలియుచున్నది.

జైలునందు నలము చాలకపోవుట

జైలునందు ఫ్రైదీలకు తగినంతశుభము చాలటలేదనియు
అందుకొరకు మరికొన్ని సౌకర్యముల గావించవలసి యున్నదని
యు కమిటీ సిఫార్సుజేయుచున్నది నూతనముగ జైలులు
నిర్మింపబడవచ్చుననియు, సరికొద్దరాష్ట్రఫ్రైదీలకొర కొక
జేలు ప్రత్యేకింపవలయుననియు, వారలను ప్రత్యేకముగ ఒక
జేలునందుంచుట విక్రీలి ఆశ్రయకమనియు కమిటీ దెబ్బచున్నది
ఇప్పటివరకు గల ఆర్థికచిక్కులు తగినన్ని సౌకర్యముల జేలు
నందు గావించుట కంతకారముగనుండెనని గవర్నరుమొట్ట
మొదట దెబ్బచున్నది లాహోరు వెలుపల పెంట్రలు జైలులు
కట్టుటకు గ్రాంటు చేయబడెను. నవీనపద్ధతులపై లాహోరునకు
దలి జేలులకు మరాఠుజేలులకు యేర్పాట్లు జరుగుచున్నవి
పశ్చిమాత్ర రాష్ట్రఫ్రైదీలకొర కొక పెంట్రలుజేలు గట్టుట
లభించెను ప్రభుత్వము దలచెట్టివదిని పంజాబు ప్రభుత్వము దెబ్బ
చుచున్నది ఇప్పటిరాష్ట్రమునుండి వచ్చినఖయదీలు పంజా
బు జేలులలో నుమారు ఏడుమందలవరకు గలరు పెంట్రలుజేలు
నందు తిరిగిజేయుట దర్జులమనియు తరువాత దొంగతనము
జేయువారల బంధించుటకు తప్ప పెంట్రలు జేలులంతగా వాసు
గ లేవనియు కమిటీ దెబ్బచున్నది జేలుకమిటీ అభిప్రాయమును
పంజాబుదొరతన మంగీరించుట లేదు. ఏజేలునందు దూరము
1500 ఖయదులకంటె అధికముగనుంచుట ముంజిదికాదు

డిప్యూటీ ఇన్ స్పెక్టరు నియమించుట

ఇన్ స్పెక్టరు జనరలు కార్య భారమును
గొంతవరకు తగ్గించుటకు డిప్యూటీ ఇన్ స్పెక్టరును నియ
మించవలయునని కమిటీ సిఫార్సు జేసెను కాఖయందు ఒక్కే
ముగ మార్పుగావించుచున్నది సాహాయము లేకుండ తిరిగివే
యట్లు; ముమూలుకార్యములు చక్కతెల్లముగ యిన్ స్పెక్టరు
జనరలునకు కష్టముగనుండును రెండు సంగతియు
లవరకును డిప్యూటీ ఇన్ స్పెక్టరు జనరలును నియమించుట
దొరతనమునిచ్చించెను. రెండుసంవత్సరము లయరకతమును ఈ
ఉద్యోగావసరమున్నదియులేని యు వాగతియొచ్చించవలయు
ను ప్రతిజేలునకును రాత్రింబాళ్లు తిరిగి జేయుచుండుటకు
నూపరిం బెండెంబుల నియమించుటకు పథుత్వము నిశ్చయిం
చెను సివిలుసర్జను లికమిడ వైద్యోగచారములేసత్వెదరు
అధమము అరు జిల్లా జేలులందైనను ఈ సంవత్సరములో నూ
పరిం బెండెంబుల నియమించుటకు ప్రభుత్వము ఆగోచించుచు
న్నది పెంట్రలు, బోర్డుల సంస్థలందు యిండియన్ వైద్యకా
భ్యోగ్యుల నియమించవలసినవిధ దొరతనమునకు గలదు ముం
దు సాగింపబడు సంస్థలందు వీరిది నియమించవలయునను వా
ధ్యతలేదని దొరతనము దలంచుచున్నది క్రొంత మంది
వి ఎస్. ఎస్ ఉద్యోగులకు సాసముల నిచ్చినవిధము సెంట్రలు
జేలులందును యితర సంస్థలందును సివిలు నూపరిం బెండెంబుల
నియమించవలయుననియు వైద్యోగచారమునిమిత్తము అసిస్టాం
టు సర్జనుల నియమించవలయుననియు ప్రభుత్వము యొచ్చించు
చున్నది. తమచేతికింద గల సిబ్బందికి కంతులకు అవకాశము
గలిగినకొలది సివిలు నూపరిం బెండెంబుల ప్రభుత్వము నియ
మించవలయుననియు

డిప్యూటీ జేలరుల అసిస్టాంటు జేలరులగురించి మార్పులు జేయ
వలసి యున్నవి. చెరసాలలకాసమునుసవరణజేసిమార్పులుగావించి
చ పరిసియున్నది. ప్రమోషనునకుదగిన జేలరుల మొదలగువారు
గమలనుండి విరమించవలసియున్నది. సివిలుసర్జను రిక్యలేషను
426, 436 నిక్షలక్రింద వీరు పింఛనుడికికొనవలయును.

ఫ్రైదీల నేరస్తులపై అధికారులుగ నియమించుట
రద్దుచేయవలయును

నేరస్తులకు ఫ్రైదీలను అధికారులుగ నియమించుట చాల
ఉత్పాతముగనున్నదనియు, ఈవిధానము రద్దుజేయవలయునని
యు, కమిటీ సిఫార్సుజేయుచున్నది. ఈవిషయమై దొరత
నము బాగుయొచ్చించెననియు, వీరి కాసమును జేరవములపై
నియమించుటకు వార్డుల లింతకంటె విశేషముగనున్నదనియు
గారనియు గవర్నరుమొట్టమొదట దలంచుచున్నది కాని సిద్ధాంతము
ప్రకారముగ నేరస్తులు ఫ్రైదీలపై ఉద్యోగులుగనియమించరాదని
గవర్నరుమొట్టమొదట అంగీకరించుచున్నది. వారిసంఖ్యమార్చి 1918వ
సంవత్సరముగ సుఖ్యుక్త జేలులందునని గవర్నరుమొట్టమొదట
వరకే ఉత్తరపుటేసెను.

అనధికారులు జైలులందు సందర్శించుట కేర్పాట్లు

అనధికారులు జైలులందు తిరిగిజేయుటచే వారలకు
జైలులనుడ ప్రభుత్వము జైలులనుసర్వలందుకొంతవరకు అనుభవ
ముగనుననియు అందుకొరకు అవకాశముల నొసగవలయు నని
యు కమిటీ సిఫార్సు జేయుచున్నది మరతులనిచ్చి విడుదల
నొకడ లుని అధికారులు సిక్కుఖయదీలకు దెప్పివారికొకరిన
అవకాశముల దుర్వ్రయము జేసిరి అంతియగాక రాజకీయముల
గురించి వారు ఫ్రైదీలకు బోధించిరి ఎవరో గొందరు గావించిన
త ప పు ల కు అందరును నిందింపరాదు. గవర్నరుమొట్ట
మొదట యీ సి ఫార్సు నంగీకరించి, చాల
వరకు అనధికారులుజేలును సందర్శించెనపుడు మనస్సాక్షివ్య
తిరేమగకాకంజ సంచరించుటకు సభ్యుల నియమించుటయం
దు దొరతనము జాగ్రత్తపరచవలయును. జైలులు సందర్శించు
అనధికారుల ఉద్యోగులు గౌరవముగజూడవలయును జైలులు
పరిపాలనపద్ధతులందు అనధికార సభ్యుడు నూపరిం బెండెం
బునను సహకారి

సత్ప్రవర్తనకు బహుమానము

మన మృలు స్వీయోధులకు బహుమానము, యంత్రముల
వలనగాని లేక మోటులవలనగాని నీరు దోడుటకు దొరతనము
కొన్ని మార్పులుగావించినది 60 వలసవచ్చుటకు పని జే
యవారకు ఫ్రైదీలకు బహుమతిగా నీయవలయును. యి
టుల గావించుటకు కొన్ని జైలులు ల కుర్తపు
ఉద్యోగు తిదివరకే పంపబడెను ఈ సంవత్సరం బడ్జెటునందు
తదనుసారముగ యేర్పాట్లుచేయబడెను. కాని ఫ్రైదీలు విడుదల
యగు సమయమున మాత్రమే యీధనము నీయవలయు నని
దొరతనము దుంచుచున్నది కాని అపహరణము యీధనము
తో స్వల్పములను ఫ్రైదీలగుంట్ల నీయవలయు ననియు,
క్రమముగ ఆర్జించిన ధనము యింటికి బంపవలయుననియు
కమిటీ సిఫార్సుజేయుచున్నది. కమిటీ సూచనపై యిన్ స్పెక్టరు
జనరలునకు సానుభూతిగలదు

హిందూమహమ్మదీయులకు వేరువేరు వంటశాల
లుండవలయును

కాక పాకముల విషయమై తమిటి లేక్క
సి ఫార్సుల గావించుచున్నది. ముఖ్యముగ
కాకపాకములందు మార్పులు జేయవలయునని కమిటీ సిఫార్సుల
గావించెను. ముఖ్యముగ హిందువుల వంటశాల వహమ్మదీయుల
వంటశాల వేరువేరుగ నుండవలయును

విద్యాభ్యాసములు

జైలులందు యుక్తవయస్కులకు విద్యాభ్యాసముగరిం
చి కమిటీ కొన్ని సిఫార్సుల గావించెను ముప్పది సంవత్సరముల
వయస్సువచ్చినవారుకైకి చరణము వ్రాయును నేరవ్రాయును.
విద్యాభ్యాసము వైతికసంస్కారమునకు త్రోవజూపును యి
ప్పడు ఫ్రైదీలకు గరపబడు విద్యావిధానము ముప్పదిసంవత్సర
ముల వయస్సు ఫ్రైదీలకు వచ్చినవరకు స్వేచ్ఛవచ్చని దొరతనము
అంగీకరించుచున్నది పుస్తక భండారాలు విశ్రాంతిసొం
దులకు సౌకర్యముల గావించవలయును. మతములందు గల
మతములందు గలమతములకు ఉద్వేగము లలవ రిద్దా శుభ
వైదీలు మతవిషయములు బోధించుటకు గవర్నరుమొట్టమొదట
బ్రయత్నించవలయును జైలులకాతావరమునుండి సమాఖ్యలకు
ఫ్రైదీలదప్పింప దొరతనము విచారించుచున్నది ఫ్రైదీలతోడ్పడు
సంయుములలేకపోవుట విచారకరమైన అంశమని కమిటీ మొట్ట
మొదట కొన్ని ముఖ్యవిషయములందు కాసనసభ మార్పులగా
విధించుట తాత్కాలికముగ ఉపసంహరించిన బోర్డులు చట్టము
ను తిరిగి ప్రవేశపెట్టుటకు దొరతనము నిలంచుచున్నది సాగ
మొదట నె మరతులపై విడుదలనొకడ ఫ్రైదీలు కొన్ని మార్పులు
వ్యవసాయభారమునందు శిక్ష నొందుటకు ఒకటగాని రెండొ
గా భారముల లేక గవర్నరుమొట్టమొదట జేరినసామవలయును. ఫ్రైదీలకు
స్వరణము కొరకు భూమినిపంపిరి అభివృద్ధియొత్పాతము,
తప్పగాకలాండ్ జైలులకు 2వ అంశముగ 2వ అంశముగ
గవర్నరుమొట్టమొదట

రాజద్రోహము

రంగూనులో దేశోపకారియను తమిళ పత్రికాపంపాదకుడు సుందర మొదలయ్యారు. దెయిలువారంటు పంపబడెను. ద్వంద్వ ప్రభుత్వమును పేరుతో రాజద్రోహమును నూచించువానిని లండులో ప్రకటించబడెను జూను 1 తేదీకి కేసు వాయిదావేయబడెను. ఇదివరకు సంపాదకుడుగానున్న సుబ్బయ్యనాయుడు 15 నెలల కఠినశిక్షననుభవించుచున్నాడు (అ. ప్రె.)

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

విశ్వవిద్యాలయమునకు మామూలు శీలు నమూనా ఇంతవరకును స్థిరపరచబడలేదు. కనుక అందుకై మదిరీలు వైస్-ఛాన్సలరుగారిచే సం తోషముతో అంగీకరింపబడును. ఉపయోగింపవలసిన పదమును గుఱించిన సూచనలుగూడ పంపవచ్చును. అయితే పైక మేమియు నియ్యబడదు. ఇందునుగుఱించిన ఉత్తరములన్నియు రిజిస్ట్రారుగారికే వ్రాయవలెను.

(ఉత్తరపు నమనరించి)
సి. డి. ఎస్. చెట్టి
(రిజిస్ట్రారు)

“ఆనంద” గ్రంథమాల, తృతీయకుసుమము

శ్రీమదాంధ్ర మహాభారతము

వ చ న ము

ఎట్లన:- “భారతం శిష్యమో వేదః” అన్నట్లు ఇదియు వేద మ ను ట జగద్విదితము. వేదము మాత్రమే కాదు, వేదవేదాంతములకంటె సధికమైనది. ఇది యన్నింటిసారము. సకలశాస్త్ర సర్వస్వము. రాజోత్తముల యుద్ధాత్మచరిత్రములును, మహర్షుల మహత్త్వవిశేషములును, కృష్ణుని పరమ సాలభ్యవైభవములును నిందుఁ గలవు. ఇంతే కాక యిందు వర్ణాశ్రమ ధర్మములును ప్రవృత్తి నివృత్తి ధర్మములును, స్వామిభృత్య ధర్మములును, ఆప ధర్మములును, అన్నియు నిందుఁ గలవు.

ఈ మహాభారతము పెద్ద గ్రంథ మగుటను బట్టి మధ్యను విష్ణుములు సంభవించుటకులకై ఆది సభాపర్వములు పూర్తికాగానే, శిశాంతిపర్వమును ప్రారంభించి అచ్చు వేయించుచున్నారము. ఒక్కొక్కప్రతియు చక్కని కాగితములపై అద్భుతించి అతిసుందరములైన పటములుచేర్చి చక్కని కాలికో బైండు చేయబడి యున్నది.

Vol I	ఆదిపర్వము	రూ	1 4 0
Vol. II	”	”	1 4 0
Vol. III	” పంచాంగము	”	1 8 0
Vol. IV	సభాపర్వము	”	1 8 0
Vol. XXI	శాంతిపర్వము ప్రథమభాగము	”	1 4 0
Vol. XXII	” ద్వితీయభాగము	”	1 6 0
Vol. XXIII	” తృతీయభాగము	”	1 4 0
Vol. XXIV	” చతుర్థభాగము	”	1 2 0
Vol. XXV	” పంచమభాగము	”	1 2 0

వలయువారు:- ఆర్ వేంకటేశ్వర అండు కో., లోన్ స్టేజ్స్ మద్రాసు, అని వ్రాసి తెప్పించుకొనవలయును.

యూనియన్ నోబిల్ కళాశాల, మ చి లీ పట్టణము

30-6-1926 తేది వై కళాశాల వరల తెలిపబడును. 24 వ తేదీకుండి నూర ప్రవేశములు ప్రారంభించబడును. ఈ కళాశాలలందు ఇంటర్మీడియట్ దాని గ్రూపులో I, III తోను, II వ రకగతి I, IV V-A వ్రా చీలతో కలుపబడుచున్నది. ఈ కళాశాల మామూలు క్రకారమే మంచి గొప్ప అంశముగానే నిరూపించుచున్నది.

(ప్రిన్సిపాల్)

హిందూమహాసభ-రానున్న

ఎన్ని కలు

నైహూగారి సలహా

(ప్రీ ప్రెసు కింది)

అలహాబాదు మే 27 — రానున్న ఎన్నికలలో హైందవ విషయములకు ఏవిధానమవలంబించిన సరియైనదనగా నోసగ గలమునువిషయము నాలోచించుటకై హిందూమహాసభ కార్య నిర్వాహకవర్గమువారు లాహోరు 6 వజూను లేదిన రాజా నరేంద్రనాథగారి అభ్యుత్థతను సమావేశమగును నైహూగారికి కాంగ్రెసు అభ్యుత్థులు తమకు హిందూసంఘవిషయములందు స్వేచ్ఛ నొసగవలసినదని ప్రార్థనలు పంపియున్నారు. హిందూ మహాసభాకార్యదర్శికి ఈవిషయమైతెలుపబడెను. వారిచ్చిన జవాబునకు ఈదిగువరీతి నైహూగారు జాబువ్రాసిరి.

అలహాబాదు మే 28, 1926 “తమరు వ్రాసిన యుత్తరమును అందుతో పంపిన తీర్మానపు నకలును 19 వ తేదీనాటిది అందినవి. ఆలస్యముచేసినందులకు క్షమించుదుగాక. ఆలస్యమునకు కారణము అలహాబాదులో నే నుండకుండుటయే.

కాంగ్రెసువారును స్వరాజ్యపక్షమును సర్వవిషయములను అర్హతానర్హతలనుబట్టి విచారించిరిగాని సాంఘికపరిస్థితులపై విచారించలేదు. స్వరాజ్యపక్షమునుండి కాంగ్రెసే కానన సభలపని చెప్పబడుచున్నవలన కాననసభలలో చర్చకువచ్చు వివిధ విషయములందు కాంగ్రెసు ప్రతినిధులు ఎట్లు సమ్మతుల నీయవలెనో స్థిరపరచలేదు స్వరాజ్యపక్షస్థిధాంతము కాననసభలలోనికి పోయిన ప్రతినిధులే ఏవిధానము అనుసరింపవలసినది స్థిరపరచుకొనవలసినదని చెప్పియున్నది. పార్టీకి సంబంధించిన విషయములలోతప్ప ఎవరియిష్టము వచ్చినట్లు వారు సమ్మతుల నీయవచ్చును. తక్షణమువారిసభలోగాని ఆవసరసభలోగాని అది సంఘవిషయముగాన పక్షవిషయముగా చేయరాదని తీర్మానించుకొనవచ్చును. అది సంఘవిషయము కాదా యనువిషయమై నిర్ణయించుటకు పక్షమునకును అవసరోపసంఘమునకు మాత్రమధికారముగలదు. ఈవిషయమై కాంగ్రెసుగాని స్వరాజ్యపక్షముగాని ఏతీర్మానములను నియమములను చేయునో నేను చెప్పటకు వీలగుపిటిలో లేను. కాని మహాసభవారి యభిప్రాయమును ఆలోచించి యే ఏ ని ని ణ ం ధ న లై న ను చే యు దు ర ని మా త్ర ము న మ్ము చు న్నా ను. కావున ఏవిషయమైనను సాంఘికమా కాదా యను విషయము కాననసభలకు పోయినప్రతినిధులకే నిర్ణయించుకొమ్మని విడిచిన బాగుండగలదు. అనుభవమువలన పక్షమునంతయు సమాలోచించుటకును వీలుండదు. అప్పటికప్పుడు కాననసభ చటాటన వచ్చిన పరిస్థితులను తృప్తికరముగా నాలోచించుటకు వీలుండదు. ఈసందర్భములలో పనిచేయుటకును చదువుగా నాలోచించుటకును స్వరాజ్యపక్షమువారును స్వతంత్రపక్షమువారును గూడ అవసరోపసంఘములను నియమించిరి. కొన్నికొన్ని పరిస్థితులలో అవసరసంఘములో నాలోచించుటకును వీలుకానట్టియు స్వతంత్రముగా పనిచేసి అనుచరుల కిష్టము లేనిచో నాయకత్వము పోగొట్టుకొనుటకైన నిర్దోషమైన చర్యతీసికొనవలసిన పరిస్థితులు వచ్చును. బైటివారెవరును అట్టిపరిస్థితులలో జోక్యము కలుగజేసికొనజాలరు అభిలభారత స్వరాజ్యపక్ష కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు ఏవిధుల వైనను ఏస్వరాజ్యపక్ష ప్రతినిధి కైనను విధించవచ్చును. దానికి బద్ధుడుకానియెడల పక్షమునుండిగాక ఆకాననసభనుండియు రాజీ నీయవలయును. కాని ఇది జరుగలేదు. జరుగనేరదు

మహాసభవారు తాము హైందవసమస్యలనుకొనువాటిని హద్దువారి చేసినయెడల దేశానర్థక మవుననుచుదేశముతో దీనిని గూర్చిన వివిధవిషయములను కొంతవరకాలోచించితిని. భారతదేశమందు కాంగ్రెసే ముఖ్య రాజకీయసంస్థ జాతీయత దాని యందే మా ర్శిభవించినది. సాంఘికవిషయములుగాని పక్షవిషయములుగాని చర్చించుసంస్థలు దానికంటె ఎక్కువ కానేరవు. కావున ఎన్నికలు మొదలు రాజకీయవిషయములు కాంగ్రెసునకు విడువ వలెనవియు మహాసభవారి కాకోరిక యున్నయెడల ఇక్కడనే తమ యభిప్రాయమును తెలుపవచ్చుననియు మనవి చెయుచున్నాను — మోతీలాలు నైహూ అని యున్నది.

రంగూను శైవరంజి ఆప్తత్రిలో జార్జిలెస్లీలిమిలెడు కంటేసి మే నేటింకు డైరెక్టరు విలియం ఆగ్నిబాల్డుగారు చనిపోయిరి వీరు స్వీడన్ ఫిలింకు కాంసలును స్పీ యు ను కు వైసు కాంసలునై యున్నారు. వీరు చక్కని పాటకులు.

బలవంతముగా విగ్రహమును

నాశనముజేయుట

కలకత్తా, మే 27 — తుపాకినిజూపి బెడరించి అవని త్రమే సర్పినట్లుగా చార్జేటి అను గ్రామమునుండి వార్తవచ్చినది. కనివారమునాడు రాత్రి మంచులుకుబడి గల తాలూకా దారుజొకడు మరియొకరు మహమ్మదీయులతో కలిసి మన్సూఫాన్ సీల్ అనేవాని యింట జొరబడెను. ఆగ్రామమున నీలు ఒక్కడే హిందువుడు. మహమ్మదీయు లింట బ్రవేశించి పూజా ఫలము నపవిత్రమొనర్చి దేవతావిగ్రహమును మురికిగుంటయందు పారవైచిరి. మగవారింటలేకుండుటచే భయముగొన్నస్త్రీలు కేకలువేయవారంభించిరి కాని వీరు తుపాకులకూపి బెడరించుటచే స్త్రీలు కిక్కురుచునక యూరకుండిరి పిమ్మట వీరందరును వచ్చి జిల్లా మేజిస్ట్రేటుతో చెప్పకొనగా అతడు వాస్తేటుమెంటును రికార్డుచేసి పోలీసువిచారణ కు తరలించెను. (అ. ప్రె.)

కలకత్తా హిందూసభ

ఎ. కె. ఘజ్నావీగారి స్టేటుమెంటును ఖండించుట
కలకత్తా, మే 27 — ఇదివరలో మనీదులయందు బాబాలు వాయించుట ఎన్నడును ఆచారములేదని ఎ. కె. ఘజ్నావీ గారి చ్చి న స్టేటుమెంటును స్థానిక హిందూసభాకార్యనిర్వాహకసంఘమువారు ఖండించుచు ఇదివరలో ఎట్టి యభ్యంతరములు లేకుండ ఊరేగింపులను బాబాలతో మనీదులయందు తీసికొనిపోవుటయు కొంతమంది మహమ్మదీయులకూడా యూరేగింపులో వచ్చుటయు ఆచారమైయుండెనని చెప్పుచున్నారు. మొట్టమొదట 1922 సంవత్సరములో పెద్దయూరేంపులు బారాబారు మనీదుయెదుట బాబాలు వాయించుటకడదని కొందరు మహమ్మదీయులు అభ్యంతరపెట్టిరి. కాంగ్రెసు భిలాఫతు కమిటీవారి కోరికపై జరిగిన యిష్టాగోష్ఠిసభలోకూడ అభ్యంతరములు లేవడెను. తరువాత బారాబారు మనీదుయెదుట ప్రార్థనసమయమందుమాత్రము బాబాలువాయించుటకడదని కొందరు మహమ్మదీయులు నూచించిరి. కాని సభకువచ్చినహిందువులు దానికి సమ్మతింపకపోవుటచే ఎట్టితీర్మానము చేయబడలేదు. తమవాదనకు బలముగా సభవారిక యుదాహరణము నిచ్చుచున్నారు. ఒక సంవత్సరమున్నర క్రిందట సంక్తిర్తనము సలుపుచున్న యూరేగింపుపై మనీదునుండి రాలను రువ్వగా ఊరేగింపువారు మహమ్మదీయ ముక్తియార్ద్రులైనను తదితరులైనను క్రిమినలు కేసును తెచ్చిరి. కాని తుదకు ముద్దాయిలు వ్రాతపూర్వకముగా తమ విచారమును చెలువుటచే రాజీకుదించెను. (అ. ప్రె.)

ముద్దబుగారపు మారకపుభవనము

బొంబాయి, మే 27.—ముద్దబుగారపు మారకపుభవనమున తెరచుట మారకపు ఉపాధ్యక్షుడు లక్ష్మణదాసు దామోగారి యాధిపత్యమున జరిగినది. నేడు డెహాజిలువాలతోగూడ 11 లక్షల రూపాయల ఖరీదయ్యెను. (అ. ప్రె.)

గొబ్బరిచెట్టు పడి బాలిక చనిపోవుట

కుంభకోణము, మే 27 — ఒక బ్రాహ్మణబాలిక 12 ఏండ్ల వయస్సుగలది మంగళ మను పేరుగలయూమె సోదరితో హోటలునకు పోయి తిరిగివచ్చుసమయమున గొబ్బరిచెట్టు మీదపడి తక్షణమే మృత్యుచెందెను. ఆమెకు జూనునెల మొదటివారములో పెండ్లిజరుగుటకు నిశ్చయింపబడినది. (అ. ప్రె.)

చిట్టాంగం ఓడరేవు

కలకత్తా, మే 27 — ఓడరేవుకారలను బెంగాలు ఆస్సాము రైల్వే కంటెనీవారును చిట్టాంగం ఓడరేవువద్దకి రకుష్టాను వేసిరి. బెంగాలుప్రభుత్వమువారు 50 లక్షలను అప్పిచ్చిరి. నదిని త్రవ్వకుటకు చుట్టుప్రక్కల బాగుచేయుటకును నిచ్చిరి. బాగయియెడల ఓడలకష్టము తీరగలదు. (అ. ప్రె.)

డాక్టరింగు, మే 27:—గవర్నరుగారి కార్యనిర్వాహకవర్గ సమావేశము ప్రభుభవనమున జరిగినది. (అ. ప్రె.)

డాక్టరింగు, మే 27.—గవర్నరుగారు మేజరు జనరలు వాల్టగారితో ప్లాంటర్లుకల్లువద్ద భుజించి పయనిక బాక్సింగు పోటీని జూచిరి. (అ. ప్రె.)

మహాత్ముడు-బొంబాయి గవర్నరు

విమర్శకులకు ప్రత్యుత్తరము

మహాబలేశ్వరమునకు బోయి చేసిన దేమి?

గాంధీ మహాత్ముడు 27 వ లేదీ గురువారము యంగ్లండ్ లో నొక దీర్ఘ ప్రధానవ్యాసమును వ్రాయుచు తాను మహాబలేశ్వరమునకు పోయిన పుత్రాంతమును, అందరియగ్రమును సవిస్తరముగ నిట్లు వ్రాసెను.

నేను మహాబలేశ్వరమునుండి తిరిగి వచ్చునపుడు పూర్వా అసహాయమిత్రులు నన్ను గలసికొని అనేక ప్రశ్న లడిగిరి. గవర్నరువద్దకు బోయి అసహాయవాదినని యెట్లనగలవు? గవర్నరు వద్దకు ఆహ్వానము చేసి దే పోతిరని బొంబాయిలో అనుకొనుచున్నారు. మీ అంత మీరే ఆతురముతో బోయి ఆయనపై బడితిరి. ఆ ప్రసంగము విలువనిదే బోయి సహకారముజేయుట గాదా? గవర్నరుతో మీ కేమిపనిగలదు. అని ప్రశ్నలడిగిరి.

నేను అందుల కిటుల ప్రత్యుత్తర మిచ్చితిని:

“నాకు బద్ధవిరోధియై ప్రత్యర్థియైనను సరే బల మున్నయెడల వానిపై బడగల్గుదును. వద్దన్నను పోయెదను. దక్షిణాఫ్రికాలో నిట్లే జేసితిమి. మనది దౌర్జన్యరహితసంబంధము. మనకు శత్రులెవరును లేరు. ప్రపంచములో నెవరిపై గాని ద్వేషములేదు. మనము కష్టములపాలయి యితిరులయందు మార్పుగలిగింప నుద్దేశించితిమి ఎంతకఠినవ్యూహముడైనను, స్వార్థపరుడైనను ఆంగ్లేయుని మార్చజాలమని నాకు నిరాశగల్గుటలేదు. వానితోగలిసి మాట్లాడుట కెప్పుడవకాశము గల్గినను నాకు మంచిదే ఏ అధికారివద్దకుగాని పొయి, పారకాలలు, న్యాయస్థానములు, బిరుదుములు, కాసనసభలు మున్నగువానికి సంబంధించినలాభములను బొందగోరినయెడల సహకారము జేసినవాడనే యగుదును. అట్లుగాక ఆత్మలృష్టగు అధికారివద్దకు బోయి ఆతనిని మార్చి ఖడ్గరక్షింతుటకో, ఉద్యోగము మాన్పించుటకో, ఆయన పిల్లలను ప్రభుత్వపాఠశాలలోనికి బోంబండ్లమర్లింపునటలజేయుటకో ప్రయత్నించునెడల అసహాయవాదివిధ్యుక్తమును నెరవేర్చినవాడ నగుదును. నే నాతనివద్దకు ఒక ప్రయోజనమును బెట్టుకొనిపోకున్నయెడల నా ధర్మమంతయును భగ్గుమగును.

పిలిస్తేనే పోతిని

ఆక్లిండుగవర్నరు నన్నరమ్మని పిలిస్తే నేను బోతిని. ఆయన నాకు గవర్నరుహోదాలోగాని, గవర్నరు ఉద్యోగమునకు సంబంధించిన పనిమీదగాని నాకు వ్రాయలేదు. మహాబలేశ్వరమునకు వచ్చి వ్యవసాయ విషయముల గూర్చి మాట్లాడవలసి నదిగగిరి. ఇదివరలో నొకసారి నవజీవనలో వ్రాసినట్లే నాకును రాయలు కమిషనుకును నెట్టిసంబంధము లేదనియు, నాకింకను అసహాయధర్మా సక్తిగలదనియు, సామాన్యముగా కమిషన్లలో నమ్మకము లేదనియు ఆయనకు జెప్పితిని. ఇంతేగాక పర్యవేక్షకులనుండి పట్టణాంతరములకు వచ్చినపుడు మాట్లాడుటకు నాకు సౌకర్యముగ నుండునని దెలిసితిని దానిమీద గవర్నరుగారు జూనులో మాట్లాడవచ్చునని వ్రాసిరిగాని తరువాత మనసు మార్చుకొని మహాబలేశ్వరమునకు పిలువజేసికొనివస్తేనే బాగుండునని తింటివనిరి.

సంభాషణ

“నాకు పోవుటకట్టిసంశయము లేకుండెను. రెండుతడవలు చాలసేపు కులాసాగా మాట్లాడితిమి. ఏమి, యేమియమును గూర్చిమాట్లాడియుండుకూ మీరూహింపవచ్చును అంతయు రాటముకుగూర్చియేతప్ప మరొక్కమాటలేదు ముఖ్యమదియే. పశుపోషణమునుగూర్చి చర్చింపకుండ న్యవసాయమునుగూర్చి చర్చింపజాలకపోతిని. (క్రీ. ప్రెస్)

విగ్రహప్రతిష్ఠాపన

కలకత్తా మే 29—నేటి యాశయమున ముచ్చ బహారు పీఠిలో గణేసునియొక్కయు ఇతర దేవులయొక్కయు విగ్రహములు తిరిగి ప్రతిష్ఠాపన చేయబడినది. ఈజిప్టువారములో జరిగిన అగ్నిపరీక్షలో హిందూ సిక్కు దేవాలయములు గల చోట్లు అవ విత్ర మొనర్పబడి విగ్రహములు నాశనమయ్యెదనెడను. మహామహాపాధ్యాయ చండీవరకొ స్మృతిభూషణునిచే కాస్త్రయంత్రముగా ప్రతిష్ఠాపన జరిగెను. మధ్యాహ్నమున బ్రాహ్మణ సమాధాన పేదవారిల కుచితదానములు చేయబడినది. ఆ ప్రె

గాంధీ మహాత్ముడు గుర్తు

నన్వేషించుట

నాభామహారాజుగారు డేరాడూన్ నుండి

వ్రాసిన లేఖ

గాంధీ మహాత్ముడు గురువు నన్వేషించుచున్నాడని నేను హిందూస్తాను ప్రెస్సు వత్రికలో చదివితిని. గురువునానకు దేవుడయొక్క గురువుగా పరింపబడదననాడు. ఆయనను గురువుగా పరించిన పిమ్మట సకలసంశయములు తుడికములో తొలగిపోవునని నేను వాదనానుచేసెదను నేనొక్కడనే అనుచుంటుంటే లక్షలు కోట్లు మంది పాపులు విగతకల్మషులైరి. శ్రీగురునకు దేవుడే వాక్యములను విననవారును సన్నిహితులను గూడ జననమరణరహితముగ కాశ్యపవదనిని తప్పక జడనెదరు. అని ఆకాలమున మిక్కిలి గొప్ప సత్యాగ్రహియగు గురు అగ్రున దేవుడయే నుడివెను.

అది కడుదులభము ఆస్థానము. మహాబలేశ్వరమునకు కడు చేరువగనే యున్నది. ఇప్పుడు మహాత్ముడు మహాబలేశ్వరమున గవర్నరుతో సంభాషించుచున్నాడు గాన నటనండి వెంటనే రైల్వేకి వైదరాబాదు నై జాము సంస్థానములోనున్న నందేరువకేగి ఆచలమున్న పవిత్రస్థానమును సందర్శించి నిక్కపు బలమును మనశ్శాంతిని జడయదిగును. ఆకుహారకు నొసంగునట్టి మిక్కిలి గొప్పప్రసాద మదియే. దాని నాగురువు మానవజాతి కంతకునుగూడ నొసగెను

1707 ఏ డిలో జూలై ఆగస్టు నెలలలో ఆగ్రానపు నందేరి కేగెను అచట నపుడు మాధవదాసను బై రాగియుండెను. అప్పుడు నాబై రాగి లేకు ఆతని మంచముమీద కూర్చుండిన వారెవరైననుగూడ చిత్రముగ పడద్రోయగల యొంద్రజాలికశక్తి ఆబై రాగికి కలదని గురుజీతవనియున్నందున, ఆయనచు మీద గురుజీ కూర్చుండెడు ఒక శిష్యుడు పోయి బై రాగి కాపగతి తెలిపెను. బై రాగివచ్చి గురుజీని ప్రశ్నించెను నేను చాల అలసివచ్చితిని. మీరువచ్చినవారికి సర్వసదుపాయములను చేసి ఆదరింతురని విని మీ ఆతిథ్యమును బడయుగోరితిని అని గురుజీ తెలిపెను. గురుజీ మహిమార్పిడునని బై రాగి గ్రహించి కరణజూచ్చెను నేను మీదానుడనని బై రాగియనెను అప్పటినుండియు ఆబై రాగికి బాందాయను పేరేర్పడెను. అప్పుడు తన మతవిధులను గురుజీ ఆబై రాగికి బోధించి పిమ్మట మతదీక్ష యొసగెను. అప్పుడతనికి గురు బక్షసింగు అని పేరుపెట్టిరిగాని బాంజాయనియే అతడు పిలువబడుచుండెను. చివరకు తనకు నిజమగుమోక్ష సాధనము లభించినదని ఆబై రాగి చాల సంతసించి నావలన నేమి నేవను స్వీకరించెదరని గురుజీ నడిగెను. పంజాబు మహమ్మదీయుల విషయమున పని జరుగవలసి యుండుటచే గురువు బై రాగికి రి అయ్యుల నిచ్చెను. నీవు జీతేంద్రియండువుగా నుండుంతకాలమును శమమనంపదను గలిగి యున్నంతకాలమును నీకు హిమ అతిశయించుచునే యుండును. జీతేంద్రియండు సమరమున నెనుకంజవేయడు. శత్రువులు జీతేంద్రియుని ధాటిని సహించజాలరు జీతేంద్రియండు డన్ని కార్యములతోను విజయాడగను” అని గురువు బాందాకు బోధించెను. (మెకాలిపు) అని నిశ్చయ చరిత్రయందున్నది.

భగవంతుని ఏర్పాటు లభ్యమౌతములు వాని నెరుంగుట కష్టముకాదు. బాబా బాందాపేరుతో గాంధీమహాత్ముని పేరునుగూడ జతచేయవలెనని సర్వేశ్వరుడు సంకల్పించెనేమో? పేరుడగు బాందా ఖడ్గముతో దేశనేనను చేసి యుండెను గాంధీ మహాత్ముడు కాంతి సాధనములవలననే దేశమాతకు నేన చేసి గురుజీ అనుగ్రహమున నట్టి విమలవిఖ్యాతిని బడయునేమో? (అమృతబాగు వ్రాతి.)

ధిల్లి కలహము

ధిల్లి, మే 27—పిల్లి మంటాజురోడ్డుమీద నిన్న పాఠశాలమున నొక స్వల్పమైన గల్లంతు జరిగెను. ఒక హిందువుల పెండ్లియూరేగింపు బాబాభజంతిలో నొక ముద్రాసాము దుగా పోవుచుండగా పాపశాలాధికారులు ముద్రాసా ఒకప్పుడు మసీదుగా ఉపయోగింపడెనని చెప్పుచు బాబాలను నిలువవలసినదని కోరిరి ముద్రాసాలముందు ఆవలసిన అగత్యములేదనియు తమకట్టి పోలికలై పెన్సుండెననియు హిందువులనిరాకరించిరి. ఇరుపక్షములవారికిని పోరాటముజరిగెను. ఒకమహమ్మదీయ డుఅరిక్టుచేయబడినపు విచారణజరుగుచున్నది. ఆ. ప్రె.

బొంబాయి నేతపరిశ్రమ

పూర్తివిచారణకు మిల్లుయజమానుల సంఘమువారంగీకరించుట

బొంబాయి, మే 27 —బొంబాయి నేతపరిశ్రమ యిట్లు ముందగించుటనుగూర్చి తేగిన కారణముల నరయునిమి త్తమై పూర్తి విచారణసలుపుటకు మిల్లుయజమానుల సంఘమువారంగీకరించినను వార్తను నేడు బొంబాయిమిల్లుయజమానుల సంఘకార్యక్రమమునుండి ప్రకటింపబడిన భాగములు ధృవపరచుచున్నవి మిల్లుయజమానుల ఆస్పాసియేషన్ కమిటీవారు గాంస్ చార్జ్యయిన్ని గూర్చి 1, 2, 3 తేదీలలో జరిపిన రెండు సభలలో నివేదయము పూర్తిగా చర్చింపబడినది. అప్పుడు చర్చపూర్తియైనపిమ్మట సభ్యులందరి ఆమోదనమీద బొంబాయి నేతపరిశ్రమ ముందగించుటకు గల కారణములనుగూర్చి పూర్తివిచారణ సలుపవలెనని తీర్మానింపబడెను పిమ్మట సర్ చార్జ్యయిన్ని గూర్చి అభిప్రాయముల కనుగుణ్యముగా ఆస్పాసియేషన్ కమిటీ వారు సమస్య సంతతు జాగ్రత్తగా విచారించిరి చిత్తువరతులను వరస్పరముగా అంగీకరించినట్లయిన టారిఫుబోర్డువారుగాని ఇండియాదొరతనమువారు నియమించు మరీయేయితరసంఘముగాని పూర్తిగా విచారణసలు పవచ్చునని తీర్మానింపబడెను ఈవిషయమున ప్రభుత్వమువారి కెరింగించుటకుపూర్వము సభ్యులందరియొక్క అనుమతిని తీసికొనుటమంచవని కమిటీవారుతలచిరి. అవిధముగా ఏప్రిలు 22 తేదిన జనరలుమీటింగు జరిగినప్పుడు తీర్మానముగావింపబడెను. ఈతీర్మాన ముప్రకారము ప్రభుత్వమువారి కెరింగింపబడెను ప్రభుత్వమువారు జవాబిచ్చుచు టారిఫుబోర్డువారిమోతులు విచారణకోరిన పరిశ్రమదారుల ను ప్రభుత్వమువారికిని వరస్పరము అనుకూలముగానుండవలెనని చెప్పిరి విచారణమిచ్చుచు నూచింపబడిన వరతులను చిత్తగా ఆసాపయేషనువాటికి బాపుటకు తమకర్తవ్యతరములేదనియు ప్రభుత్వమువారు దేశీగి. మరయు కమిటీ వారు తీర్మానమునకు వచ్చుటకు ముందు చెప్పేడియే మాటలనైనను జాగ్రత్తగా విచారించుటకు ప్రభుత్వమువారు సిద్ధముగా నుండిరి. తాత్కాలికముగ ఇండియా దొరతనమువారు తయారుచేసిన వరతులకు ఆసాపయేషనుయొక్క స్వేచ్ఛలు సూచకమిటీవారిప్పుడు విచారించుచున్నారు కమిటీవారి నిశ్చితాభిప్రాయములు సకాలముననే ప్రభుత్వమువారి కెరింగింపబడును. (ఆ. ప్రె)

నర్వెంటు ఆఫ్ ఇండియాసంఘ సమావేశము

త్వరలో జరుగును

పూనా, మే 27 —సుంగళవారమునాడు జరిగిన అగ్ని ప్రమాదమువలన నర్వెంటు ఆఫ్ ఇండియా సంఘమువారి భావి స్థితికి చాలమార్పు గలుగనున్నది. కావున మామూలుకన్న త్వరలోనే వార్షికసమావేశము జరుపబడును. అగ్యత్యుడు శనివారముదయమున రానున్నాడు. ప్రముఖులయిన ఇతరసభ్యులు వైతము చాలమంది రానున్నారు (ఆ. ప్రె)

కుమారునికొరకు తండ్రి చేసిన త్యాగము.

చర్మమును తనదేహమునుండి కోసియిచ్చుట ఖానీబోలేగామునుండి కుమారునికొరకు తండ్రిచేసిన అఖండత్యాగవార్త అరుదెంచినది పశ్చిమకాశబలసభ్యుడు గారికుమారుడు అంబాలాలు ఆనువానికి ఒడమకాలెను వైద్యకాలయందు జూదాకుకొనిపోవలసినదనియు తనన్ను వృతిచెందుననియు చెప్పిరి బోలేదాకు పిల్లవానిని తీసికొనిపోగా ఒకో దుననియు చెప్పిరి బోలేదాకు పిల్లవానిని తీసికొనిపోగా ఒకో దాసంస్థానపు ప్రధాన వైద్యాధికారి పరీక్షించి ఆరోగ్యసంతుని దేహమందలి చర్మము కాలినదానినై కచ్చుటకు కావలెనని చెప్పిరి పట్టణగారు తక్షణమే ఈశరీరమునుండి చివరపుటంగుళముల చర్మమును తీసికొనవలసినదని చెప్పెను. ఆచర్మమును తీసి కుమారునకు కాలినచోటవేయించి సంస్కృత్యుడయ్యెను. దీనివలన కుమారుడు ఒరికెగిగాని తాను కొలపికాలము పాటు జబ్బుపడెను. కాని ఇప్పుడు కులాసా నేయున్నారు.

పంజాబు జయిల్లు

పంజాబు కారాగృహ పరిపాలనము మిక్కిలి అధ్వాన్నముగ నున్న దని కొంతకాల ముక్రిందట నొక మానవత్వపు కేసులో బయల్పడెను. ఇందు బయల్పడిన సంగతులకన్న ఎక్కుడు తీవ్రనిదర్శనములను తా మెరుగుడు మని లాలా లజపతిరాయిగారు వెల్లడిజేసిరి. ఈవిషయమై పార్లమెంటుసభలోగూడ ప్రశ్నిచరంపర లడుగబడెను. ఎట్లకేలకు ప్రభుత్వమువారు కారాగృహవిచారణసంఘమును నియమించిరి. లంసుడే వి. సి. యస్ గారధ్యక్షులుగను, న్యాయమూర్తి జస్టిసు జయిలాల్, బారిష్టరు షేకు అద్దల్ ఖాదగుగార్లు సభ్యులుగను నియమింపబడిరి. సభ్యులు ప్రభుత్వ ప్రతికూలురు గారనుట తేటతెల్లము. అందుచే వీరు ప్రచురించెడి రిపోర్టు జయిలు పరిపాలనము నేటుల నయినను ఖండించి ప్రభుత్వమును నిరసించుట కుద్దే శింపబడిన దనుట నిశ్చయము. జయిలుకమిటీరిపోర్టు నందలి ముఖ్యంశములు నేటివార్తలలో గలవు. సభ్యులలో భిన్నాభిప్రాయములు లేకుండుటచే, రిపోర్టును నిరాకరింప వీలులేదు. అయినను పంజాబు ప్రభుత్వమువారు కమిటీవారి నిరూపణల నంగీకరింపకుండుట మిక్కిలి విచిత్రము. ప్రజాప్రముఖుల ఆరోపణలు సత్యమని మాత్రము జయిలు కమిటీ రిపోర్టు తెలుపకనే తెలుపుచున్నది. కారాగృహములలో జరిగెడి అక్రమము లెవ్వి? ఎట్టి యుత్తరువులేకనే శిక్షల విధించుచుందురట. ఇట్టి శిక్షలలో సామాన్య మయినది, చెప్పతో గొట్టుట. భారతీయన కింతకన్నను అవమానము వేరుండదు గద.

ఏమాత్రము కోపమువచ్చినను, ముందు చెప్ప దీసికొందురట. జయిలరులు అశిష్టేటు జయిలరులు కొన్నిమార్లు ఇట్టి శిక్షను విధింతురట. ఒక్కొక్క మారు వారియుత్తరువు లేనిదేగూడ శిక్షింతురట. ఖయీదీ లనేకులు గూడి, మరియొక ఖయీదీని చాపమోదెదరట. క్రొత్త ఖయీదీనుండి డబ్బు లాగుటకును, పొగరుబోతుఖయీదీలకు బుద్ధి గల పులుకును ఇటుల గావించెదరట. కాళ్లనందు గుండ్ల చెతుల బోనిచ్చుటయు, చెవుల బట్టించు టయు మున్నగు అవమానములకు దోడు దెచ్చిలు తన్నులు గూడ జరుగుచుండునట. ఈమాదిరి శిక్షలు చిరకాలమునుండియు ఆచారములో నున్న వనియు నీతి నియమము లేని క్రొది ఉద్యోగులు వీనిని తిరుచుగ ప్రయోగించుచుందురనియు జయిలు కమిటీవారు కనుగొనిరి పంజాబు జయిల్లలో డబ్బు పెట్టిన నేదయినను దొంగు ననియు, డబ్బులేని నిర్భాగ్యులుమాత్రమే అవస్థపడుచుండు రనియు, లజపతిరాయి ప్రభుత్వ లిదవరకు దెలిపియుండిరి.

జయిలు కమిటీ రిపోర్టుగూడ నిట్టి అక్రమము నిజమని దెలుపుచున్నది. దొంగతనముగ జయిలు లోనికి బంపెడివస్తువులకు హెచ్చుఖరీదు నొసగవల యునట. ఇంటియగాక, నగదుగూడ ఖయీదీలకు జేరుచుండునట. వార్డరులకు లంచ మిచ్చుచో, ఖయీదీలు రాజభోగముల ననుభవించవచ్చును. ఇంటియగాక, డబ్బును అప్పిచ్చు వాడుకగూడ గలదట. నేయి, వెన్న, పొగాకు, పండ్లుమాత్రమేగాక, మద్యముగూడ సప్లయ చేయబడునట.

జూదము స్వేచ్ఛగ జరుగుచుండు ననియు జయిలు ఉద్యోగులు దీనిని అభిమానింతురనియు దెలుపబడినది. జూదములో నెలిచినవారు ఉద్యోగులను సంతృప్తిపరుపకబోరు. శిక్షణ మనునది నున్న యని కమిటీవారు గ్రహించిరి. జయిలు వెలుపల సవరణలు లేని సమయమున జయిలులో సవరణలు పుష్కలముగ నుండెడివట. జయిలు కమిటీవారి దృష్టిలోనికి రాని అక్రమము లెన్ని గలవో దెలియదు. దుర్భేద్యములగు కారాగృహములలోపల నేమి జరుగుచున్నదో కనుగొనుటకు ప్రజలకు సాధ్యపడదు. దేశభక్తులను కారాగృహములకు పంపినపిమ్మట అక్రమము లనేకములు జరుగుచున్నటుల వారు బయల్పరచిరి. గాంధీ మహాత్ముడు కండ్లార జూచిన అక్రమములను గురించి వ్రాసిరి. లజపతిరాయిప్రభుత్వము వీనిని బయల్పరచిరి. పంజాబు జయిలు దుస్థితి ఇతర రాష్ట్రములలోని కారాగృహములలోగూడ ప్రబలి యున్నదని అసహాయవాదులు చెప్పి సంగతుల బట్టి గ్రహింపవచ్చును. పంజాబు జయిలు కమిటీ వారు తెలిపిన సంగతులను సమ్మతించుట కెట్టి కారణము గనుపింప కున్నను ప్రభుత్వమువారు సమ్మతించుట అటుల జెప్పకబోవుచో ప్రభుత్వమువారు జయిలు పరిపాలనమును సమర్థించు కొన వీలుండదుగద. అక్రమములను ప్రభుత్వము వారు సమ్మతించును ఇవి జరుగకుండు జేయవలయు నని పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు జనరలు గారిని వీరు గోరిరి. ప్రభుత్వమువారికి సమ్మతము లేని విషయములలో పోలీసువారు శ్రద్ధపహింతురా? ప్రభుత్వ విచారణసంఘములు సత్యమును నిర్భయముగ దెలుపుటయే, అరుదు. ఒకవేళ అటుల తెలుపుట తలపించినను, ప్రభుత్వమువారు వారి సూచనల నామోదించుట సామాన్యముగ జరుగదు. ఆమోదించినను అమలులోనికి దెచ్చుట గమనింపదు. ఈ కారణముచేతనే, విచారణసంఘము లనిన, ప్రజలకు సమ్మతము బొత్తుగ దొలగిపోవుచున్నది. పంజాబు ప్రభుత్వమువారు గావించదలచిన ఏర్పాటులు దనవ్యయకారణము లయినను, లోపలి క్రుళ్లును దొలగింప జాలవు.

మహాత్ముడు : అసహాయము

గాంధీమహాత్ముని ప్రతిపాదనమును గాంచిన పిమ్మట, ఇంకను మహాత్ముని వైఖరిని గూర్చి చర్చించుట నిరర్థకము. అసహాయోద్యమమును ప్రారంభించిన మహాత్మునకు అసహాయపు సరిహద్దు తెంతవరకు గలవో దెలియును. మహాత్ముడు స్వార్థపరుడూడను సంగతి స్పష్ట రంగీకరించుటచే, తన ధర్మమునకు భంగకరముగ బుద్ధిపూర్వముగ

ప్రవర్తించునని ప్రాజ్ఞులు సమ్మతించును. ఇదివరకే తా నెందుకు గవర్నరుతో సంభాషించదలచినదయు ప్రచురించెను. ఇంతటితో తృప్తిజెందక, కొందరు విమర్శకులు మహాత్ముని తూలనాడ మొదలిడిరి. వీరు అసహాయవాదులయినవో, వీరి విమర్శనము నకు కొంత విలువ యుండును. వీరు సహకార వాదులు. గాంధీమహాత్ముడు గూడ సహకారము నవలంబించె నని గేలిచేయుటయే వీరి ముఖ్యోద్దేశ్యము. పేడ బెల్ల మొకటి యయ్యెనని వీరు చెప్పి దలచియుండరు. మహాత్మున కసలు ఆహ్వానమే రాలేదని, నిమింపసాగిరి. అది యసత్యమని తేలినది. యుగయుగియావృత్తిలో వీరు వ్రాసిన సంపూర్ణ వ్యాస మింకను చేరకబోయినను, అందలి సారాంశమును బట్టిమే మహాత్ముని యుద్దేశ్యమును గ్రహింపవచ్చును. అవసరమనితోచినపుడు, ఆహ్వానము లేకనే తా మితరుల యొద్దకు వెడతెన మనియు, దక్షిణాఫ్రికాలో తా మటుల జేసితి మనియు, మహాత్ముడు స్పష్టముగ దెలిపెను. దొర్ల న్యరహిత అసహాయోద్యమమునందు, ఎవరిపైనను శత్రుభావము లేదనియు, ప్రతిపక్షులపై పగ సాధించుటకు బూనక బాధానుభవమువలననే వారి హృదయమును మార్చుటకు ప్రయత్నింపవలయు ననియు, మహాత్ముడు మరియొకమారు దెలుపుచున్నాడు. సత్యాగ్రహమును నిష్కర్షగ కొనసాగించుచో, ఎట్టి కఠినహృదయము నయినను కరగింపవచ్చునని మహాత్మునకు సమ్మతము గలదు. అందుచే వీరుగనపు డెల్ల నిందుకై బ్రయత్నించుటలో తప్పులేదనియు, అసహాయధర్మమున కిది విరుద్ధము గాదనియు, మహాత్ముడు దెలియజెప్పెను. మరియొక సూక్ష్మధర్మమునుగూడ మహాత్ముడు సూచించుచున్నాడు. పాఠశాలలు, కోర్టులు, బిరుదులు, శాసనసభలకు సంబంధించిన విషయములలో లాభములను సంపాదించ దలచి గవర్నరుయొద్దకు వెడలుట అసహాయధర్మమునకు ప్రతికూల మని మహాత్ము డంగీకరించుచున్నాడు. కాని, కద్దరువిషయమై సుముఖునిగ జేయుటకుగాని, ప్రభుత్వోద్యోగమునుండి మరలించుటకు గాని, ప్రభుత్వపాఠశాలనుండి బాలురను దీసివేయ గోరుటకు గాని, ఎట్టి యుద్యోగియొద్దకు తాను ఘోషలినను, తాను అసహాయధర్మమును నెరవేర్చుచున్నా నని యే, మహాత్ముడు చాటుచున్నాడు. ఈ సంగతిని వారిపుడు క్రొత్తగ దెలుపుటలేదు రీడింగుప్రభువుగారు రాటమును చేపట్టి దలచినను, తాను తోడ్పడెదనని, మహాత్ముడు నుడివియుండెను. మహాత్మున కత్యంతప్రియమగు రాటము న్యవసాయముల విషయమై ఇతరులతో సంప్రతించుటకు మహాత్మున కభ్యంతరములేదు. రాయల్ కమిషనులతో తనకు సంబంధము లేదనియు, వానియందు తమకు సమ్మతము లేదనియు, అసహాయతత్వము తాము విడనాడ లేదనియు, మహాత్ముడు ముందు గనే దెలిపియుండెను. మహాత్ముని సమాధానము వెలువడిన పిమ్మటగూడ, వారి నింకను విమర్శించు తమ కొలతబద్ధల బెట్టి ఆమహామహుని యుత్సాహకీలమును కొలువనెంచుటయు, దురుద్దేశ్యముల నారోపించుటయు, అసభ్యము. ఇందువలన మహాత్ముని ఖ్యాతి కెట్టి లోపము గలుగబోదు. మహాత్ముడు అసహాయమును

విడువదలచినయెడల, దొడ్డితోవన ప్రవేశింపక, సింహద్వారముననే సహకారమందిరమున ప్రవేశించియుండును. మున్ముందుగ బ్రకటించి, మనఃస్ఫూర్తిగ సహకారము సలిపియుండును. శాసన సభాప్రవేశమునందు పాల్గొని యుండును. అతనికి జంకే ల? అతని కెట్టి నష్టము గలుగును? మహాత్ముడు ఎప్పుడును సత్యాగ్రహవలంబుడే. రాజకీయోద్యమముకొరకు వారు దీనిని ఎరువు దెచ్చి పెట్టుకొన లేదు. నాగరిక ప్రపంచము గాఢమహాత్ముని మానవోత్తములని కీర్తించు చున్నను, సామాన్యమానవులకు సయితము ఆహ్వానింపగూడని దురుద్దేశ్యములను వారి కారోపించుట, భారతీయులలో కొందర కలవాట యైనది. ఇట్టి సంకుచితహృదయుల కితడు ప్రత్యుత్తర మొసగబడలేదు. వారి యవనింపదలవట్ల ఉపేక్ష వహించుట, సమంజసము.

కార్మికుల ఆపజయము

బ్రిటీషు కార్మికుల ఆపజయమునకు కారణము ఐకమత్యవిహీనతదప్ప వేరుగాదు. సమ్మెను ప్రారంభించినపుడు దానిని కొంతవరకయినను పట్టుదలతో కొనసాగించి యుండవలసివచ్చింది. గనుల పనివారల కొరతలను దీర్చువరకు దీనిని జరిపియున్నచో పరిస్థితులు చక్కబడవి. రైల్వేపనివారల నాయకులగు ధామసుగారు ముందుగానే సమ్మె చాలించుట చే బాగు పనివారలు నిస్సహాయులై ఆపజయము చున్నారు. వీరి నాయకులగు కుక్కుగారు ధామసుగారిని నిందించు చున్నారు. క్లిన్సుగారు తాత్కాలికలాభనష్టములను లెక్కవైచి సమ్మె లేకున్నచో ఎంతడబ్బు మిగిలేదో యని నిట్టూర్పువిడుచుచున్నారు. నాయకులమధ్య పోరాటములు చెలరేగుచున్నవి. గనుల యజమానులు బిట్టబిగిరిరి. ప్రభుత్వమువారి సలహాలను సయితము నిరాకరించిరి. బ్రిటీషు కార్మికులకు ధనము అంగబలము వికేషముగ నున్నను ఐకమత్యవిహీనతవలన వారి సంకల్పము నెరవేరదయ్యెను. మరికొంతకాలమువరకు వీరు మరల తలయెత్త జాలరు. ఏసంఘ మయినను ముందుకు జరుగవలయు ననిన కట్టుబాటు శిక్షణము లవసరములు. కాంగ్రెసు పక్షమువారు గూడ కార్మికపక్షానికి గాంచి గుణపాఠమును నేర్చుకొనవలయును. వ్యక్తుల యభిప్రాయము లెటులున్నను కాంగ్రెసు నిర్దేశించినవిధమున నడుచుకొనుట యత్యవసర మను గుణపాఠమును నేర్చుకొనవలయును. ఎవరి యిచ్చ వచ్చినట్లు వారు సంచరించుచో, కాంగ్రెసు పనిచేయజాలదు. కాంగ్రెసు సభ్యులేకముఖమున నడువనిచో, కాంగ్రెసు ప్రతిష్ఠ ఎటుల నిలువగలదు? ఇంతవరకును కాంగ్రెసు తీర్మానములను పట్టుదలతో నిర్వహింపక దేశము నష్టపడెను. ఇకముందయినను అట్టిలోపమును సవరించుకొని, సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధి గాంచుట వివేకము.

లిబరలు పక్షపు కొట్లాట

ఇంగ్లండులో లిబరలు పక్షము సప్రగిల్లిన శౌలదియు కొట్లాట లభిక మగు చున్నది. ప్రధాననాయకులగు లాయడుజార్జిగారికిని ఆస్క్విత్తుగారికిని మధ్య చాలకాలమునుండియు మనఃస్పర్ధలు గలవు. ఇటీవల మరింత ఎడబాటుగలిగెను. లాయడు జార్జిగారు ఏయెడ కాగొడుగుట్టువారు.

కొంతకాలము కన్సర్వేటివు పక్షము నభిమానించి కొయలిషను ప్రభుత్వమును నడిపిరి. వీరికిని కన్సర్వేటివు నాయకులకును మధ్య భేదము గనుపింపకుండెను. ఆస్క్విత్తుగారికి మాత్ర మిది సరిపడలేదు. వీరు ప్రతికూలపక్షము బూనిరి. ఇటీవల జరిగిన సమ్మెసందర్భమున, ఆస్క్విత్తుగారు ప్రభుత్వము నభిమానించిరి. లాయడు జార్జిగారు సమ్మెదారులపట్ల కొంతవరకు సానుభూతి జూపిరి. ఇందువలన, వివాదము పెరిగెను. లాయడు జార్జిగారు సమ్మెనుగూర్చి అమెరికా పత్రికలలో విమర్శనము గావించుట, పలువురకు కంటకముగ దోచెను. ఆస్క్విత్తుగారు వీరిచర్యను నిరసించిరి. లాయడు జార్జిగారు పక్ష శిక్షణకు వ్యతిరేకముగ ప్రవర్తించి రని నిందమోపిరి. లాయడుజార్జిగారింతమాత్రముతో లొంగువారుగాదు. ఆస్క్విత్తు ప్రభుత్వంలే లిబరలు మతమునకు భిన్నముగ ప్రవర్తించినట్లు, లాయడు జార్జిగారు స్పష్టపరచిరి. కార్మికులు దూరాలోచన లేకుండ సమ్మెకట్టినను, ప్రభుత్వమువారు సమాధానప్రయత్నముల నాకస్మికముగ విరమించుట తప్పని, లాయడు జార్జిగారి వాదము. లాయడు జార్జిగారి కేకారణము చేతనయినను లిబరలు పక్షమును విడనాడవలసివచ్చుచో, లేబరుపక్షమున జేరవలసి వచ్చును. వ్యవహార మింతదూరము ముందు నాయని మాత్రము సందియము గలదు.

వృత్తివిద్య

ప్రస్తుత విద్యావిధానము కేవల సాహిత్య విద్యను మాత్రమే గ్రహిస్తున్నది. దీనివలన, విద్య నేర్చినవారు పలువురు జీవనాధారము లేక యల్లాడుచున్నారు. విద్యాశాఖామంత్రి గారు విద్యను రెండుభాగములు జేయవలసింది. ఒకటి సాహిత్యశాఖ. ఇయ్యది యూనివర్సిటీ డిగ్రీలకు మార్గము జూపును. రెండవది వృత్తివిద్య. దీని నభ్యసించి సాంకేతిక విద్యను బడయవచ్చును. పరిశ్రమలలో బ్రవేశింపవచ్చును. నాల్గవపాఠమునుండియు సెకండరీ విద్య యీతరున విభజింప బడునట్లు. నూతనపద్ధతివలన కళాశాలలలో యొత్తిడి తగ్గి పోవుననియు లాభకరమగు వృత్తులలో బ్రవేశించుటకు విద్యార్థులకు కుతూహలము గలుగుననియు నూహించు చున్నారు. హైస్కూలు విద్యార్థులు వెంటనే వృత్తులలో బ్రవేశింపకున్నను కాయకష్టముపైగల విముఖత తొలగిపోవు ననియు సాంకేతికవిద్యపట్ల అభిమాన మేర్పడు ననియు మంత్రిగారు భావించుచున్నారు. ఇంతకన్నను వృత్తిసాహిత్యవిద్యల సమ్మేళనము ఎక్కుడు లాభకర మని తోచును. అయినను మంత్రిగారి యుద్దేశ్యము లెంతవరకు కార్యరూపము దాల్చునో జూడవలయును.

జపాను: ప్రకృతినంతోభము

జపానునందు అగ్నిచర్యతములు బ్రద్దలగుటయు భూకంపములు సంభవించుటయు మామూలయినవి. యుద్ధముల బాధలో జపాను ఇరుకుకొనకున్నను, ప్రకృతి సంతోభమువలన మరణములు తప్పటలేదు. ఇటీవల నొక అగ్నిచర్యతము బ్రద్దలై గ్రామముల ననేకములను పాడుజేసెను. మండడిగంధకము ఊళ్లపై బడెను. పట్టణములు

గూడ కొన్ని ధ్వంసమయ్యెను. వేనకువేలు చనిపోయిరి. చనిపోగ మిగిలినవారు ఇండ్లు వాకిండ్లు లేక అల్లాడుచున్నారు. ఎంతనష్టము గలిగెనో సరిగ్గ మదింపువేయుటకు ఫీలులేకున్నను లక్షలకొలది నష్ట మయ్యె నని సూచింపబడినది. అగ్నిచర్యత మింకను ముడుచునే యున్నదట. బాగులు పైకి వచ్చుచున్నవట. మరల నింకను ప్రజ్వలించునని భయపడుచున్నారు. ప్రకృతి భీభత్సమునుండి తప్పించుకొనుటకు శాస్త్రజ్ఞు లనేకమార్గములను కనిపెట్టిరి. అగ్నిచర్యతములనుండి తప్పించుకొనుట కింకను వీరు సాధనలను కనుగొనలేదు గాబోలు! జపానుదుస్థితి గాంచి శాస్త్రజ్ఞులు నూతన పరిశోధనల గావించురేమో చూడవలయును. జపానుదుర్గతిపట్ల ఎల్లరును సానుభూతి జూపకమానరు.

హార్జిగాజు స్టట్టు

దక్షిణాఫ్రికా జాతీయపతాకముగూర్చి డాక్టరు మల్కా మంత్రిగారు తుద కేటుల జెప్పిరో చదువరులు గ్రహించి యుందురు. సామ్రాజ్య మనునది యే లేదని వీరి వాదము. యూనియను జెండా బ్రిటీషు విజయమును, బ్రిటీషు ఆధిక్యమును సూచించుననిరి. స్టట్టునేనానిగాను మల్కాగారి వాదమును తీవ్రముగ ఖండించిరి. మల్కాగారి అపోహల కెడము లేదనిరి. కాని హార్జిగాజుగారు మల్కాగారిని సమర్థించుచు స్టట్టుగారికి జవాబు చెప్పిరి. ఆంగ్ల భాష మాటలాడువారికి, దక్షిణాఫ్రికాపై ఇంగ్లండుకు ఆధిక్యమున్నదను గర్వము గలదట. దక్షిణాఫ్రికాలో డచ్చివారి కముం దెన్నడును, అడుగున బడియుండరని హార్జిగారు వాక్రుచ్చిరి. ఇంగ్లండు దక్షిణాఫ్రికాల సంబంధమును నిర్ణయింపవలసిన తరుణ మాసన్నమయినది. బ్రిటీషు రాజ్యాంగ కోవిదు లేమిచేతనో చూడవలయును.

శ్రీ అరవిందము-రాజకీయములు

రాయుగారు ఋషిని ఉపదేశముకొరకుసందర్శించుట

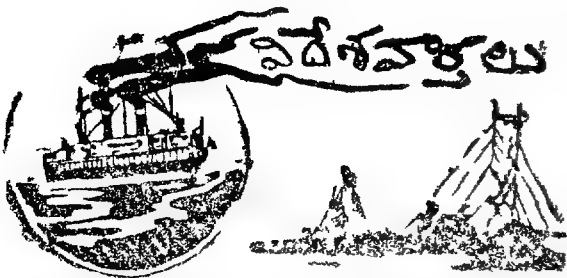
(స్వ కీ య పి లే ఖ రి)

పాండిచేరి, మే 27 - నేను శ్రీ మత ఆనిలాభరణరావు గారిని ఘోషగారి యాశ్రమమున దర్శించితిని. తాను అరవిందుని దర్శించుటనుగూర్చియు పత్రికలలో తాను అరవిందుని నాయకత్వము వహింప ము ప్రార్థించునను వెల్లడట్లు ప్రకటింపబడుటనుగూర్చియు వార్తలు చెప్పిరి.

“నేనువచ్చుటకు కారణము ఉపదేశమును బొందుటకే. అరవిందుని చూచుటకు నేను పాండుచేరి వెళ్ళువానని యెరుకపడగానే బెంగాలులో నాయకుల కొందరువచ్చి శ్రీ అరవిందునకు వారికోరికగా నిట్లు మనవిచెయవనిరి. “బెంగాలులో ప్రజలందరును చాల ఆకురతతో తమరాకక్ష ఎదురుచూచుచున్నారు. ఇట్టివిషమపరిణామముందు అరవిందుని నాయకత్వము లభించినయెడల దైవికవరమని ప్రజ లుహస్తించుదురు” ఈ సమాచారమును అరవిందునకు తెలియపరచెనని వాగ్దానము చేసితిని. ఇదితప్ప వారాకకు రాజకీయములను ఎట్టిసంబంధమునలేదు. నేను తెలిసికొన్నంతవరకు రాజకీయములందు ఇప్పటిలో వారు పాల్గొనునట్లు లేదు

పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు మనోరీక వెళ్ళుట

అలహాబాదు, మే 26 - పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ గారు మే 31 కేదీన అలహాబాదునుండి మనోరీక వెళ్ళుదురు వారచ్చట రెండు మాసము లందును. (ఆ.ప్రె. స్పెషల్)

కార్మిక నాయకుల అంతఃకలహములు

శ్రీదుర్గానియను నాయకులను కుక్ గారు
దూషించుట

లండను, మే 28. — శ్రీదుర్గానియను కార్మిక నాయకులచర్యను తీవ్రముగ ఖండించుచు ఎ. జె. కుక్ గారు రోం డా వారియందు ప్రసంగించిరి గనులపనివారు తక్కువ జీతములను అంగీకరించవలయునని శ్రీదుర్గానియను నాయకులు పీడించు చున్నారనియు, యజమానులు ప్రభుత్వమువారు పీడించుట సహించినను కార్మిక నాయకులు పీడించుటను పూరితముగా విమర్శించుచున్న దని కుక్ గారు చెప్పిరి. గనులపనివారిలో సంప్రదించక శ్రీదుర్గానియను నాయకులు ప్రధానాధ్యక్షునితో కలసి మాట్లాడిరి. రైల్వేపనివారి నాయకులు గనులపనివారికంటె ద్రోహము నర్పిరి. సమ్యక్ రద్దయవలదని ఎన్ని పర్యాయములు చెప్పినను 'నీపని నీవుచూచుకొను మ'ని ధామసుగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చినట్లు కుక్ గారు తెలిపిరి

ధామసుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెదరు!

లండను, మే 24 — రూటర్ ప్రతినిధి సంకల్పింప భామసుగారు ఈవివాదమువిషయమై ఇట్లు చెప్పిరి — ఈసమయమున నేను కుక్ గారి దోషాశోపణలకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిన, విభేదములు వివాదములు వృద్ధిచెందును కావున ప్రస్తుతము వారికి నేనాప్రత్యుత్తర మివ్వనవలెననిచెప్పలేదు. సమ్యక్ అంతముంది భావ్యపరిస్థితు లేర్పడినపిమ్మట కుక్ గారికి తగుప్రత్యుత్తర మిచ్చెదను

సమ్యక్ కార్మికులకు కలిగిననష్టము

బోరనవతునందు జె. ఆర్. క్లెన్సుగా రుపన్యసించుచు

ఇట్లు చెప్పిరి:—

కార్మికులందరు సమ్యక్ స్వభావము నేను అంగీకరింపజాలను. సమ్యక్ స్వభావము కార్మికులకు 20 మిలియనుల పానుల జీతములు నష్టమయ్యెను. ఈమొత్తములో అల్పభాగమైనను క్రమముగ వ్యయమైనదియున్న, కార్మికులస్థితి చక్కబడియుండదని

బొగ్గు పరిశ్రమ

అంతర్జాతీయ పరస్పర సహకారావశ్యకత

వాణిజ్యమహాసభయందు చర్చ

లండనులో జరుగుచున్న అంతర్జాతీయ వాణిజ్య మహాసభయందు నేటిదినము బొగ్గుపరిశ్రమవిషయమై చర్చ జరిగెను. ఇంగ్లాండునందలి బొగ్గుగనుల యజమానులలో వొకరగు సర్ బెడ్జోర్న గారు చర్చను ప్రారంభించుచు ఇట్లు చెప్పిరి — బొగ్గుగనుల యజమానులయొక్కయు పనివారి యొక్కయు ప్రతినిధులతో కూడిన అంతర్జాతీయోపసంఘము ఏర్పడిన పరిశ్రమాభివృద్ధికి మిగుల లాభకరముగ నుండును. పోటీ జరుగకుండుటకై ప్రత్యేక ప్రతిష్టాపనల సేర్పరచుటవలన లాభముండదు. అన్ని దేశములందును పనివారి, కిమ్మ జీతములు, పనివారు పనిచేయవలసిన కాలము ఒకేవిధముగ నిర్ణయింపబడిన మిగుల లాభము కలుగును. ఇట్టి అనుకూలస్థితియు ఏర్పడుటకు వివిధదేశముల ప్రభుత్వమువారు తోడ్పడవలయును.

హంగరీ ప్రతినిధియగు పార్క్ మన్ గారి విషయమై మాట్లాడుచు ఆయనగారు సభ్యులతో ఒక విచారణ సంఘ మేర్పరచుట ఉచిత మని నూచించిరి

విచారణసంఘము నియమింపబడుట

పిమ్మట సర్ బెడ్జోర్న గారు రీక్రిండ్ తీర్మాన ముపపాదించిరి:—

“బొగ్గుపరిశ్రమపరిస్థితులు నిలుకడ లేకుండుటకు మూల కారణములను పరిశీలించి, పరిశ్రమాభివృద్ధికి అడ్డుగతులను అభ్యం

రములను తొలగించి బొగ్గు ఉత్పత్తి అధికముగనుటకు అన్ని ప్రభుత్వములవారు ప్రయత్నించవలయు నని ఈసభవారు సలహా ఇచ్చుచున్నారు. ఇట్లునర్పిత బొగ్గు ఉత్పత్తి అధికముగను బొగ్గుచెల తగ్గవచ్చును. పనివారికి తగు సౌకర్యములను కలుగజేయుటకు యజమానులకు అవకాశమేర్పడును ప్రపంచపుబొగ్గు వర్తకమునకు సంబంధించిన అన్ని విషయములను పరిశీలించి ఒక నివేదికమును తయారుచేసి రాబోవు సమావేశమున చర్చకు తెచ్చుటకు సభ్యులతో ఒక విచారణసంఘమును సభవారు నియమించు చున్నారు”.

ఈ తీర్మానము ఆమోదింపబడెను.

బ్రిటిషువర్తక సంఘములు నేటిదినము వాణిజ్యమహాసభా ప్రతినిధులకు విం దోపగిరి.

ఆయుధనిర్ణయనమన్య

వివిధ రాష్ట్రముల సూచనలు

జనీవా, మే 28 — జనీవాలో జరుగుచున్న ఆయుధ నిర్ణయోపసంఘమువారు చిత్తు నివేదికమును తయారుజేసిరి. గ్రీకు హంగరీ ప్రతినిధులు ప్రత్యేక సూచనలు గావించిరి. వారి సూచనలను టెక్ నికలు సభాకమిటీవారు పరిశీలించెదరు. లిటిల్ ఎంటిటికి చేరిన రాష్ట్రములన్నియు హంగరీ ప్రతినిధులు గావించిన సూచనలను అంగీకరించి యుగాగోష్టావులైన హంగరీకి భయకారణముగ నున్నదను సూచనను యుగాగోష్టావియా ప్రతినిధి ఖండించెను ఈవాదమును రోమేనియా టెక్ నోవోవేకియా ప్రతినిధులు బలపరచిరి.

హంగరీ ప్రతినిధుల మొమెరాండమును ఉపసంఘము వారు పరిశీలించెద రనియు, ప్రస్తుతము అమలునందున్న సందిగ్ధతములకు విరుద్ధముగనున్న సూచనలను అంగీకరించుటకు వీలు లేదనియు సెసిలు ప్రభువుగారు చెప్పిరి. ఆయుధనిర్ణయమహాసభ జరుపు విషయమై యునైటెడ్ స్టేట్స్ ప్రభుత్వమువారు ఆతురపడుచున్నారనియు, ఉపసంఘముల పని సంపూర్ణముగ ముగిసినగాని మహాసభ జరుగు లేదని నిర్ణయించుటకు వీలులేదనియు సెసిల్ ప్రభువుగారు ప్రకటించిరి.

జరిగిన పని

జనీవాయందు జరిగిన పరివిషయమై సెసిలు ప్రభువు గారు రూటర్ ప్రతినిధితో ఇట్లు చెప్పెను — 1927 సంవత్సరము ముగియులోపల ఆయుధనిర్ణయమహాసభ జరుగుట ఆసంభవమని అభిప్రాయపడుచున్నాను. ఉపసంఘములవల్ల కొన్ని విషయములు పరిష్కరింపబడినవి. కాంతిసమయములందు పరిశీలన ఆయుధసామగ్రి సైనికులసంఖ్యను మాత్రమే నిర్ణయించుట సాధ్య మని అన్ని రాష్ట్రములవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు. మహాసభ సమావేశమున ప్రతిరాష్ట్రమువారు తమకు అవసరముగ సైనికులసంఖ్య ఆయుధసామగ్రిని చెల్లెపుపట్టికను తయారుచేసి మహాసభయెదుట నుంచెదరు”.

ఇటలీ సామ్రాజ్యకాంక్ష

టర్కి-చారి భయము

బ్రిటిషువారి సహాయము అవసరము

లండను, మే 24 — టర్కి ఇటలీల సంఘర్షణ ముగించి డెయిలీ న్యూస్ పత్రిక కాన్స్టాంటినుపోలిస్ విలేఖకుడు ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు:

అంగారాను కెమాలపాషాగారు ఉన్నతస్థితికి తెచ్చిరి. కెమాలపాషాగారు కొన్నితప్పు లానర్పించి టర్కికి స్వతంత్ర రాష్ట్ర గౌరవమును కలుగజేయు ఉత్సాహముతో పాటు పడి రని చెప్పకలేదు. టర్కి ప్రజలు ఇట్లునమ్ముటచే కెమాల పాషాగారికి వారన్ని విధముల తోడ్పడుచున్నారు.

కెమాల పాషాగారి ఇబ్బందులు అధికముగనున్నవి. అధికముగ టర్కి సేవనీతియందు చున్నది ఆసియా మైనరులో 800000 మంది ఇటలీ సైనికులు లున్నారు. టర్కిపై దాడివెడలుటకు ఇటలీ సేన సిద్ధముగనున్నది స్మిర్నా వర్తకములందు ఆయుధసామగ్రితో ఇటలీ సైనికుల నెదిరించుటకు టర్కి సేనలుకూడ సిద్ధముగ నున్నవి రెండురాజ్యములవారు నిజముగ యుద్ధప్రయత్నములకు గావించుచున్నారు.

ఇటలీవారి దౌర్జన్యమునకు భయపడుటచేతనే టర్కి బ్రిటిషువారి సానుభూతిని బడయగోరుచున్నది. పిచ్చిభయములకు

లోనై మనోగార టర్కిలో యుగంక గవంగిన అబిడ్స నియామందు కలిగిన సభాభివృద్ధి తప్పక సమాధిగలదు.

యూద్ధముల టర్కి జనసంఖ్య తగ్గిపోయినది. 1910 సంవత్సరమున జనసంఖ్య 12 మిలియనులు ఇచ్చటిజనసంఖ్య 7 మిలియనులు మాత్రమే. ఆసియా మైనరునందు ప్రజలందరు రోగములతో పీడింపబడుచున్నారు రోగములను అంతమొందించుటకు గట్టిప్రయత్నములు గావించబడుతున్న ఆసియా మైనరు నిర్మాణమ్యము కావచ్చును.

కాంతి టర్కికి అత్యవసరము. ఇందులకు బ్రిటిషువారి సహాయము సానుభూతి అవసరము. కర్మవశమున ఎవరైనను టర్కిని ఎదిరించిన యుద్ధముచేయుచు టర్కి అంతరించగలదు. కాని ఆయుధమునందు అంతరించునది ఒకటర్కిమాత్రమేకాదని గుర్తెరుగవలయును.

పోలండు విప్లవము

పిల్సుడిస్కిగారి ఉద్దేశములు

వార్సా, మే 26 — రూటర్ ప్రతినిధి సంకల్పింప మా ర్షలు పిల్సుడిస్కిగారి రీక్షించి అభిప్రాయములను తెలిపిరి —

పోలండు సేనయందును ప్రభుత్వమునందును కొన్ని సంస్కరణములను గావించవలయు నని నేను ఆరుమాసములనుండి ప్రయత్నించుచుంటిని. కొత్త ధనవంతులైనవారు ఎట్టి ఆక్రమములు గావించుచున్నను తప్పించుకొని పోవుచుండుట నా ఆగ్రహమునకు ప్రధానకారణము. నేను ప్రాత ప్రభుత్వమును అంతమొందింప యత్నించితినిగాని అధ్యక్షునిపట్ల ఎంతమాత్రము నాకు ద్వేషములేదు. నా ఉద్దేశములను అధ్యక్షునకు తెలిపితిని గాని వారు ఈవిషయమై నాతో కలసి ఆలోచించుటకు గాని తగుచర్య పుచ్చుకొనుటకు గాని అంగీకరింపలేదు. డిక్టేటరుపదవిని నేను కోరుటలేదు రాష్ట్రాభివృద్ధికి అందరు కలసి యభివృద్ధి పాటుపడుట అవసరము

నేను విప్లవము జరిపినను నాఉద్దేశము సెరవేరగ నే సక్రమ ప్రభుత్వవిధానమును స్థాపించితిని. విప్లవము జరిగినను విప్లవ ఫలితములు అనుభవించు దురవస్థ దేశమున కేర్పడలేదు.

అధ్యక్షుపదవికి అభ్యర్థులను పేర్కొనిన పిమ్మట నేను అభ్యర్థుల నందరిని ఆహ్వానించి, అధ్యక్షుడు రాజకీయకక్షలతో గాని బాంకీతో గాని, వర్తక ప్రతిష్టాపనలతో గాని సంబంధము కలుగజేసికొనగూడ దను సిద్ధాంతమును అభ్యర్థులందరు అంగీకరింపవలయునని కోరెదను ”

బాక్సరు ఇండెమ్నిటీ

విల్లింగుడను రాయబారపు ఫలితములు

రగ్జీ, మే 26 — బాక్సరు ఇండెమ్నిటీ నిధిని చైనావారికి లాభకరముగవిధమున వ్యయమొనర్చు విషయమై విల్లింగుడను ప్రభువుగారి అధ్యక్షతన చైనాకు పంపబడిన రాయబారులు తమ నివేదికమును తయారుచేయుచున్నారు. ఇండెమ్నిటీ నిధులలో ఎక్కువభాగము చైనాయందు విద్యను వ్యాపింపజేయుటకును, వైద్యసహాయము వృద్ధిచేయుటకును వ్యయపరచవలయునని రాయబారులు నూచించుచున్నారు. ఈనిధికి ధర్మకర్తలుగ చైనావారును బ్రిటిషువారును నుండవలయు నని కూడ నూచింపబడినది.

అబ్దుల్ క్రిం లొంగిపోవుట

ప్రాన్సు స్పెయినుపై దోలు విడుదల చేయబడిరి

పారిసు, మే 26: — అబ్దుల్ క్రింగారిని టాజనగరమునకు ప్రెంచివారు తీసికొని పోవుచున్నారు తనకుటుంబముతో క్రింగారు ప్రెంచివారికరణు జొచ్చిరి ప్రెంచివారికి లొంగిపోవుటకు పూర్వము తాను నిర్బంధించియున్న ప్రాన్సు స్పెయిను నేటిపు ఖయిదీలను క్రింగారు విడుదల చేసిరి.

జపానునష్టము

టోక్యో, మే 26 — అగ్నిపర్వతము బ్రవలగుటచే కిజోరలో 114 గృహములు ధ్వంసమైపోయెను చనిపోయినవారి శవములు 144 దొరకినవని హోకేడో తంతివార్తవల్ల తెలియుచున్నది. ఈప్రకృతివైపరీత్యమువల్ల 20 లక్షల యెన్నుల నష్టముకలిగినదని ఉజ్జాయింపు వేయబడినది. అగ్నిపర్వతమున ఇంకను అగ్నిబాగ్గులు కనుపడుచుండుటచే మరల పర్వతము శోకాచోట బ్రద్ధులగుజేమో యని ప్రజలు భయపడుచున్నారు.

దక్షిణాఫ్రికా పతాకవివాదము

డాక్టరు మాలనుగారికి జెనరలు స్ట్రెట్టుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుట

కేవలపున, మే 27 - డాక్టరు మాలనుగారి ఉపన్యాసమును తీవ్రముగ ఖండించుచు జెనరలు స్ట్రెట్టుగారు ఉపన్యసించిరి.

దక్షిణాఫ్రికాయందలి బ్రిటిషువారి నుద్దేశించి మాలనుగారు చెప్పినమాటలు ఆక్షేపకముగ నున్నవి ప్రాత రిపబ్లికు పతాకముతో కూడ యూనియనుజాకును చేర్చుటకు ఆపోజిషను వర్గమువారు అంగీకరించెదరు డచ్ దక్షిణాఫ్రికావారిపై ఇంగ్లీషువారు దౌర్జన్యమొనర్చునపుడు లేనేలేదు దక్షిణాఫ్రికా ఐక్యత్యమును నూచించుట అవసరమైనచో ప్రాత రిపబ్లికు పతాకమును యూనియను జాకుతో చేర్చవచ్చును. వివాదముతో కూడిన ఈసమస్యను కాంతముగ ఆలోచించి పరిష్కరించుటచితము.

యూనియను జాకు దక్షిణాఫ్రికా పాతచరిత్రను స్పష్టముగ తెచ్చుటచే అంగీకరించుటకు వీలులేదని మాలనుగారి వాదమును గ్రెన్ వీల్ గారు బలపరచిరి.

జెనరలు హార్డుగాజ్ గారు డచ్చిభాషయందు పన్యసించుచు ఇట్లు చెప్పిరి - యూనియనుజాకుపట్ల నా కెంతమాత్రము ద్వేషములేదు. దక్షిణాఫ్రికాయందు ఇంగ్లీషు మాట్లాడువారు యూనియనుజాకు పతాకమునకు ప్రాముఖ్య మొసగుట దక్షిణాఫ్రికాయందు బ్రిటిషువారి ఆధిక్యమును నూచించుచున్నదని ప్రజల యందొక అభిప్రాయ మేర్పడినది. యూనియనుజాకు పతాకమును అంగీకరింపవలయు నని చెప్పుటకు ఇంగ్లీషు మాట్లాడువారికి అధికారములేదు. ఈపతాకమును నిరాకరింపవలయు నని చెప్పుటకు డచ్చిమాట్లాడువారికి అధికారములేదు కావున డచ్చి మాట్లాడువారు తమ అభిప్రాయములను స్పష్టపరచుటకు అవకాశమునక ఒక సంవత్సరమువరకు వేచియుండవలయు నని తీర్మానింపబడినది. దక్షిణాఫ్రికాలో డచ్చి మాట్లాడువారు ఇంగ్లీషు మాట్లాడువారికన్న తక్కువవారని పరిగణింపబడగూడదనియే నా ఉద్దేశము.

గనులపనివారి నాయకుడు

ఎక్కువగపనిచేయుచుండుటచే దుర్బలుడగుట

రగ్వీ, మే 26 - నై నర్స ఫెడరేషను కార్యదర్శి యగు ఎ. కె. కుక గారు నిన్నటివిషయము పనివారిసభయందు పన్యసించుచు అకస్మాత్తుగ కూలిపోయిరి. విక్రాంతి పుష్పకొనక అధికముగ పనిచేయుచుండుటచేతను మనోవేదన అధికముగ నుండుట చేతను వారి ఆరోగ్యము చెడి ఈవిధమున నిలిచి మాట్లాడుటకు కూడ శక్తిలేకపోయెను. ఈ వారములో వా రివిధమున మూడుపర్యాయములు కూలిపోయిరి.

రగ్వీ, మే 26 - బ్రిటిషు రాయలు ఏర్ ఫోర్సువారు కేట్ టవునునుండి తిరిగివచ్చుచున్నారు శేఫుసాయంకాలము కెయిరో చేరెదరు. శనివారము లండను చేరెదరు.

వాషింగటను, మే 26 - ఐరోపాసంగ్రామమున అమెరికా సైనికులతో కలసి పనిచేసిన విదేశీయులందరు ఎట్టినిర్బంధముల లేక అమెరికాయందు నివాసముల నేర్పరచుటకు సౌకర్యములు కలుగజేయుచు నెకేటునందు అంగీకరింపబడిన బిల్లును అధ్యక్షులగు కూలిజ్జిగారు ఆమోదించిరి.

రగ్వీ, మే 26 - ఇంగ్లండునందలి లాండ్సు ఎండునుండి అట్లాంటికు వహాసముద్రము మీదుగ న్యూయార్కుకు క్రొత్త కేబిలును ఏర్పరచు ప్రయత్నములు నేటిదినము ప్రారంభమైనవి. ఈకేబిలు 4000 మైళ్ల పొడుగుగ నుండును. నిమిషమునకు 500 మాటలు పంపుటకు వీలగును. ఇంతపెద్దకేబిలు ప్రపంచమున మరెచ్చటను లేదు.

ప్రాన్సు ఆర్థికపరిస్థితులు

పారిసు, మే 26 - ప్రాన్సు విలువను సంరక్షించుటకై ప్రభుత్వమువారు కొన్ని క్రొత్తనిర్బంధములను కలుగజేయుచున్నారు సరకులు ఎగుమతిచేయువా రందరు ఎగుమతిలెక్కలను ప్రతిశాల ప్రభుత్వమువారికి పంపవలయును తాము ఎగుమతి చేసిన సరకుల విలువను దేరియాలవద్దనుండి మూడు నెలలలో వారు పనులు చేయవలయును. లేకున్న కఠినశిక్షలను పాలయ్యెదరు.

ఈజిప్టు రాచకీయములు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

కయిరో, మే 28 - కయిరో తంతివార్త లిట్లు డెలువుచున్నవి - పవిత్రపు తివాసీసంపేయు ఉత్సవమును అతి శోభతో ఘోషరాజుగారి సమక్షమున జరిపిరి.

రాచకీయములు

ఘోషరాజుగారును జార్జి లాయిడ్ ప్రభువును గలిసి రాచకీయములను కడుదీర్చుచుగ సాంతముగ చర్చించిరి.

మంత్రివర్గపు లేర్పాటులు

విషయముగూర్చి జగలులు పామగారును, అదీలీ పామగారును మైత్రితో ఈలోపుగ సంభాషించిరి.

రిపుల పరాజయము

ఫ్రెంచిపత్రికల సంతసము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

ప్యారిస్, మే 28 - ప్యారిసు తంతివార్త లిట్లు డెలువుచున్నవి - రిపుల సమరము అంతరించుటచే ఫ్రెంచిపత్రికలన్నియు సంతసమును వెల్లిబుచ్చుచున్నవి. మరల ఇట్టి పోరాటము ఎన్నడును జరుగరాదని వ్యక్తీంచుచున్నవి. ఇకమీదట రిపులను ఓరిగా పాలింపవలె ననుచున్నవి. ఈసందర్భమునందు ప్యారిస్లో స్పెయిసుసహకార మవసరమనుచున్నది మరాకోలో ధనమును వశపరచుకొనుటకు ఫ్రెంచిస్పెయిసు సహకార వనసు మనుచున్నది.

అబ్దులుకరీంగారు

అబ్దులుకరీంగారిని మట్టిమరాఠ్యములో నివసించుటకు అంగీకరించదని నూచించుచున్నారు. అబ్దులుకరీంగారిచే మరాకో సుల్తానకు తూహాను తప్పక జేప్పించెద రనుచున్నారు.

అబ్దులుకరీంగారు లోబడుటచే మరాకోలో ఫ్రెంచివారు వివాళము గాంచెదరని ఇంతవరకు ఆశించుచున్న బోలీషివికు జర్మను ఆశర్పియు, పటాపంచ లైనవని 'లీమ్యాటిను' పత్రిక యిచ్చుచున్నది.

బుడాపెస్టు చెయ్యిప్రాంతుల ఫ్రెంచి బ్యాంకు పోర్టరి నోట లను తయారుచేసినందులకు హంగేరి ప్రభుత్వమువారు నింజేతుకు కఠినశిక్షలు విధించిరి. లిన్నిసుకార్చెట్టు రాకు మారుడుకూడ నిందితులలో నొకడుగ నుండెను. ఇతనికి రెండు సంవత్సరములశిక్ష విధింపబడెను.

బ్రిటిషు వస్తువులను

బహిష్కరించుట

చైనావారి ప్రయత్నముల ఫలితములు

రుగ్వీ, మే 26 - చైనావారి బ్రిటిషువస్తు బహిష్కరణ ప్రయత్నములు అంతమొందినవిని బ్రిటిషుకాన్సులు పంపిన వార్తలవల్ల తెలియుచున్నది దక్షిణ రేవులయందు బ్రిటిషు వ్యాపారముపట్ల ద్వేషము అధికముగనుండెను చైనాలో రెండుప్రభుత్వము లుండుటచే బ్రిటిషువ్యాపారమునకు కొంత ఇబ్బంది ఏర్పడెను. కాని ప్రస్తుతము సామ్యపరిస్థితులు క్రమముగ ఏర్పడుచున్న వని చెప్పవచ్చును

పంజాబు ప్రారంభవిద్యాచట్టము

శిల్పి పురసరిహద్దులలో జూలై 1 వ తేదీనుండి అమలులోనికి వచ్చును

శిల్పి, మే 27 - పంజాబు ప్రైమరీఆక్టు (191 లో 7 వది) అమలులో పెట్టవలెనను పురపాలక సంఘమువారి సలహాను ఫిపు కమిషనరుగారు ఒప్పుకొని, దానిలోని రెండవభాగమును శిల్పి పరిహద్దులలో జూలై 1 వ తేదీనుండి అమలు జరుపుటకు అనుజ్ఞనిచ్చిరి. నిర్బంధ ఉచితవిద్య గరపురికగ్నైజుడు పాఠశాలలకు 6, 11 ఏండ్ల వడిమి. యనుబాల్గకు పంపకుండుట చేరముగా పరిగణింపబడునని తెలిపింద్ర లకును యజమానులకును తెలియబర్పడమైంది. (ఆ. 1 పె)

వాతావరణస్థితి

1926 సం॥ మే నెల 28-వ తేది శుక్రవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	అల్పగర్భిణీ వృక్షము	మిశ్ర వృక్షము	అల్పగర్భిణీ వృక్షము	వర్షము	వేడినుండి ఎడము	వర్షపు సమస్య
	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	వేడినుండి ఎడము	వర్షపు సమస్య
గోపాల్ పూర్	92.8	83.0	...	8.78	+ 1.15	
విశాఖపట్టణం	98.8	86.9	...	2.22	- 0.26	
కాకినాడము	104.8	88.7	...	8.19	+ 1.31	
హైదరాబాదు	101.7	84.2	...	2.84	+ 0.53	
కర్నూలు	108.5	82.7	...	...	+ 0.24	
బళ్లారి	105.0	79.4	...	4.56	+ 2.08	
అనంతపురం	...	...	...	1.68	- 0.85	
కడప	108.5	86.9	...	1.51	- 0.28	
నెల్లూరు	118.1	86.0	...	1.87	+ 0.27	
మద్రాసు	107.9	85.8	...	0.20	- 1.27	
కడపూరు	100.6	78.5	...	2.09	+ 0.82	
నేలము	102.8	74.9	0.46	5.08	- 1.07	
కోయంబూరు	94.9	74.4	...	2.78	- 0.81	
తిరుచనాపల్లి	104.7	81.4	...	0.82	- 3.72	
నాగపట్నాము	102.9	84.1	...	0.08	- 2.02	
మధుర	102.0	79.8	...	5.18	+ 0.40	
పాంబల్	90.8	83.4	...	2.06	- 0.33	
తిరునల్వేలి	...	...	...	5.22	+ 1.25	
తిరువేండ్రము	84.6	78.3	0.08	19.61	+ 8.19	
కొచ్చిక్	86.0	76.9	0.48	12.70	- 18.8	
కాలికట్టు	92.4	79.1	...	6.78	- 3.70	
మంగళూరు	92.0	81.1	...	1.21	- 4.75	
బెంగళూరు	96.9	69.4	...	5.68	+ 0.57	
మెర్కార	81.8	64.4	...	3.54	- 3.70	
కొడైకనాల్	70.6	57.1	...	12.75	+ 8.06	

సర్కారులు: - కొన్నిచోట్ల ఆకాశము నిర్మలముగనున్నది కొన్నిచోట్ల మేఘావృతమైయున్నది కాకినాడలో పకటి వేడిమి యాడుచిగ్గిరి ఎక్కువ విశాఖపట్టుములో రాత్రివేడిమి రిక్త డిగ్రీలు ఎక్కువ.

డక్కన్ - ఆకాశము నిర్మలముగ నున్నది. అద్భుత తక్కువ పగటివేడిమి 5 నుండి రిక్త డిగ్రీలు ఎక్కువ. రాత్రివేడిమి 2 1/2 నుండి 4 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము - ఆకాశము నిర్మలముగనే యున్నదనవచ్చును. అద్భుత చాలతక్కువ. పగటివేడిమి 8 నుండి 9 డిగ్రీలు ఎక్కువ. రాత్రివేడిమి రిక్త డిగ్రీలు ఎక్కువ

పచ్చే 24 గంటలలో అంత మాన్వేగియు నుండదు.

ఎన్. ఆర్. యు. సాపూరు.

వాతావరణాస్త్రజ్ఞుడు.

వర్ష పాతము

సిల్వా, మే 27 - తుత్తుత్తరమున స్వల్పవర్షమును అశోకదుమారములు పశ్చిమోత్తరభారతముందును గలిగెను. ఈ త్రవ ఆరేబియా సముద్రమునందు వాతావరణము సరియైన దోవకు వచ్చినది గమరము దేశదక్షిణభాగమున గలిగినట్లు వార్త నచ్చినవి. దక్షిణ బర్మా, అస్సాము, కాశ్మీరము, పశ్చిమోత్తర పరగణాలు, ఈశాన్య మద్రాసులలో అక్కడక్కడ వర్షము న్నిది ఉత్తరబర్మా, వంగము, ఉత్తర పంజాబులందు వర్షము కొద్దిగ కురిసినది

నూచన: - గొప్ప మార్చేదియు కానరాదు (ఆ. 1 పె)

మెయిలుస్టీమరు

బొంబాయి, మే 27 - బొంబాయినుండి 22 వ తేదీన టుపాతో బయలుదేరిన 'రావల్పిండి' ఓడ ఏడెను 26 వ తేదీన సాయంకాలము 5-30 గంటలకు చేరి ఆరాత్రియే 10 గంటలకు బయలుదేరెను.

లండనునుండి టుపాతో 20 వ తేదీన బయలుదేరిన 'కెయిజరీ హిందు' ఓడ 26 వ తేదీన ఉదయము 8-30 గంటలకు పోర్టుపెద్దు చేరి ఆనాడే 12-30 గంటలకు బయలుదేరెను.

'గెనోవా' ఓడ ఏడెను 26 తేదీన విడచి జూను 1 వ తేదీన ఇక్కడకువచ్చును. (ఆ. 1 పె.)

నెల్లూరు
(స్వకీయచిత్రావళి)

ఎన్నికల ప్రచారము

నెల్లూరునుంచి జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శులు శ్రీయుతులు పానకా పట్టాభిరామిరెడ్డి వెన్నెలగంటి రాఘవయ్యగారును, గూడూరునుంచి దేశిరెడ్డి శేషురెడ్డిగారును నాగిల వెల్లటూరునుంచి అక్కిరాజు వెంకట్రామయ్య వర్మరాయలును, పెంచల నరసింహస్వామి బ్రహ్మాశ్రమ సంఘమున ఎన్నికల ప్రచారము చేయుటకును అగ్రురు విక్రయించుటకును జూలై 25 తేది ఉదయము 10 గంటల మొదలు సాయంత్రమువరకు అచ్చటచ్చట మూడు నాలుగు ప్రదేశములందు మీద కాంగ్రెసు 40 శత్రువులనుండి జేయుచున్న ప్రజాసేవను గూర్చియు బ్రాహ్మణేతరతనమువారు ప్రజాప్రతినిధు లని పేరుపెట్టుకొని కాసనసభలకు జెల్లి యడలు ప్రజలకుచేయు యాస్వాదముల గూర్చియు, కాంగ్రెసువారు కాసనసభలకు వెళ్లదలచిన కారణముల గూర్చియు ఖద్దరునే సవాసపయోగించుచు త్రాగుడును సంపూర్ణముగా నాశనముచేసినగాని దేశమునకు ముక్తిలేదని యు ఇట్టి నిర్వాచకార్యక్రమమును కొనసాగించుటకై కాసన సభల వెలుపలను, లోపలను ఆందోళనచేయవలసినసమయ ము జన్మమైనదనియు తిన్ని ముత్తమే నెల్లూరు మండలమునకు కాంగ్రెసుపక్షమున కాసనసభలకు క్రియతులు పానకా గోవిందురెడ్డి అనుచర్లకృష్ణరావుగారను అభ్యర్థులుగా నిర్ణయించితిమనియు ప్రజాప్రబోధకరములగు నుపన్యాసముల నొసగిరి. ప్రజలలో సంపూర్ణోత్సాహము పొడకట్టుమండెను అద్దరు బాగగ విక్రయింపబడెను అచ్చటచ్చట కాంగ్రెసు అభ్యర్థులు పానకా గోవిందురెడ్డి కృష్ణరావుగారకు వట్ల నొసంగుడు ఖద్దరునే ధరింపుడు అను ప్రకటనలు నలునయివులు ప్రేరేపించుచుండెను. కరపత్రమును విరివిగ పంచబడెను శ్రీయుత బెజవాడ రామ చంద్రారెడ్డిగారు కూడ తమ ప్రచారముకొరకు కాబోలు వచ్చి యుండిరి.

పోలీసుదౌర్జన్యము

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ నమనకు ప్రార్థనము కళాపాతల భరతనాట్య ప్రదర్శనాంతరమున శ్రీ పానకా పట్టాభిరామిరెడ్డి గారు మరల తన యుపన్యాసమును దేవాలయములోఁబడి ప్రారంభించెను ప్రజలు అతి నిశ్శబ్దముతో వినుచుండిరి అప్పుడు తాత్కాలికముగా డి.కె.ఎస్. యన స్వేచ్ఛరుడదిగొరమును పొందిన అపావన యె.పి.డి.కె. యన సభ్యుని స్వేచ్ఛరు ఉపన్యాసము చేయరావలెనని క్రియతరెడ్డిగారు యన స్వేచ్ఛరుగారి కేమియు ఉపన్యాసమునిలుపుట కధికారము లేదనియు ఎన్నికల ప్రచారములో పోలీసువారి జోక్య మునవలసినదియు ప్రజలు కాంతముగా వినుచు న్నారు గాన ప్రజారక్షణ భంగమేమియు లేదనియు తెలిపి ఉపన్యాసమును గావించుచునే యుండెను. అప్పుడు యన స్వేచ్ఛరు యుపన్యాసములు వినుకుండ ప్రాలను లేవవలయునని యాజ్ఞ యొసంగి పోలీసు కాన్స్టేబులును పంపిరి కొందరు ప్రజలపై దౌర్జన్యముగా బడి, కొట్టి వారినితేపిరి. ఇంతలో వెన్నెలగంటి రాఘవయ్యగారు, పోలీసు వారననసభజోక్యము కలిగించుకొనుచు న్నారనియు, న్యాయము ప్రజలకు బోధించునపుడెల్ల పోలీసు హిరిట్టిచర్యలనే చేయుచుందురనియు, ప్రజలకు వివలయుపని కురూపాలనుండిన, కాంతముతో తాము చెప్పినదంతయు విను ఎప్పుడనియు చెప్పిరి. అంత ప్రజలెల్లరు మరల సర్దుకొని కూర్చుండిరి అంతట యన స్వేచ్ఛరుగారు చెయునదేమియులేక, కొంతవరకు గర్భకర్తమీదను, ఉభయకర్తమీదను కోపానలమును గురించి, పోలీసు కాన్స్టేబులునుపంపించి, తప్పెట్లు, మేళతాళముల నచటికి తెప్పించి ఉపన్యాసము ప్రజలకు విని బడకుండునట్లు రుగ్మగాఢములగావించిరి ఉపన్యాసముల కంత రాయము కలిగెను త్వరితము త్వరితము ప్రారంభమాయెను కాని ప్రజలు దీనియొక్క మూలసూత్రమును గమనింపకపోలేదు పోలీసువారిదౌర్జన్యవర్ధకులపై అత్యుక్తినుబరచి తీవ్రసేవాపరుడు లేడు.

మరల నెల్లూరు తాలూకా మైపాడు గ్రామములో జనుల విశ్వేశ్వరస్వామి బ్రహ్మాశ్రమ సంఘమున ఎన్నికల ప్రచారము గావించుటకు శ్రీయుత పానకా పట్టాభిరామిరెడ్డిగారు, బసులు వెడలిరి

భీమవరం తాలూకాబోర్డు మీటింగు

జూలై 6-26 వ తేది రుద్రవారం పగలు 12 గంటలకు భీమవరం తాలూకాబోర్డు అధిష్టించుటలో భీమవరం తాలూకా బోర్డు మీటింగు జరుపబడును

వె బాపిరాజు

మదరాసు వార్తలు

కత్తితో పోడుచుట:— బుధవారమునాడు రాత్రి కృష్ణా, తాండవరాయ్ అను ఇద్దరు కేడిలు పోట్లాడుకొనుచుండ తాండవరాయ్ కృష్ణాను పొడిచెను వానిని ఆస్పత్రికి తీసికొనిపోయిరి. తాండవరాయ్ కను పోలీసులు పట్టుకొనిరి (అ. ప్రె)

తంత్రివార్ ప్రకటన:— తంతులు తెగిపోయియున్నందున బర్మానుండి వచ్చు తంత్రివార్తలును బర్మానుపొవు తంత్రివార్తలును చాల ఆలస్యముగా చేరునని ఇందులన తెలియజేయడమయినది

రాకపోకలు — రెప్పి నెంటు కర్నూలు ఏ ఆర్. రైలు గారు నేడుదయమున బొంబాయిమెయిలులో విచ్చిరి.

కృష్ణాకర్ణాటక ఎఫ్ డిల్లీయు మూవర్లుగారు నేడుదయమున మద్రాసుకు విచ్చిరి.

ఎఫ్ ఎల్. ముల్లాగారు నేడుదయమున విచ్చిరి.

డర్ బీ హాజీ ఇస్మాయిల్ నేటుగారు కడవినరాత్రి బెంగళూరికి వెళ్లిరి

డి ఎ డి ఎయిలిన్ సోగారు కడవినరాత్రి తిరువూరుకు పోయిరి

రెవరెండు ఎ. ఎఫ్ లోఫ్సగారు ఆమెరికా వెజిటబులందు పర్యటనమొనర్చుటకు ఆమెరికాకు బెల్టుబైకై గడవినరాత్రి బొంబాయికి వెళ్లిరి. (అ. ప్రె.)

మద్రాసు కార్పొరేషన్

ప్రత్యేకసభ

1926 సం. జూన్ 1 వ తేది సాయంత్రం 4-30 గంటలకు రివ్యూ ఫంక్షనున ఈ క్రింది వ్యయములకుగాను 6 25 లక్షల రూపాయలను అప్పుతెచ్చుచివయమున చర్చించుటకై ప్రత్యేకసభజరుగుచు —

1 కెల్లె సుంద్రయినను బాసచెయ్యబడు	రు 1,50,000
2 మాన్యుటలను కట్టుట	1,00,000
3 భూమిని, భవనములను కొనుట	1 09,000
4 పౌరశాలల భవనములు	1,00,000
5. వర్షునాపును బాసుచేయుట	75,000
6 కాల్చిత్రోలను కట్టించుట	50,000
7. అచ్చులపట్టు కాలువలను కట్టుట	50, 000

బ్రహ్మ శ్రీ మహాకవి, గాయక, నట, వైదిక, శిరోమణియగు శ్రీమదబ్బాడ ఆదిభట్ట నారాయణదాసుగారి హరికథ

శ్రీ నారాయణదాసుగారు క్రిందటిమంత్రివారమునాడు సాయంత్రము మరా శ్రీ గంటిలత్తున్నగారి భవనమున వారి వసువరాలి పరిణామము హాస్యన దినములలో శ్రీమత్కవికల్యాణము హరిదాశులై సభ్యుల నందరి నానందబ్ధి లిమస్సులతో నాట హరిధన వినుటకు మరా శ్రీ వేపా రామేశ్వరగారు క వి కృష్ణస్వామి అశ్వరుగారు, శ్రీపరంజలి కృత్తిగారు, రావు బహదూరు శ్రీమయిదవోలు చెంగయ్యపంతులుగారువావు, సూర్యారావుగారు మన్నన వహనీయముల విచ్చెసినారు.

శ్రీ నారాయణదాసుగారు క్లాసునియమయిన సత్తె చేతను గొప్ప కంపస్వరముచేతను షేక్సియర్ లోనుండి వచ్చి తమకెసిన సంగీతశ్రోతములచేతను ఆగ్రహద్యవసములుచేతనును సభ్యుల నందరిని ఏక్కిలి సంతృప్తి రించినారు

మెలావూరు } కొత్తూరి కామేశ్వరరావు.
28-5-26 } హైకోర్టు ఎడిటరు.

గద్వాలసంస్థానము

ప్రస్తుతపరిస్థితులు

రా. బి. సి. జి. రంగారెడ్డిగారు, బి. ఏ. బి. ఎల్. హైకోర్టునకిలు, కర్నూలుజిల్లాబోర్డుఅధ్యక్షు డిల్లీ వ్రాయుచున్నాడు —

“1924 సం. మే నెల 12 వ తేదిన గద్వాలరాజుగారు తమభార్యయగు రాణి ఆదిలక్ష్మీదేవమ్మగారిని, ఇరువురు పుత్రికలను వదలి మరణించినసిమ్మిల రాజుగారి కుమార్తె లిరువురను వ్యక్తురాండ్రయి వారియం దెవరికైనను మగతనపుగలిగి, ఆచాలుడు ప్రభుత్వమువారి యధీనముక్రింద చక్కగావిద్యనభ్యసించి వ్యక్తుడనునంతవరకును సంస్థానముపొషణకర్తల కోర్టు యధీనముండవలయు నని నైజాముగారు యాజ్ఞించి యుండిరి. సంస్థానము చాలకాలమువరకును నైజాముగారి రాజ్యముతో కలిసియుండవలెనని తానియర్థము. అందులకు పోషణ కర్తలయధీనముననుండు యాజ్ఞకు తొలగించవలసిన దనియు, తనభర్తమరణాంతరము సంస్థానాధికారము తన కు రావలసియుండవనియు రాణిగారు 1924 సం. జూన్ నెలయందు నైజాముగారికి పెటెషన్ ను పంపియుండెను. నైజాముగారి యాజ్ఞను భారతదేశమందంతటను పొందుపులందుకులవరము జనించెను నైజాముగారు సంస్థానమును రాజ్యమునగలుపుకొనుటను చాలించి రాణిగారుతననుపంపియుండిన మెహారియల్ నందు విషయములను విచారించుటకు రివిన్యూ సెక్రటరీ గారిని, హామె సెక్రటరీగారిని, హైకోర్టు జడ్జిగారి నొకరిని కలిపి 1926 సం. మార్చియందొక సంఘమునేర్పరచిరి

ఆ కమిటీవారు దీర్ఘ విచారణను సలిపి 1925 సం. ఆగస్టు నెల ప్రారంభములందు తమవిధిని నెరవేర్చి ఇంతవరకును కడపటికూజ్జ రాకున్నది కమిటీవారు నివేదికనుపంపికోలేదో తెలియకున్నది కమిటీవారు నివేదిక ను పంపకుండిన యెడల వారి విచారణముగిసిన సంవత్సరము వరకును ఆవియుండుటకు కారణమేమియు కానరాదు కమిటీవారు నివేదికను పంపియుండినయెడల కడపటి యుత్తరు వింకను రానందులకు కారణములేవియు లేవు నైజాముగారి రాజ్యమునుండి ముఖ్యమైన హిందూ సంస్థానములనుచే నైజాముగారి రాజ్యములోపలను వెలుపలను పొందుపులు కలవరము నెందియున్నారు. ఆలస్యమువలన జను లస్వధాకలమచున్నార. అయినను నైజాముగారి రాజ్యాంగపద్ధతులందును వారి సుమనస్సుతయందును మాకు చాలవన్యకముగలదు ఆతురతకు గాని యాకాభంగమునకుగాని కారణములు లేవు కార్యనిర్వాహకవర్గము ప్రస్తుత మేర్పడియున్నందున వారికి సరైన ప్రోవమాపబడునని నమ్మెదము. గద్వాలసంస్థానము సంస్థానపురము నికి సంబంధించిన విషయమున తీర్పు త్వరితముగనే గాక న్యాయముగ నియమజవలెను, ప్రస్తుతసమయమున నైజారాబాదునందు పూర్వము మైసూరునందుండి ప్రఖ్యాతి గాంచిన ఆంధ్రయ రెసిడెంటు యుండు పెంతయు చూచ యవ్వము. వారు నైజాముగారికి చక్కని మార్గమును జూపిస్తారో న్యాయముగ తీర్పు నిప్పింతురని నమ్ముచుగలదు స స్థానాధికారమును వినింపదగిన రాణి గారు రెండు సంవత్సరములనుండియు ఎడమగానుంచబడిరి. ఇంతటనైనను న్యాయమునాలోచించురని నమ్ముచున్నాము.

తుపాను-హాల్సరు

కలెల్రా, మే 27 — రెండుగోలలనుండియు హాల్సరు మార్గముగారికాళు తుపానువలతో గొంగి నష్టమునకు మరామతు చేయుచున్నార ఒకపడవ లేవనెట్టిబడెను దానిలోరికవములు కలబడెను రిట్టెక్కిగ్రూపి వ్యవసాయకాళు డైరెక్టరు ఎ. సి. గోసుగారి కుమారుడు అరవిందగోసుగారును చరిపోయిరి ఈ శనము నిన్న బొటానికలు తోటలలో దొరకెను (అ. ప్రె)

బొంబాయి ఆమెరికా ఇన్సూరెన్సుకంపెలను చీపుయే శెంటుగానుండి తన సము ఏడెంటు మోల్టరు 40.0 రూపాయలలో మోసపుచ్చి 9 కెలలు 4 రి. కిత్తు విధింపబడి మ 25 న్ ఆజీవాడు రంగూను హైకోర్టు అప్పీలు విచారణలో విడుదలచెయబడెను.

రోమహరి డబ్బి 1-కి రు 0-8-0

ఈ భస్మగు గోతో కడిపి పట్టించిన రోమగులు రెండు వివిధములలో మొంగిలంబ రాణిపోవును దీనివలన చురము నలుపెక్కిదు. మంటయిండును రోమములు రాణిపోవును. అలా త్రాంజనం కొంత, పువ్వుల కొంత, పువ్వుల కొంత, పువ్వుల కొంత

తాంత్రికములు

మదన పత్రి (స్వకీయ విలేఖరి)

కాంగ్రెసు అధ్యక్షి వోట్ల ప్రచారము

మే 26: మొన్న కుక్ ప్రచారమునాడు (లేదీ 21-5-26

న) నెల్లూరు, చిత్తూరు, గుంటూరు జిల్లాలకు మద్రాసు కాసన పట్టణ మహమ్మదీయ ప్రాతినిధ్య స్థానమునకు అంబేద్కర్ కాంగ్రెసు సభ్యులు వారిచే నియమింపబడి, అంబేద్కర్ కాంగ్రెసు నిర్వహించిన, నెల్లూరు జిల్లా వాస్తవ్యులను ప్రభుత్వ నిర్బంధమున కొక సంవత్సరముపాటు గురియైనవారు నగు, కాంగ్రెసు స్వరాజ్య అధ్యక్షి శ్రీ మహమ్మద్ ఖాజా మొహదీన్ సాహెబుగారు, ఎన్నికల ప్రచారము నిమిత్తము వచ్చియుండి మనీషునందు జరిగిన సభలో మహమ్మదీయ సోదరులకు వోట్లకు కర్తవ్యమును గూర్చి ముఖ్య క్రమముగా ప్రబోధముచేసి వెంటనే సాయంత్రము గుజరాత్ ప్రాంతమునకు వెళ్లినట్లు తెలియవచ్చినది.

పంచరత్న వల్లి నాటక ప్రదర్శనము

రంగూన్ శాస్త్రీయోద్ర నాటక కంపెనీవారు, సత్య హరిశ్చంద్ర, గయోపాఖ్యానము, సారంగధర మరెందు నాటకములలోని ఒక్కొక్క రంగమును, కడపటి ప్రదర్శనముగా ప్రదర్శించిరి. గుండ్లూరు దస్తాదీ సాహెబుగారు, కమలాబాయి, వెంకట్రావుగారు మువ్వలపత్రికములను, బహుకరించిరి. పి. శ్రీనివాసులు, ఇ. లక్ష్మణాచార్యుగారు ప్రశంసావాక్యములను బలికిరి. తమిళ గౌరవించినందులకు వెంకట్రావు కృతజ్ఞతను తెచ్చెను.

స్వామిదాస్ యువన్యాసము

తాలాకాజోర్డు గ్రంథాలయ యజమాన్యమున మంబేరా శ్రీ దేవియల్ స్వామిదాస్ బి. ఏ. (వై. యం. సి. ఏ.) గారు 24-5-26 తేదీన యూనియన్ ఆఫీసునంద సాయంత్రము 5 గంటలకు ధియూసాఫికల్ కాలేజీ హిస్టరీ ప్రాఫెసర్ టి. ఆర్. డి. గ్రీన్ లీన్ బి. ఏ (ఆగ్డర్) గారి అధ్యక్షత క్రింద "రిజు ప్రపంచ యాత్ర" ను గురించి యువన్యాసించిరి. సభకు లంపన్యాసమును కడు శ్రద్ధతో వినిరి వైసా, జుహా, అమెరికా, ఇంగ్లండు మున్నగు దేశముల ఆచార వ్యవహారములు, భుజము, విజ్ఞానము, ప్రభుత్వము, విద్యావిధానము క్రొత్త పద్ధతులు, గణాంకములు చక్కగ వర్ణించిరి. తమ ఆనుభవములను వెల్లడించిరి. శ్రవణాతులలో గల విశేషములను, వారిలో వారికి గల వ్యక్తిస్వాత్మత్యమును, ఆత్మగౌరవమును, హెచ్చుదగ్గులను సాధ్యములలో పొల్పి చెప్పిరి. ఆయా దేశముల ఆర్థిక స్థితిని మన దేశపు ఆర్థిక పరిస్థితులతో పోల్చిరి. అమెరికా...

భారతీయులను హెచ్చరించిరి ఆర్. కేవగిరిరావుగారు యువన్యాసకులకును, అధ్యక్షులకును వందనములు సమర్పించుటతో సభ ముగిసెను

ఉపన్యాసము

తేదీ 24-5-26న మైదానమునం దుండు యుగభోగేశ్వరాలయమునంద సాయంత్రము 8 గంట 45 నిలకు కాలేజీ (ప్రిన్సిపాల్ సి. యస్. త్రిలోకేశ్వర్ ఎస్ ఏ గారు "అలయపూజ" అను విషయమును గురించి యువన్యాసించిరి.

బొంబాయి (స్వకీయ విలేఖరి)

ఎన్నికలు

మే, 24: రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమువారు బొంబాయి నుండి యేర్పడిన 4 స్థలములకు నల్లరు కాంగ్రెసు సభ్యులను నిలిపిరి ఉత్తరమునకు కె. యస్. వారిమన్, భల్లుభాయి దేశాయిగారు నున్న, దక్షిణ భాగమునకు కాయాజీ లక్ష్మణసీలము, దాక్షుడు కల్కారు గార్లనున్న యేర్పరచిరి ఇందులో మొదటి యిద్దరును ప్రస్తుతము కాసనసభలో మెంబరులే మిగిలిన యిద్దరిలోను కీలముగారు తెలుగువారు. బై కల్లా కాంగ్రెసు సంఘ అధ్యక్షులను, మిక్కిలి పలుకుబడిగలవారును. వీరు ప్రస్తుతము బొంబాయి కార్పొరేషను సభ్యులుగ నున్నారు. వీరికి కాసన సభలకు పోవుట మొదలు కడపైనను వీరు జయము గాంచవచ్చును. పరస్పర సహకార వాదులు యింకను వారి సభ్యులను నిలుపలేదు. అసంబద్ధులను నున్న కాంగ్రెసు పక్షమున జమ్నాదాసు మెహతాగారు, పరస్పర సహకార వాదుల పక్షమున జయకరు గారు నిలవబడుచున్నారు. చింతామణి శేషనలు పార్టీ వారి అభ్యర్థులై వచ్చెదరు యింతవరకు పైకి రాకున్నారు. వీరు భూదా వారి మెంబరులను నిలిపినచో యిచ్చుట కాంగ్రెసు పూర్తిగా జయము గాంచవచ్చునని నమ్నవచ్చును ఏలనన శేషనలు పార్టీ వారికిని, జయకరు బృందమునకు భేదము లేకుండుటచే వీరికి వచ్చెడి ఓట్లు చీలి తుండు కాంగ్రెసు అభ్యర్థుడే జయము గాంచును. కాని శేషనలు పార్టీ వారు ప్రత్యేక మెంబరులను నిలిపెదరా లేదా యని సందేహములు కలుగుచున్నవి.

తండ్రితో ఒక వారము గడపుట

క్రిందటి కనివారము యింగ్లీషు స్ట్రీటులో రావల్పిండి హిజ్ వెడలిన ముఖ్యులలో ఇందూరు మహారాజుగారికరు. వీరు విద్య పూర్తి చేసికొనుటకై ఆంగ్ల భాష నకు వీరి ట్యూటరు వార్డు, మతి ముగ్గురు ఆంగ్లేయ మిత్రులతోను పోవుచున్నారు. మహారాజు గారు ముందు లూసర్నిలో (స్విజర్లాండు) నివసించుచున్న తన తండ్రితో ఒక వారము గడపి పిదప ఇంగ్లండు పోయెదరు. అచ్చట యంతికాలముం దెదలో నిశ్చయముగా తెలియదుగాని 2 సం వత్సరములవరకు నుండెదని తెలియుచున్నది.

వీరు పోవుచున్న ఓడయందే ఇందూరు పూర్వపు తమారాజుగారి మిత్రులు అయిదారుగురునూడ పోవుచున్నారు.

మ్యూనిసిపల్ యెన్నికలు

24 తేదీ యస్.ఆర్. జిల్లూరుగారు చనిపోవుటచే వారి స్థానమునకు మరల బై కల్లా వాడునందు యెన్నికలు జరుగనున్నవి. జోసఫ్ బాపిస్టా గారును, మానాజీ రాజాజీ గారును యీ స్థానమునకు నిలబడిరి. భాపిస్టా గారు యివరకే ఓ డి పోయి మ్యూనిసిపల్ కార్పొరేషను నుండి తొలగింపబడుటచే వీరి మిత్రులు యెట్లయినను వీరు యిచ్చుట జయము గాంచవలెనని చూచుచున్నారు మానాజీ రాజాజీ గారు వృద్ధులయ్యెను, కార్య దీక్ష గలవారు, తెలుగువారు ఈ భాగముందు హెచ్చు పలుకుబడి గలవారు. వీరితో యెవరు జయముగాంచెదరో తెలియదు. కాంగ్రెసు పక్షమున వి. యే దేశాయి గారు కూడ నిలబడ్డట్లు తెలియుచున్నది

విలువయగు వస్తువులు

బహుమానము

మా బొంబాయి ఆ త్రువులు 4 నీసాలు (ఒక్కొక్కటి 0-8-0) వాలుగు రెండు 2-0-0 రూపాయలు కొనువారికి యీ క్రింది వస్తువులు ఏభుత్తుల లేక వుచితముగ పంపబడును 1. అంద మగు చేతిగుడ్డ 1. సిగరెటుకేసు 1. వాసననల్లు. 144 బ్లూ బాక్ యింకీ మౌక్రిలు 1 ఫౌంటెన్ కలము ద్రాపర్ తో సహా క్రిప్స్ కలిగినది 12. స్టీలుముక్కలు 1. పెన్నలు. 1. కత్తి 4 నీసాల ఆ త్రువులు వెల రూ 2/- పోస్టుఖర్చు 0-8-0 కొలది నెట్టు మౌక్రి మేవున్నవి.

Messrs Indian Stores 26 Baburam Ghose Lane, Beadon St, Calcutta.

ను. సదరు యాడురొజులు సదరాస్తులు బహిరంగముగా పోషించేయబడును. యిందును గురించి కావలెన్ని సదుగాయి యీ దిగువ సంతకములు చేసిన, (1) భోల రాజు లక్ష్మీనరసింహం పంతులుగారు ఏలూరు (2) గారపాటి రామచంద్రయ్యచౌదరిగారు సాగవిడపాడువల్ల తెలుసుకొనవచ్చును.

విక్రయించే ఆస్తుల వివరం

పశ్చిమగోదావరిజిల్లా ఏలూరు తాలూకాలోని డెల్టా డ్రైన్ భూముల వివరం.

Table with 2 columns: Land details (e.g., 1. పెదపాడు గ్రామం గవర్న మెంటు జిరావతి) and Area/Value (e.g., సర్వే నెంబరు పరిమితి, సెం 1174 రు య 4.46 ట్లు)

Table with 2 columns: Land details (e.g., 2. పునకోట్ల గ్రామం మామూలు పల్ల యానాం బాపకు పల్లం యానాం) and Area/Value (e.g., సర్వే నెంబరు పరిమితి, సెం 96/ఎ రు య 20 41 1/2)

Table with 2 columns: Land details (e.g., 3. వసంతపాడు గ్రామం తాలూకు పాటి ఫలం) and Area/Value (e.g., సెం 138 రు చ గ 13000)

Table with 2 columns: Land details (e.g., 4. పెదపాడు గ్రామం తాలూకు పాటి ఫలం) and Area/Value (e.g., సెం 500 రు చ గ 13000)

- అధ్యక్షి రాష్ట్ర విద్యా శాఖ 1 వల్లూరి సూర్యనారాయణ శాస్త్రి 28-5-26 1 వల్లూరి సూర్యనారాయణ శాస్త్రి రావుగారు, వైసి డెంటు 2 భోగరాజు లక్ష్మీనరసింహం గారు, వైస్స ప్రెసి డెంటు 3 పెదలపాడు గోపినాథరావు కార్య దర్శి, 4 గారపాటి రామచంద్రయ్య చౌదరిగారు, మెంబరు.

మూత్రసంబంధమైన వ్యాధిచే గలిగిన అతినరముల బలహీనతకు మిక్కిలి గుణకరమైన ట్టి, అద్భుత నివారిణి 2117

మూత్రసంబంధమైన వ్యాధిచే కలిగిన అతినరముల బలహీనతచే బాధపడుచుండిని నేను ఆశేక వైద్యులవద్ద చికిత్స చేసికొనియు కొంపముకూడ నుణముకాలేదు కడపట శ్రీ వెంకటగిరి కుమారరాజుగారి సిఫార్సుపైన కృష్ణాపురసివాసయ్యును ప్రస్తుతము, చెన్నపురి, మైలాపూరు, కన్డోము, లిక్ పెరాలి యా వీధిలోనున్న "అల్పర్వా లాడ్జియందు" కాపురమున్న పండిత స్వామి ఎస్. శ్రీనివాసఅయ్యంగారివద్ద చికిత్స ప్రారంభించిరి. చల్లకాలములోనే అనగా 30 దినములలోనే నాకు గలిగిన అభివృద్ధికి, శ్రమనివారణమునకు నేను మిక్కిలి ఆశ్చర్యపడుచున్నాను. 10 చెలికొని మార్యారావు మారమండ జమీందార్ శ్రీ వెంకటగిరిరాజుగారి బావమరది. 12-5-1926. 2117

జాబులు.

సగమువల కివ్వబడును

వర్తమానముల నీ క్రింది గ్రంథములను కాంగ్రెసు...

వేదము వేంకటకృష్ణశర్మ, తెలుగుపండితుడు - ముద్రాపాఠశాల, కోడూరు, కడపజిల్లా.

కృష్ణాజిల్లా రైతుల బిల్లు మహాజనసభ

నేడు కృష్ణాజిల్లాను కలవరపరచుచున్న రాజకీయపనులు...

ఇట్టి సమయమున అందరు యేకాభిప్రాయములై కార్య...

గూడవల్లి రామబ్రహ్మం

ఒక సందేహము

నేను పార్టీ లన్నియు, నియమబద్ధములై యుండక...

గూడవల్లి రామబ్రహ్మం

రావుసాహెబు కొశందరెడ్డిగారి ఏ

కొశందరెడ్డిగారి యోగ్యతాయోగ్యతలను...

బెజవాడ } (ఒక కాంగ్రెసువాది.)

న్న నిజాంరాజు... యు పవిత్రకార్యమునకై ఉత్తమురాలగు విదవీరజీ కావలసి...

నిజాంరాజు ఆంగ్రజుల కేంద్రసంఘ కార్యాలయము...

కోవలకుంట్ల తాలూకాబోర్డు ఆయుర్వేద వైద్యశాలలు

కోవలకుంట్ల తాలూకాబోర్డువారు అవుతుంటే పాశ్చాత్య వైద్యశాలకన్న...

తొగల్పేరు సుబ్రహ్మణ్యసోమయాజులు.

అక్షయనామ సంవత్సరం వైశాఖమాస బహుళ ప్రథమం శుక్రవారము

మాయదారిబిడ్డ

[గున్నే పల్లి మృత్యుంజయకవిగారు]

నీ. మిమిబంగరుతీల మెఱయునీమెచాయ
హా నన్నెదటిగి నీరాచునున్న
జివురుటాకులవంటి చిన్ని నీకాల్వేకు
లక్కటా! వాడి యల్లాడుమన్న
నిండుచందురురీతి నుండు నీనెమ్మాయు
కళ్ళలయ్యయో! నన్నగిలుచునున్న
దెలిగల్వరేకుల ట్లలరు నీకనుదోయి
కటకటా! యర్రవారి క్రాలకున్న
గీ. ముత్యములచాలు బోలు నీమొలకపండ్ల
తకుకు, నీమోవిలెకు కయో! తలఁచునున్న
నెట్లా బ్రతికెద వనుకొంటి నిల్చె ఋము
తీరిపోయినదా మాయదారిబిడ్డ
నీ. నీనెమ్మొగమునందు నీటుగా దిద్ది తీ
ర్చిన చుక్కబొట్టలై చెదరకుండ
నీపాలగనుదోయి నరయ దార్చినయట్టి
మినుకుగామకయల్లై మెఱయుచుండ
నీచిన్ని కుగల వన్నియ మీఱ నిడినట్టి
నెడపాపిడలై శోభిలుచునుండ
నీమేన నొకటార నిమిది బ్రామిననూన
మెఱు గెప్పటలై క్రిక్కిరిసియుండ.
గీ. అకట! కన్నులమూసి యెంతకును విప్ప
చెవరు పిలిచిన మాటాడ; బిట్టినిద్దు
రెచ్చుడెఱుగవు మమ్ము నేఁ జేమిచేయఁ
దలఁచి యిట్లుంటివో! మాయదారిబిడ్డ.
గీ. అయ్యయో! ధనధాన్యవస్తువాహనము లెన్ని
మాయమాచున్నగాని నీసోయగమ్ముఁ
జూచికొని యేను, నీతల్లి చొక్కచుందు
మదియె వృథయయ్యెఁ గాఁబోలుఁ దుదకు బిడ్డ!
నీ. పాపాయి యేడి! మాపాపాయియని యాడు
నట్టి యక్కల విడనగునె నీకు
మాచిట్టిచెల్లి! రావే, బిట్టిచెల్లి! యం
చ నెడియన్నల విడనగునె! నీకు
ఏది! మామూలక్ష్మి యేడి! యేదెడి! యంచు
నను పితృవృత్త పీ డనగునె నీకు
మానీలపల్లి యమ్మా! రావే! రావే! యం
చ నెడి మామూల విడనగునె! నీకు
గీ. ఉన్న రేయంబనల్గు నిద్రాన్న పాన
మలకు జూడక నీముద్దునుచ్చటలకు
నెధురుమాచెడినన, దల్లి నిటుల విడఁ
దగునె! నీ కయ్యయో! మాయదారిబిడ్డ!
కా. శ్రీమద్భాగవతరాది పరమపుణ్యశ్రేయస్కరుండోహారుం
డేమంత్రమునునుగ్రహించె, నవనీభృత్సన్యకత్తారక
ప్రామాణ్యత్యక్తమైన రామపరతత్వంబింకనీయాత్మక
త్యాగోపద్రవ్యసకాంతిఁజేతుటిచిట్టా! నిన్నుఁజేపట్టుకె.

కల

[దినపహి సత్యనారాయణ బి. ఏ.]

(గుజరాతు విద్యాపీఠము)

మేను నేర్పితి నించుక మే త్రవన
గుమగుమతావుల న్నడు గుప్తమును
—టికల నొప్పి తీర్చినవనమహానీ

భరతమాత!

[బాలకవి కోగంటి దుర్గామల్లికార్జునరావుగారు]

కాలిదాసాదిసంస్కృతకవివరులను
నన్న యాద్యాంధ్రముకవిపున్నాగములను
ఘనుల నింకెందరినో నీవు గాంచి నావు
పరమపద్మాసంఘాత! భరతమాత!

* * *

భోజనవభోజరాజాధిభూపతులను
ధీరనుత గాంధీ మహానీయ తిలకువిభుల
ఘనులనింకెందరినో నీవు గాంచి నావు
పరమపద్మాసంఘాత! భరతమాత!

* * *

భక్తదూదానణుల మహాపండితులను
అమలకుణరత్నఖనుల శూరాగ్రసరల
ఘనుల నింకెందరినో నీవు గాంచి నావు
పరమపద్మాసంఘాత! భరతమాత!

* * *

భరతుఁ జేలుటచే నీకు భరత యనెడి
పేరు భూలోకమున సంభవించె నంద్రు
కాస్త్రుచేత్తలవాక్య మునత్యమగునె
పరమపద్మాసంఘాత! భరతమాత!

* * *

తల్లివై నీవు మాకిటఁ దనరినావు
పూర్వభవమునఁ జేసిన పూర్వఫలము
వలనఁ గాకున్న జననిగాఁ బడయఁగలమె
పరమపద్మాసంఘాత! భరతమాత!

* * *

బహుళతరమైన భవదీయవైభవమును
గూర్చిసారెసారెకుఁ జెప్పుకొననివాఁడు
గలఁడె! చతురర్థకలితభూవలయముందు
పరమపద్మాసంఘాత! భరతమాత!

తరుణసహకారమూలవికీర్తిహిద
మందపవనుసేవలను మైమఱచుచుంటి,
తనదుచారుచంద్రికల సుద్యావవనము
దడవుచుండ జాబ్బి, యంత్యవినయయ్య
‘పట్టు డ’నుధ్వని, నత్రైక్యలపడితి, ఏమి
దేమిని తెఱచుచుండె, నింతచంద్ర
ప్రభయె తినుకృష్ణాంగము బారబాచె
నేమొ వాదేహకాంతిలో, నింపగుగళ
నీకు వనమాలశోభిల, శిరమున నృ
యూరపింఛకిరీటము నొప్పుమీఱ,
కాలిచిలుగజ్జియలు ఘల్లుఘల్లు మనఁగ,
పరుగుపరుగున నాదన పాటివచ్చి
వేగ క్వాఁదీయును నాకుఁ దాఁగ, తావు
గలఁడె! నన్ను జాట్రిగి గోపకన్య లరుగ!
తల్లిరేముగ జాపు’మని భగవానుడడుగ
‘ఘనతమోగారము హృదయగహ్వరమ్ము
నాది, రమ్మించెదాగును నల్లడలను
చెదకీయు న్ననలేరు గోపికలు నిన్ను’
నంటి—కన్నులవిడ, పడియుంట గంటి

మేనునేర్పి యారీతి నే మే త్రమీడ;
లేడు నవమాలి, వనమును లేదు, కనుల
చిచ్చివంతన దూటిన విధము తోచె
హృదయమునఁ దొల్లడి విధమే యెసగుమఁడె!

పోతనామాత్యప్రశంస

[గార్ల దిన్న సుబ్బరావు]

ఉత్పలమాలిక!

పోతన! భక్తియోగ పరిపూర్ణ మనఃప్రమదాధికే న
శ్రేతన! జ్ఞాన్యభాగ్యవిధిసిద్ధి సీరస్తమహాదర్శితా
యాతన! హేయదుఃఖమితీతేశిక సౌఖ్యవిరక్తచిత్త వి
న్యోతన! భక్తికావ్యరచనోత్తమపండితజిద్విలేఖనీ
శేతన! కాంతిసద్గుణితన! చేసితిచ్చెట్లు సత్కవి
వ్రాతము ‘బాపురే’ యనెనుభాగవతం! బద్ధిగ్రంథమాత్రమే
నీకుల జ్ఞానకర్మముల నిర్ణయముం బొనరించునేదమో
ఏతటి భావసౌరభము లిమ్ముగ ఘుమ్ము పూలబంతియో
ఆతీతపద్మపాదగతులందు మనోజ్ఞతఁ జూపు హంసికా
పోతమొ! పల్కుమె త్తడనముకొ మడికింపుగఁ జూపునిర్మలం
బొతనివెచ్చ ముద్దయొ! రసాభిరుచుల్ ప్రకటించుకర్కరా
న్వీతసయ్యప్రపూర్ణకమనీయబృహత్కలశంబో! లేక యా
మ్రుతరసంపుభాండమొకొ! రమ్యతరంబున లేనెట్లెయ్యో
మాతనఘక్కితో శ్రుతి మనోహరమై తగుపద్యజాలసం
గీతము మేన్దగుమ్మము కిన్నరగానమొ! వీణెపాటయో
వ్రాతకు మీఱు గద్యముల పాటుదలల్ నిడుదల్ ధరాధళో
త్యాతనదీప్రవాహములా! భవ్యమనోద్గతవర్ణధారలా
కేతకు వన్నెగుర్చుచు బొగడకుండెన్నెడుమిక్కుటంపుఁగై
నేఁతలు పల్కుటింటి కయినేసిన నిద్దపుముద్దుసామ్మలా
తాతెఱఁ గొప్పించులెనగి యెల్లడఁ గ్రాలెడు నీకుకబ్బముకొ
నాతరమా నులింపఁ గవిసాధ! దర్శితతఁ దోగునిన్ను నే
రీతిగఁ గాన్యకన్యకవరించెనో! శ్రీగఘురామచంద్రు నీ
చేతను నెట్లు లుంచితివో! చిక్కనికీరి కేమహాయుగం
బో తుడి! యెట్టిపున్నియపుటున్కి మెలంగుచున్నవాడవో.

అభినందనపద్యములు

ఆ. విభండ చలి విశ్వవిద్యాలయమునకు

భాష చేసికొనిన భాగ్యమునన,
ప్రథిత కట్టచుంచి రామలింగా రెడ్డి!
విబుధవరులపాలి వేల్పుగిడ్డి!

ఉ నాఁ డల రెడ్ల పాలవమునన్ గడు నున్నతి గన్న భాష నా
నాఁడుగృహంబొచ్చె, నరనాథులయాదృతి సన్నగిల్లుటన్
నేడు త్వదీయపాలనము నిన్దురీతి లభించెఁగావ, నా
నాడిఁవచ్చి గాంచుననునమ్మక మెంయొపెచ్చఁబెట్టెనె
కా. దోషజ్ఞాంధపు కావ్యకర్తపు రసాస్తావండ్ల చెన్నన్ త్వదీ
యమన్మాత్రకటాక్షిదోహదము సాహిత్యసృష్టదారతీ
ద్యోషిద్రోహజక్రిమిప్రకరపుం బీడన్ నివారింపఁగా,
భాషాల్పక మీశ్వితార్థఫలముతో భక్తాభిజ్ఞ గూర్పురన్!
తే సరపరార్థాంగసౌమ్యవ సన్నుతాంధ్ర
పకలవిజ్ఞానబోధనసాధన మయి
విద్య జాతీయమగఁ జేయ, వివిధగతుల
దేశభాగ్యంబు ప్రబలి వర్ధిలుఁగాత!
తే గ్రీకులాటినభాషలక్రింద సాఁగి
యాంగ్ల మొక్కప్పు డుండిన, ట్లాలగ్ర మిపుకు
సంస్కృతమునకు లోబడి సన్నగిలె;
దాని స్వాతంత్ర్యమున కొకదారి గనుము.
క సాధుగతి విదేశంబుల
శోభించితి వాంగ్లవిద్య చొప్పు, మహాత్మా!
సాధింపుము తత్ఫలములు
బాధింపనిరీతి దేశభాగ్యన్న రికిన్.
క. తెలియని విద్యనిమిత్తము
తెలిసినదియొక జరువరాక, ధీరులప్రతిభల్
ఫల మీయఁ జాలకున్నవి,
తిలకంపుము వాని కొక్క తెన్ను విరాసన్.
అ ఇది సమస్తగతుల ముదనముదయవేళ,
నీకుఁబోలి వాంఛతోకమునకు,
మోర్చి, కాళ్ళమారి గోపాలరాయాభి
వేందనంటి దీని నందుకొనుము.

సుశీల

కృష్ణుడు

సుశీల సంగతి బాగాచెప్పాలంటే ఎంతో క్లిష్ట సామర్థ్యం ఉండాలి. ఎంత కటికినండైనా కఠిన నీరసకమానపు సుశీల కథలంటే చెప్పేవాడికే కాకుండా నిశీవాల్లికిమాడా మనసు నిబ్బగం ఉండాలి.

చిలుక గోరింకల్లాగ ఇద్దరికీనోట మాట్లాడుకుంటున్నా. ఇద్దరికీ ఎంతో ఆనోద్యంవాళ్లు. బాగాభివృద్ధిచూచాలామూలాగా కబుర్లు చెప్పుకుంటున్నాను. ఒక్కొక్కచోట పొరుగువారేరు పాపం, భర్త ఏదో వుద్యోగం చేస్తున్నాడు కాని పనిచేస్తున్నంతసేపూ మనస్సుతా తన 'బంగారపుతునక' మీదే ఉంటుంది.

భార్య కాపరానివచ్చిన మూడేళ్లకి గర్భవతియినది. రోజురోజుకీ భార్య పువ్వులాగ వికసిస్తోంది. నెలలు నిండు తోన్నకొద్దీ భర్తకి అనురాగం ఎక్కువతోంది. తొమ్మిదోనెల రాగానే భాస్కరరావు (భర్త) కి తెగపట్టుకుంది. ఉద్యోగానికి రెండునెలలు నెలవుపెట్టాడు. ఏం చేస్తాడు? ఎటురిగి ఎటోస్తుందో! మనచేతిలో ఏంలేదుకదా. అంతా దేవుడిదేభారం.

భార్య నొప్పులు పడుతూంది. భాస్కరరావుకి గుండెలు తడతడ కొట్టుకుంటున్నాయి. ఆడపిల్ల పుట్టింది. బ్రతికారా బాబూ అనుకొన్నాడు. బొమ్మలాంటిపిల్ల మిరమిరమెరుస్తూ కళ్లు, మంచి రంగు పడకొండు రోజులు కాగానే స్నానం చేయించి నానకరంగం చేశారు. 'సుశీల' అని పేరుపెట్టారు. మంచినక్షత్రాన్ని పుట్టింది, పుట్టింటికి భార్యి తెస్తుందన్నాడు, అందరూ.

సుశీల మొట్టమొదట పుట్టింది గనుక చాలాగారాలంగా పెంచేవారు. సుశీల తొలితేలులు ఏవనిచెప్పింది! మంచి గ్రామ్య క్లిష్టమంది. చురుకైన అమ్మాయి. ఆయిల్లాలూ, ఈయిల్లాలూ వచ్చి సుశీలను ముద్దుపెట్టుకునేవారు.

సుశీలకి బాగా చదువుచెప్పించి గొప్పదాన్ని చెయ్యాలని భాస్కరరావు ఉద్దేశం. కొడుకులు లేరు కాబట్టి కొడుకయినా కూతురయినా సుశీలే.

సుశీల ఎదుగుతోంది. అయిదేళ్లొచ్చాయి. వాళ్ల అమ్మ ఒకతడవచ్చి మనవరాలికి బంగారపుకాని లిచ్చిచూసుకోలికి చక్కనిమొగుడు రావాలి, అని దీవించింది. అమాటలేటప్పటికి సుశీలకి ఎక్కడలేని కోపం వచ్చింది. 'నీ గాజులు నా కొద్దు, ఫో! నేను పెళ్లిచేసుకోను, ఆపేరెత్తితే తండా' అమాటలు విని అంతా నవ్వుకున్నాడు. తల్లితండ్రుల కెంతో ముచ్చటయింది.

సుశీలకి పది సంవత్సరాలొచ్చాయి. సంగీతం బాగా నేర్చుకుంది. మంచికరం తిండి, యింగీతుకూడా చెప్పించాడు. బాగానే చదివేది. అప్పుడే పూర్ణి గోలలు 'ఇదేవంటి మూ, పదేర్చునచ్చినా పెండ్లిచెయ్యరు. పాడుచదువు అన్నది దీనికోసమే కాబోలు, పెళ్లి చెయ్యకుండా పదిలేస్తారుకాబోలు' అని ఊర్లో ప్రతీవాడుగోల-వాళ్ల తాతగారి సామూహియనట్టు కన్నతల్లి తండ్రికంటే - క్లిష్ట ఎక్కువ తొందరగా ఉంది.

భాస్కరరావు అంతసంస్కారి కాకపోయినా కొంచెం చదువుకొన్నవాడు. అదీ కాక పెళ్లిచేస్తే సుశీలని పంపేయవలసి ఉంటుందేమోనని భయం కొంత ఇంకో సంగీతం కూడా ఉంది. సుశీల మంచితెలివితేలుటకలది. అందంగా వుంటుంది, బుడిమంతురాలు ఇటువంటి; సుశీలకు మంచినరట్టి సుపాదించగలమా లేదు అనే అనుమానం బాధిస్తూంది. భాస్కరరావు ఏం చేస్తాడు? తానేపారిపాలుకేస్తే బ్రతికినవాళ్లు సుశీల తన బంగారపు చామ్య కట్ట పడకుండా పనిభయం. ఆడపిల్లలతో అన్నికట్టులన్నాయి. గొప్పదండ్రులు ఎవరికి కట్టిపెట్టినా వాడితో అనుభవించాలిందేనా!

అన్నిగుణాలు సుశీలలో మూర్తాభవించాయి. పెద్దల దగ్గరచాలా మర్యాదగా వుంటుంది. గొంతెత్తిపాడిందంటే కోకిల స్వరంలాగుంటుంది. పాడుతూన్నప్పుడు ఆళ్ల తళతళలా, అపల్లముత్యపు ఎరుపలా, చెప్పటానికి శక్యంకాని ఆ అందం చూడాలి. ఇంకా ఏనయినా తక్కువపుతుండేమో అన్నట్టు చక్కని ఉంగరాల జుట్టు, ఆ జుట్టు కూడా ఆకర్షణి ముద్దుపెట్టువాలని ఉంటుంది కాబోలు, ఎప్పుడూ వచ్చి కళ్లమీద పడుతుండేది అటువంటి సుశీల ఎవరిపాట బడుతుందో? ఏనిర్భాగ్యుడు సుశీలమనస్సు కనుక్కొనుండకట్టకదా.

కాలగడుస్తూంది. పన్నెండేళ్లొచ్చాయి. సుశీలకి తగిన పదుణ్ణి సంపాదించటానికి భాస్కరరావు బయలుదేరాడు. ఎంత డబ్బుఅడిగినా సరే, అందవయ్యకాణ్ణి, చూపుకున్నవాణ్ణి బుద్ధి, మంత్రణ్ణి, మంచి వంశాన్ని పుట్టినవాణ్ణి తనఅల్లుడుగా తెచ్చామని ఆతని ఉద్దేశం.

తిరిగి, తిరిగి, ఒకసంబంధం మాట్లాడాడు. వియ్యంకుడు కేరు భీమశంకరంగారు, అబ్బాయిపేరు శేషగిరిరావు. వాళ్లకి ఆస్తి బాగానేవుంది. ఒకడేకొడుకు బియ్యం పరీక్షకి చదువుతున్నాడు. చాలా గౌరవంగా పెరగడంచేత చిన్నతనంలోనే దురభ్యాసాలన్నీ అబ్బేయి సిగరెట్లు, కారాఖిల్లలు, చెడ్డ ఊవాసాలు చూడ్డా కిమాత్రం బాగానేవుంటాడు.

సుశీలని శేషగిరిరావుకిచ్చి పెళ్లిచేశారు. సుశీలని ఈవిషయంలో తనఉద్దేశం అడిగితే వద్దనిఅడిగి కాని ఎవరూ అడగలేదు, ఏం చేస్తుంది? లోపలి దుఖింతలోపలనే చంపుకుంది. ఎట్లాగయినా మంచుమంటలేత శేషగిరిరావుని మంచివాణ్ణిచేసి సుఖంగావుండాలనుకొంది.

కొన్నాళ్లకి యిద్దరూ కాపురంపెట్టారు. సుశీలని వదలలేక వదలలేక, ఏడుస్తూ భాస్కరరావు పదగిపెట్టాడు. ఇంకొకరిచేతులో పెట్టింకెత్తారత మనసామ్య వారాని కోతెత్తరం అయినా రాయమనిచెప్పి దుఖంతపుకోలేకపోయాడు. 'నాన్న గారూ! ఆడపిల్లకి ఎప్పుడు పెళ్లిచేశాకో, అప్పుడే యింకొకరి సార్లు, ఎందుకు విచారిస్తారు? అమ్మమనసుని సమదాయించాలింది. బదులు మీరే విచారినే ఎలాగండీ! అందిసుశీల దుఖింత ఆపుకొని 'అమ్మ! బాగ్రతగా భర్త వొప్పించకుండా ఆనీ యిష్టానుసారం మెరిగి మన ఇంటికి కేరులేనికొనిరా', అబ్బాయి! శేషగిరిరావు, మాకుశీల బుడిమంతురాల; మాట అని పతి ఎరుగదు బాగ్రతగా చూసికో' అని చెప్పాడు. అంతకంటే ఏం చేస్తాడు?

సుశీల, శేషగిరిరావు కాపరంపెట్టి సంవత్సరం కావచ్చింది. శేషగిరిరావు యిష్టమేయిష్టం అడిగేవాళ్లులే. చెడ్డసహవాసాలు ముదిరేయి సుశీలకి పట్టరాని దుఃఖం, సిగరెట్టుపాగ సరిపడక పాపం రోజూ వాంతులు కిశోభారం లో పలలో పల కృశిస్తూ ఉంది. ఎవరితో చెప్పుకొంటుంది? శేషగిరిరావు చదువుకున్నవాడయినా భార్యమీద భావించేసేవాడు. అటువంటిభర్తతో మొరపెట్టుకొందామంటే ఏం చేస్తాడో అని భయం. రెంపుతేసి ఒకనాడు, 'ఏమండీ, నేను ఒకకోరిక కోరతాను, ఇస్తారా?' అంది 'సరే' అన్నాడు. 'మీరు కోపంరాకుండావుంటే ఒకసంగతి చెబుతాను. నాకు జబ్బుగావుంది. రోజూవాంతులు, మీరా సిగరెట్టుకూనేదురు అదే ఇన్నిటికీ కారణం, అంది శేషగిరిరావుకి పట్టరాని కోపంవచ్చింది. 'ఆడదానికి నీకు నాసంగతి ఎందుకు? నీపని నీచెప్పుకో, పో' అన్నాడు. సుశీల ఎప్పుడూ మాటలుపడి ఎరుగనిది గౌరవంగా పెరిగిన కట్టికల్లి. ఆ మాటలు భరించలేకపోయింది. ఆకోజంతా ఏడ్వటంమే. ఏగొప్ప వాళ్ల ఇంటికో కేరు లేనవిన సుశీలను యిలాంటివాడికిచ్చి కట్టిపెడితే దోడ్పడమరి?

ఈకాస్త వానికే ఇలా అంటే ఇంకా సుశీల ఏం చేస్తుంది? పాపం ఎంతో చెప్పాలనుకొంది. 'మీరు చెడ్డసహవాసాలు చేసి కేరం చెడ్డగొట్టుకుంటున్నారూ యిష్టం వచ్చినట్లూ తిరగొద్దు. అది మంచివాళ్లకి లక్షణంకాదు, అని చెప్పాలనుకొంది. ఇక ఏవని చెప్పగలదు? చెప్పిమాడా లాభంలేదనుకొంది. భర్త సాయంత్రం ఇంటికి వచ్చేటప్పటికి ఒకఉత్తరంవ్రాసి బల్లమీద పెట్టింది.

ఏమండీ! నేనుమీకు సిగరెట్టువిషయంపై చెప్పినందుకు చాల ఆగ్రహం. నేను దుఃఖం పట్టలేక చెప్పాను. ఇప్పుడు యింకోవిషయం చెప్పదలచుకొన్నాను. అది మీనడవిడికను గురించి. మీరెప్పుడూ ఇంటిదగ్గరవుండరు. చూడగా నాకంటే ఎక్కువ అనురాగం చూపించేస్తే మీకులు వున్నారని అనుకొంటాను. వారు స్త్రీలైవుండరుకదా! నానడేవాం తీర్చరా? ఆగ్రహంమాత్రం వద్దు. ఎంతఅడుదాన్నయినా, నాయీ అనుమానం తీర్చకతప్పదు. ఆడవాళ్లు సలహాయియ్యడానికి తగరనా మోక్షక్షేత్రం? ఇవన్నీ చేసిక. నాసందేహం మాత్రం తీర్చండి. సుశీల" అని రాసింది.

శేషగిరిరావుది చదువుకొన్నాడు. పట్టరాని కోపం వచ్చినది. ఆపుత్తరం తీసికొని సుశీలదగ్గరకెళ్లి, కోపంతో నీకు నావిషయం అక్కరలేదు. ఆడదాని కింతనోడండుకాడను నీవు యిటువంటి విషయంలో కోక్యం కలిగించుకుంటే నీకిదే (Punishment) అని ఒక్క రెంపకాయ పట్టాడు. అబ్బ! సుశీలమనస్సు ఎట్లాగుంటుందో మీరే ఆలోచించుకొండి. ఆలేక

బుగ్గలు కందిపోయాయి, శేషగిరిరావు చదువుకున్నాడు, బియ్యం విగదొచ్చింది. తగరెట్టునా? వాడిచదువుపాడుగాను. అరునెలలు సామునేసి మూలనున్న మునిగిబాన్ని కొట్టివట్టు, నీబలం ఆడుదాని మీదనట్రా చూపించడం? సుశీల రాసిన సంగతులు నీమంచికోసమేగామా? తప్పులుంటే చేసుకొన్న భార్యకంటే చెప్పేవారెవరారో అందుబాటు, సుశీల చూడాలిరాకదే. అలాంటి సుశీల ఈశేషగిరిరావు కెందుకు? ఆసుశీలనీ, ఆసాందర్యవతిని, ఆగుణాలకుప్పును, చిత్రవధచేస్తున్నావటా?

సుశీల అదిమనస్సులో పెట్టుకొని తిండితివటం మాని వేసింది. తిండి ఒకతడవచ్చి 'సుశీలా! ఏవయ్యా చిక్కిపోయావా, అన్నాడు. 'నాన్న గారూ! నావంట్లో బాగుండలేదంటి. భర్త ఎంత దుష్టుడైనా కన్నతండ్రికిమాడా చెప్పడాని యిష్టపడలేదు. లోపలలోపలనే కుల్లిపోతుంది. ఎవరితో చెప్పకొని దుఃఖోపశమనం చేసుకొంటుంది?

ఒకనాడు శేషగిరిరావు తన స్నేహితులందరినీ యింటికి పిలిచాడు. అందరూ సిగరెట్టుకాలుస్తున్నారు. శేషగిరిరావు సుశీలనిపిలిచి, 'సుశీలా, ఒకపాటపాడు, నా Friends వింటారు' అన్నాడు. మందుతూన్న మంటమీద నెయ్యిపోసి నట్టు కోపంవచ్చింది. భర్త స్నేహితులందరూ భర్తను చిన్నపువ్వు కూడదనుకొని వచ్చి ఒక పాటపాడి వెళ్లిపోయింది.

ఆంధ్ర సుశీల నిద్రపోలేదు. ప్రాణంమీద విరక్తి పుట్టింది. ఏం చేస్తుంది. సుశీల దుఃఖం పట్టలేక పోయింది. ఎన్నని ఓరుస్తుంది? తన తీవ్రతం అంతా స్వధా అయిపోయిందనుకొంది. బ్రతికి సుఖం లేదనుకొంది. చదువుకొన్నా చదువురాని వాడికంటే పీనుడయినభర్త సుశీల పడేకష్టాలుంటుంది, ఒకతడయినా 'ఏంసుఖిలా' అని ప్రేమపూర్వకంగా అనిపించుకోలేదు. మనసుశీల, ఇక ఈపాడుదేవార్ని ఎదిరిపెట్టాలనుకొంది. భర్తకు కడసారి ఉత్తరం రాసింది.

"శేషగిరిరావుగారికి— యిదే నేను కడసారి రాసేది, మీరూ నాకూ సంబంధం నేటితోపరి. మీరు నాకన్నం నా సుఖం ఏలేకున్నట్లుండలేదు. భార్యంటే ఏదో చురుకైనగా ఉంది. ఎంత నీచంగా చూచినా ఇంకెవరకూ భరించాను. ఇక నేనోర్వలేను. నేను మీభార్యనుకాను. ఆడువారి కామత్రం నలవో ఇచ్చేటందుకు నేనెప్పుడూ? వారు ఇంట్లో కూలివాళ్లను కుంటున్నారా? మీప్రవర్తనం నాకు రంపకోతలాగుంది. ఎప్పుటికైనా మీరు మంచిత్రోవనిపడి నేనుచెప్పింది. మంచి అని తోస్తే మీరు నన్ను ప్రేమించినట్లయితే అదే నాకు పదికలు. సుశీ" అని రాసి భర్తజేబులోవుంచి తానాయ్లువదిలి వూరి బయట ప్రవహించే ఓడిలో పడిపోయింది.

సుశీలా— ఈపాడు ప్రపంచకాన్ని ఎదిరితానా? నిన్ను కని పెంచి పెద్దజేసిన మితండ్రిని ఏ అపవితాలుచేయదలచావు? నీ చేకొడుకు నీ చేత అన్నీ అనుకొని పెంచిన మితండ్రి నేంచేయదలచావు? నీ సాంకర్యాన్ని ఆప్రవాహనకి అప్పజెప్పావా? సుశీలా నీకా భర్తతగడు. పరలోకమందయినా సుఖపడు.

శేషగిరిరావుకి అబాయి చూచినా కూడా విచారం కలగలేదు. కొంతకాలం గడిచింది. ఆస్తిఅంతా ఓగలేకాడు. స్నేహితులువదలేశారు. తింటానికి కూడా డబ్బులేదు. అసిలికొచ్చింది, సుశీల అప్పుడు తలపుకొచ్చింది. తాను చేసిన పాపాలన్నీ కళ్లకి కట్టినట్టు అవుపించాయి. సుశీలమంలేతనం ప్రేమ యిప్పుడు కనుపించింది. సుశీలా నీకేనన్ను నిజంగా ప్రేమించినట్లయితే ఈఅప్రయోజకుణ్ణి ఈనిర్భాగ్యుడి ఈ ప్రూరుడి నీదగ్గరకి తీసుకో. సుశీలా, నిన్ను నేనేంచేకానో నాశ్రేయం ఈనేను కొట్టలేదు. నీవు చెప్పినమాటలు వింటేనేను బాకపకేవాణ్ణి. దా సుశీలానాపాపం నేను అనుభవిస్తున్నా. ఊర్లు యిల్లా గల్లయి. నాకునీవు తక్కుదిక్కులేదు. నీవేనాకుకరణ్యం. సుశీలా సుశీలా ఎంతదుఃఖం పడ్డావో ఎంతదుఃఖించావో నాతప్పులు తమింతు' అని అనుకొంటూ ఆనదొడ్డున పడుకొన్నాడు. నిద్రలోదొర్లి అందులో పడిపోయాడు. శేషగిరిరావుకూడా సుశీలపడ్డనదిలోనే తడిపోయాడు. సుశీలా శేషగిరిరావులు మనల్ని పదిలేసి వెళ్లిపోయారు.

మోహినీతైలము

5 తుల నూనెగల సినా 1-కి. రూ. 0-12-0
స్త్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది,
అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

తటికోట్ట బలరామకవి

[గ్రంథాంతర్గతానుబంధము, బి. ౧]

ఈ కవి శివకవిత్వమునందును ఈ శైలికవిత్వమునందును
 లక్ష్యముగాను సామర్థ్యమును సాధించి పుట్టెను. తల్లి నీత
 మాంబ. ఈతడు క్రీ. శ. 1750 వ శతాబ్దమునందును నుండి
 వాడు. కనుపర్చి అబ్బయ్యమాత్యునికి సమకాలినుడు ఈతని
 గురువు శ్రీభాగ్య నృసింహాచార్యుడు. విశాఖపట్టణమండలిలోని
 సాలూరుగ్రామము విశాఖ నీవాసము. ఈతనితండ్రి సాలూరు
 సంస్థానాధీశ్వరులకు గురువులు బాల్యమునకు విద్యాభ్యాసము
 తేక వర్ణముగా దిగుమండెడివాడు. తన గ్రంథాంతరములో
 కవియే బాల్యమునందు వర్ణముగా గడపవలెనని చించించి
 పశ్చాత్తాపముతో ప్రకటించి భజించి తత్కరుణవలన శ్రీ
 భాగ్య నృసింహాచార్యుని కటాక్షమునను జ్ఞానోదయము పడసి
 శ్రీలక్ష్మీనాయకునిచేత్రంబగు గిరుదాచలవిలాసంబగు గిరుదా
 చల విలాసంబను శృంగారప్రబంధము రచించి యా శ్రీహరికే
 కృతియొసంగి కృతార్థుడైపట్లు చెప్పియున్నాడు తండ్రి అపాన
 గుగంధై యున్న ను దాను తన గ్రంథమును దీక్షి శృంగరకంకితము
 చేయక దైవాంకితము చేయుట ప్రశంసనీయము
 ఈ కవి విశిష్టతల మతరహస్యములను బూర్తిగా
 నెఱింగి యున్నట్లతని గ్రంథములన దెలియుచున్నది. తనగ్రంథ
 ములందు రామానుజ మతావలంబులగు కాసారా యాశ్వా
 రులను యామునాచార్యుని శిరోపయితిని మారవాద్యగోవింద
 భట్టారక గురులను వేంకటదేశికుని స్తుతించెనేకాని పూర్వ
 కవుల నెవరిని తేల్చినవరకు.

ఈతడు రచించిన గ్రంథము గిరుదాచలవిలాసమును పేరు
 గల శృంగారప్రబంధము అహోబల నృసింహస్వామి గిరుదా
 చలపర్యటనమునకు బోయి యొక 'పులిందరాకేందువదన'బెం
 డ్డియాడినకథ ఇయ్యది పద్యపురాణమునుండి గ్రహింపబడినది
 ఈకథగల గ్రంథము లింకరెండు గార్చించుచున్నది యాద వా
 ఖ్యవిరచితింబగు గిరుదాచలనాకమును యక్షగానమును చిత్రగు
 ప్తుల నీతారామకవి కృతమును చిత్రపతిపరియంబును
 ఈ గ్రంథము అముద్రితము మూడాశ్వాసములు మా
 త్రము లభించినవి. దీనిఃబరిశీలించువాడ కవియొక్క పాండిత్య
 ప్రకర్షయుఁ గవిత్వపటియయు వెల్లడియగుచున్నవి. తన కా
 లమునాటి ప్రాధికవులలో నితడొకడని చెప్పవచ్చును.

రసపోషణ

ఇయ్యది శృంగారరసప్రధాన మైనది ప్రథమాశ్వాసము
 నందలి సగముభాగము చెం దిన్నియొక్క వర్ణనముతో
 నిండియున్నది. కాని యీసందర్భమున నశ్లేలపదములుగాని య
 నుచితవర్ణనలు కాని చెయక యీరసమును జక్కగా బోషించి
 యున్నాడు శ్రీనర్సనమం దీతిరకవిత్వపుణి శ్లాగునీయమై
 యలరారుచున్నది

నీ! గజయానకమ్మోవినిజదర్శనం బీని,
 బంధుజీవము జీవబంధునగును
 కలికిచూపులతోపు కచకలాపమురూపు,
 వాలమ్ములను నమ్మునాలములను
 కాంతగోరులతీర గళముతోరపుసారు,
 తారకంబునుకంబు తారుమెరయు
 నతిపాసవిలాస-మతులితతనభాస,
 కవకసారము సారకవక మేలు
 పుకచర్యంబు నగుచును చుకవర్ణ
 పగుచు- జెగి భూయోగము పిరుం దమరుమండు
 గండమతి మండగలియును మందరదన
 యంగదాసన బాదములందుఁ దనరు.

పైపద్యమునందలి పదవ్యత్యయచమత్కారములు గమనింపఁదగి
 నవి

గీ తరుణి పదములు నిర్మించు తటి విధాత
 చిగురులకు నంఘ్రులకు సరిచేసిచూడ
 గాను దిగురులు పదలవకాంతిఁ దగుట
 గాదె వానికి బల్ల వాఖ్యాన మిదియే.
 ఇందు గవి పల్లవశబ్దమునకు పుష్పల్పి చమత్కారముగా
 నిరూపించి యున్నాడు.
 గీ అలకముఖగళభుజకుచవలివలగ్న
 శాభిజఘనోరు జంఘాంఘ్రినఖిములలిను
 ధాంతుదరదీపశిఖంగభాద్యునకు

మాకరభ తూట పల్లవ మాత్రికములు.
 ఈపద్యము చిన్నదైనను ఇందు శ్రీనర్సనము నఖిళి
 పర్యంతము చేయబడినది.

ఈవిషయమున నింక నొకపద్యమును మించు పద్యము
 లనేకములు కలవు.

శ్రీనర్సనయే కాక ప్రబంధమున కుండవలిన పుర,
 నాల్క, బుళు, పుష్పపవయ, నానృధ వికారము, పురచం
 ద్రానిలదూమణ, పేట మున్నగువానివర్ణనలన్నియు జేసియు
 న్నాడు ఇందు తెప్పలు స్వభావానుగుణములై యలరారు
 చున్నవి

నాట్యవర్ణన

నీ. శృంగారకవేణి పొంగి పైఁ బొరలిన
 సాగముగా జడ మేవఁ జాట్టుకొనఁగ
 కచునానునగళత్కరకాలినాగ నె
 న్నుదుటి క్రొంతెనుట చిందువులు జార
 మదనుండు మాపఅమది నాటనేయు క్రా
 త్తలుగల నరచూపుడగుట లడర
 ప్రవలకాశిన్యమున శోర్వలేక పైఁ
 దుముకునోయనగ హారములుగదల
 నందల రుభంబులను భైరవము చెడంగ
 తాళతానసగావద్యము లెసంగ
 నంగజా హారంగు బంగరుబొంగరం బ
 నంగ శృంగారవేణి మేల్చుటన పలికె

ఇందలి నాట్యవర్ణన స్వాభావికమై నటియొక్క శృంగా
 రరూపము కన్నుల గట్టునట్లు చేయుచున్నది
 అనుకరణము

ఈకవి తనపూర్వకవుల గొండఁబ ననుకరించెను. కాని
 యాతనిది స్రుష్టియనుకరణముగాదు ఇందుకవి తన స్వాతంత్ర్య
 మును కాపియున్నాడు.

క|| నైకము నడుము విలాసర
 నైకము నెమ్మోము దీని మృదుమధురతోత్
 నైకము దెగడు న్నవలా
 నైకముగో నెల్ల మేలుబంతివి భరిరా||
 అను విజయ విలాసపద్యమెఱిగి కవి తన గ్రంథమున
 "సారసలాచనాచారా
 సారసము బాస లేసెసారం గీర
 వారిదవేణి చను గఁజ
 వారిదగురు కెయ్యె గిరుల వన్నెలో గిన్నెలో."

అనుపద్యములి పద్యము లనేకములు రచించెను ఈ
 పద్యమున విశేష మొకటి లకు. శ్రీయొక్క వాక్యాధర్మ
 మునకు లేసెసారు సాటికాదని పోకి "గీరులో" అని నిందార
 ముగాఁ బలుకుచు కీరులో అను రెండవ యర్థము స్ఫురింపజేయు
 చున్నాడు అనగా శ్రీవాక్కులు లేన సారము మించి "కీరు
 లో" అనగా నాడుకీరులను గూడ నిరసించుచున్న వనుట
 ఇట్లే రెండవ భాగమునగిరులవన్నెలోగిన్నెలో అని చెప్పటలో
 గిన్నెలో అను పదము వన్నెగిన్నెయని నిందార్థమునందును
 "గిన్నెలు" అను నర్థమునందును ప్రయోగించినాడు మరియు

క|| ఒడలా కదానిఁ దెగడుక
 దొడలా కరభములఁగాంచి నొవ్వున నవ్వుక
 నడలా యంచల నెంచున్
 జడలాచగు చెలవ చిలవసామియ తెలుపన్||

అను విజయవిలాసశైలి ననుకరించి చదువరుల కాహ్లాదము
 కలుగఁజేయుచున్నాఁడు.

"చిన్ని వెన్నెలకందు వెన్నెదన్ని నుధాల్లిఁ
 బాడమిన చెలువఁతో బుట్టు మాకు..." అనుపద్య
 పద్యమునకు —

నీ. అస్మదాజ్ఞాక్రమం బావహిల్ల విరించి
 కల్పించుచుండు లోకములనెల్ల
 ఇంద్రాగ్ని యనుదానవేళపాశిసమీర
 ధనపతితులు మాకు మనియగాండ్రు
 నిఖిలధూభారంబు నెఱిఁ జరించినయట్టి
 శేషఫణింద్రుండు నెజ్జ మాకు
 బ్రహ్మాదులకు నెల్ల బనులానలిమ్మ వి
 వ్యక్తేనఁడే దళ-వాయి మాకు
 వైన తేయుండు మామకవాహనంబు
 సకలసురులెల్లఁ బరిచారజనము మాకు

ధారుణీచక్ర మేల్పడినము మాకు
 గరుడగిరి మాకుఁ బోలెంబుకంబుకం||

అనుపద్య మనుకరణమై యలరారుచున్నది ఈ కందు
 పద్యములు కులగోత్రములు చెప్పకొనవలసిన యననముగా గల
 వారినోటనుండియే వెలువడుచున్నవి.

పోతనయంత్యానుప్రాసముగూడ గొన్నిచోటల ననుక
 రింపఁబడినది.

ఉ|| చైత్రము ధాత్రిమించి పురజైత్రసుయాత్రముభూజవల్లికా
 పాత్రము పల్లవప్రసవపాత్రము కొకిల కాకతీనజ
 స్తోత్రము మన్య ధోన్యదనసూత్రము సర్వఖగావలి
 సత్రము వర్తితాంగభవకాస్త్రచరిత్రవిచిత్రచిత్ర మై.
 భావగర్భితము లగు పద్యములు పెక్కులు గలవు.
 ఉదాహరణము —

ఉ|| "చీకటి చంద్రునింగది నె శీతకరుం డరవిందయుగ్ముఖ
 గైకొనెఁబంక జవ్వయింకాసమునొందెను గొముద్దిప్రభా
 జేకొని చంద్రికతో మర్రి శేషముగా నరుణాంకురింబలి
 లాకలితంబులై చెలఁగునద్భుతమానిది కామయాయో
 గీ|| మించు మించుచు మించున మేరిసంచు
 డంబు పగడంబుగని జగడంబు నలుపు
 నట్టియరుణాధరంబు గన్నట్టివారి
 కధికచాంచల్యరాగంబు లంటకున్నె

ఈ కవి యన్యభాషాపదము లశ్వేచ్ఛనలో వాడెను చివరపాద
 ము తప్ప పద్యమంతయు నన్యభాషా పదయుక్తమై యున్నది.

"నీ! లాన్సునేరి రత్నలాగావు బాగుపూ
 జీ పటామెతియు శ్రీ పినాను,
 ...
 లేజరిలు లేజినాహిణి తెచ్చి మొక్క..."

నాటియుఁ గవి తన గ్రంథమున బంధక విత్వము గర్భకవి
 త్వము నిరోధ్య కంఠములు, పిచ్చ్యకంఠములు ద్వ్యక్షరీ, శ్రే
 త్తరీకంఠములు మొదలగు ననేకవిధకంఠములు రచించి యు
 న్నాడు శ్లేషకవిత్వము పెక్కుచోటల గను పట్టుచున్నది
 ఈ గ్రంథము మూడాశ్వాసములవరకే యున్నది కథ
 పూర్తిగా లేదు. ఈ తాళగ్రంథము యుగో నాకొనంగిన
 శ్రీమాన్ బెహగూ మూర్తవారాయణ పర్యాయకౌముదో
 యలకు వాచంపములు. తక్కినభాగ మెవరివద్దనైన నుండి
 నఁ బంపెరుగాక

జిజ్ఞాస

ఉ మాఁకటివేణిలోఁ గురులు గూడకమున్న కచప్రహేళాత్
 పోకలతోడ సావ్యమును బొందకమున్న నితంబశీమక
 ప్రేరేదనమొకింత ప్రభవంపకమున్న త్రనూనబాణుఁ డ
 త్తాఁకలఁబెట్టె దానరవనామెతబాళకై విటాపలిన్.
 ఈపద్యము కళాపూర్ణమయము ప్రథమాశ్వాసములో
 కలభాషిణివర్ణనము 1888లో ముద్రితమైన పులిలో "బాలకై" అని
 అనియున్నది. 1910 లో వావిళ్లవాు ముద్రింపించినదానిలో
 పైరీతి నున్నది నాలపాపముగో తప్పగా పడియున్నదా
 లేనిచో ధర్మ-భావము తెలుపఁ బరికాపారకులు గోరఁబడు
 చున్నారు

ఒకవిద్యార్థి

కమలాక్షి

(విచిత్రకథ)

గ్రంథకర్త:—నెల్లూరు వెంకటగిరి మహా
 రాజా కాలేజీ ప్రధానాచార్యులు మ-రా-శ్రీ,
 రాయసం వెంకటశివుడుగారు యం. ఏ., యల్.టి
 సాంఘికనవల—ముప్పదేండ్లకు పూర్వపు
 ఆంధ్రదేశస్థితి, ఆకాలపు చదువుసంధ్యలు, పిల్ల
 యాటపాటలు, ప్రతాచారవ్యవహారములు, గుణ
 శీలములు నందర్బానుసారముగ పాత్రలయందు
 ప్రత్యక్ష మగుచుండును.

120 పేజీలు. ఫెదర్వెటూకాగితము మంచి అచ్చు. 0-8-0.
 మేనేజరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ కా కార్యాలయము,
 మదరాసు

పిల్లలమణి పినవీరభద్రుడు - కృష్ణకవి

[పండిత పెనుమత్స సత్యనారాయణరాజుగారు]

వీరభద్రుడు శకుంతలాపరిణయము... ప్రాసినకవులు కావుట నెవరెట్లు కథను చెప్పాడంటిరా? తెలుపదలచి యాచిన్నవ్యాసము వ్రాయడండాడితిని. వీరభద్రుడు ౧౪౫౦ క్రీశకమున గలఁడు. కృష్ణకవి దాదాపు మాణవత్వరములకుఁ బూర్వఁడు.

శకుంతల చరిత్ర సంస్కృతమునందు భాగతమునందు బహుపురాణమునందును గలదు. దానిని గాఢము దృశ్యకావ్యముగా వ్రాసి తనయసాధారణతరీతి రసకులకు వెల్లడిచెనెను.

ఈకథను తెలుఁగునఁ దొలుత వ్రాసినవాఁడు నన్నయ. తరువాత స్వకపోలకల్పనచేఁ జెంది ప్రబంధరూపమున వ్రాసినవారు పిల్లలమణి పినవీరభద్రుఁడు కృష్ణకవియునై యున్నాడు. 'భారదాశీక మగు' పినవీరన శృంగారకాకుంతలము నాలుగవ్యాసములు గలది. కృష్ణకవి శకుంతలాపరిణయము మూడవ్యాసములు గలది.

వీరభద్రుఁడు 'భారతప్రాకృతకథ మూలకారణముగఁ గాఢిదాసుని నాటకమును కొంత, తనయుక్తికి 'సభినవశ్రీ' వహింప రచించెను. కృష్ణకవి కాఢిదాసు ననుకరింపక పోలేడు. కాని నన్నయభారతమునందలికథనే యనుసరించి వ్రాసినాఁడు కాని తనకుఁగలకల్పనాశక్తి విచిత్రాపుటకుఁగాబోలు ఒకక్రొత్తయెత్తు నెత్తెను.

వీరభద్రుని శకుంతల 'చంచల్లవళిమలంగి' విశేషించి ముగ్ధ. కృష్ణకవిశకుంతలయందదుకులుగల కుంకుమబొమ్మ పినవీర దువ్యంతుఁడు నిర్దోషి. కృష్ణకవిదువ్యంతుఁడ లంపటఁడు, బహుపత్నీకుఁడు. ఒకపూవునుండి మఱియొకపూవుమీఁదికిఁ దిరుగుదు యుత్తరమరము. పినవీరన దువ్యంతునిఁ గాఢిదాసునలె ధార్మికశ్రేష్ఠునిగను గర్వపరాయణునిగను దీర్చ సమకట్టివాఁడు. కనుకనే గాంధర్వము అభిజ్ఞానమునికాపములను గల్పించి రెండుమాటు లతనిఁ గళింకమునుండి కాపాడెను. కృష్ణకవి నన్నయగినిన గీటు దాఁలలేకపోయినాఁడు. పోసి! అట్లని భారతమునకుఁ జాయగా వ్రాసినాఁడా? లేదు. నడుమ నొకనడుమంత్రిపుకల్పనకల్పించినాఁడు. కావుననే దువ్యంతుని నిష్కలంకచరిత్రుని జేయలేకపోయినాఁడు.

కల్పనాచమత్కృతి

వీరభద్రునికాకుంతలము కాఖోపకాఖలుగల్గి వర్ణింపవలయును. కృష్ణకవిది కథాకల్పనలేని పిల్ల ననుచరిత్ర యను మాహాసాధమ్య. వీరన పాస్తినాపురమున నాసీనుఁడైనవాఁడు. కృష్ణకవి నైమిశారణ్యమునఁ గూరుచున్నాఁడు. మొదటివాఁడు రసికుఁడు. ఖావానందలోలుఁడు. రెండవవాఁడు శబ్దాదంబరప్రియుఁడు. ఒకనిది శిరిషకుసుమాశేలమగు ధార. ఒకనిది యశ్వధారఁబోని ధార. వీరభద్రునిమేడలు పరిఘలు అటు ఆకాశమునఅటు నిటు పాతాళమునకుఁ జూచినవికాని విడువ లేదు. ఈరెంటినిబరికించులోపల నెన్నిచిత్రకతులు, ఎన్నిగమనలై ఖరులు. 'కుసలయానం' ఖకరుఁడు, తనకవికాకన్యకు నాయకుఁ డగుచో దానుమాత్రముకుసలయానందము నేలపాటించుచో పినవీరన తన దువ్యంతుని సకలదేశావసీలమకుట నూత్నరత్న రారజ్యదంప్రి నీగజయుగభునిఁ జేసియు భాసమానమనీషాంబుజాసను జేసివాఁడు. మఱియు విశేషించి యంచితక్రాంతకృపునిగా జేసినాఁడు. కృష్ణకవి క్రూరాటకహాస చరితచరితాపితాపిత స్వర్ణపూర్ణ విశ్వవిశ్వంధరాధురా విధురతరభుజాగ్రహగ్రద్బలుని జేసియు ధర్మమాక్షుని శేషంబులయెడ నాభిముఖ్యునిగా జేయఁగెంచియుఁ గృతకృత్యుడు కాలేదు.

ఇరువురును దువ్యంతులను నిండు పేలోలంబున నాసీనుల జేసిరి. అట్లయెడ వీరభద్రుఁడు తన 'రాజానందకు' బులిందవల్లభుల రావించెను. కృష్ణకవి లోకసంచారి కాలత్రయీకథావికారదుని నారదుని రప్పించెను.

పులిందులు కోధించి నడిచిన జాంటి లేనియరుచి చూపించువారువోలే నిలవబడిరి. రాజా వారింగాంచి చిత్రంబు మృగయా యత్రంబుగడు ఏలులు కాలంబు గల్గి తిలచెనతరువులు గలిగిన పేరడవి, యెచ్చటఁ గలదని ప్రశ్నించెను. నావుడు వారు యనునాటికివీరన సీమంతికావనివనమునకు విచ్చేయుఁ డని జేడిరి. ఇటఁ గవికిఁగల నేటయందలి యనుభవము ఏలులు అనుటవలనఁ దెలియనగు.

అట్లు నేడినంతన రాజా నేడలుజో! తగినదని కల్పింపవలయును. ఎట్లు? 'లో'మము పెరిగిన నెత్తురు, నామము లేదో

డలు చతురనంజేసినయట్లుము గలిసియుండు నానాముఖయాధంబు లన్యనంబున గలవని వేటకాటుచెప్పిరి. నృసాంబురు మృగయాలోలురు లోమము పెరిగిన నెత్తురు చిమ్ముచుమురు గ్రక్కుచున్న మృగములు గల్గినచో నూటలూరి యచ్చటికి నెడలకుండురో? అయిన సంతమాత్రమున నెడలిన మూనిభక్తుకుఁ డగు దువ్యంతుఁడు తన్నవలచిత్తుండు కాగలఁడే! కాఁబట్టియే బోయఁ,

జల్లెడపాటునడయవనంబులు మేసి సమీపసీమలంబల్లనినీరుద్రావి నుఖసంగతి దాపులు గ్రేపు లాఁగఁగాఁ బొల్లగఁజేరి గోనృవభముల్యునికింపులునేయు నుండియుంజల్గి జెబ్బులు దీర్చగ సాఫ్య సమందును మందభేతువులే. అవల దేవచిత్తంబుకొలఁది యన, గోరక్షణంబున దువ్యమృగశక్తిణంబువలన నుకృతంబుగా మృగయాసౌఖ్యంబు సిద్ధించె నని వ్రాసి దువ్యంతుని గోబ్రాహ్మణకావనతిత్తునిగాఁ జేసెను.

తేఱు వెంటన నేటవెడలి రథారూఢుండై చనుమందెను. కొంతదవ్వరుగ నేల నిమ్నాన్న తింబులుగాక సమతలంబై యున్నది. హయంబులరయంబుఁ జూపు మని సారథిని హెచ్చరించెను. అతఁడు యుగ్వంబుల పగ్గంబుల వదల్చి యదలెను. అయ్యవసరంబున

"కనుదృష్టి నెయ్యది మినుకుమిన్ననుమండు ఘనత వ్రేల్చిడి నది గానఁబడఁగ, నెడత్రవ్వయుండు నెయ్యదియేని నదికూడ నదికనచందాన నన్యయింప, నెయ్యది విలంబంక యెయ్యండుబడమున నది సమరేఖతో, నందమంద, దూరాన నెయ్యది తోఁచు నది పార్శ్వమున లేక యవులఁ జనఁగ నాలోకింప శ్రవణములనిక్కి నిష్కంపచామరాగ్రముగ నిరాంతరపూర్వాయంకములఁ దనర్చి ఘనఖురోద్ధాతిరేఖువు గడవఁబాటి నిగిడి భువి లేరెయములు మృగజయములు.

ఇక్కడనుండియే పినవీరన కాఢిదాసు ననుకరించెను. కాఢిదాసుఁ రథాశ్వముల పరుగు నూతుదువ్యంతులచే వర్ణింపజేసెను. ఇక్కడ వీరభద్రుఁడే చెప్పెను. ఈ మాధ్వనకుఁ గారణము ఇది శ్రవ్యకావ్యము, అది దృశ్యకావ్యము, అనుటయే. ఈసీసము కాఢిదాస స్లోకమునకుఁ దెలుగునేత. ఇందలిగీతము నూతునిచేఁ జెప్పఁబడినభావము గల్గినది. రథము మహావేగమునఁ జనుమండ నేటకాటుకూడ బరు విడలేక చాల వెనుకఁబడిరి. అదికని రాజా రణ మాపుచునెను. సారథి యట్లెకావించె. ఇంతలో నయ్యెడఁగల నిష్కర్మభరువులను నాభీరువులు భీతచేతుక్కులై వచ్చి రాజానకు హయ్యంగ విసాదు లాసంగి "దురంబువచ్చివారు. 'జలఁగము శ్రమపడి యున్నది. విట్టమధ్యాహ్న మేడకుఁ బోయెదరు? నేడు కాలాగి మామందపాడి చూచి గోరసాదు లొరగించి మమ్ము మన్నింపుఁడని" నేడుకొనిరి. అంతమాత్రమున నొప్పుకొన్న రాచటికంబు నకు లోలురాదే! పేదవారల బాధించుట రాజధర్మమే! కావునఁ గవి యొకచిత్రమును బన్నినాఁడు. మాండవ్యుఁ డను వాఁడు హయము డిగ్గి రాజా సమీపించి చెంపుడిసిలికట్టి యాశీర్వదించి 'అసంగీకారమును నూచింపకుము. చిత్రధాన్యములు పాలునేతులుగల్గి గొల్లలు క్రొవ్వియున్నారు. దీనికిఁ గారణము నీవకదా! అదియటుండుము నేటవెల్లువారు బాపనయ్యలమాటల కలుగుదురు. విన్నవింపక నానాలుక విన్నకుండదు కావునఁ జెప్పెద. హితుఁడవు ఆలింపుము. "భోజనము నేయుమనఁగఁ దాంబూలంధ, పుష్పములు గొమ్మనఁగఁ ద్రోసి పోవఁ జనదు. ఇంపుతోడుత నంగీకరింపనాయు, గార్యఫలశిద్ధి కిది యాదీకారణములు. 'నావిష్ణుఁపృథివీపతిః, నావిష్ణుండనఁగ నీవరవరదైవం బీవావారింపకుండిన నీవలపులకు శుభంబు లేలాకలుగన్." అని యెడఁబజచెను. రాజయ్యకొని సనైన్యంబుగ బోనంబులఁ బహుపడిచూరాత్రి యటఁ గడపెను.

ఇది భారతములోను గాఢిదాసునాటకములోను లేని యపూర్వకల్పనాచమత్కృతి. ఇంతటితోఁ బ్రథమాశ్వాసము ముగిసెను.

కృష్ణకవి నారదుని రావంపఁగానెదువ్యంతుఁడు తొంటి సంద్రదాయచుమాడిన ఎటనుండిటకు విచ్చేసిరి. మున్నగువాక్కుల వినయం తెలుఁపఱుకొని యాతనిరాకయడుగ 'మాకు నెవ్వరితో? నేమగి? ధగ్య'తులమై వర్తింతు మే మెల్లడ నని యతఁడు బదులంపక సమస్త పుణ్యదీనవంబులు శ్రీత్రములును నీవంటి రాజులను గందునగాని యెక్కువి శేషంబు గల దాకర్ణింపుమని చంద్రునిఁ దొట్టి దువ్యంతుని తాతముతాతల యెల్లర శక్తిసానుర్భయము వర్ణించి తుదకుదువ్యంతుని శేషంబునుగూడఁ బొగడి అడవులంబడి దువ్యమృగములు ఆశ్రమములు పాడు పానరించుచున్నవి. కావున జైశంభువాయి శివార్చన పారించుమని యాజ్ఞా

పించి వేట రాజులకు శాస్త్రసమ్యక్తంబని యుపన్యసించి చుక వర్తింతుఁడలక్షతుండగు కొడుకు పుట్టనని యాశీర్వదించి తిలోహితుఁడయ్యె. రాజా నదియ కారణంబుగ నేటవెడలఁ బయనమయ్యెను. అంతలో నెండలు ముదిరెను. 'గ్రమ్మ'ను వచ్చెను. అది దాటి వారి కము వచ్చె. అదిదాటి తరత్తు అగుచెనె వహ్య! ఇప్పుడు వేట వెడలవలయును. అంతలోఁ చారు లగుదెంచి వారదువచనంబుల సత్యంబు విన్నవించఁగా వేట వెడలఁగా పోమంత శిశుము లొక్కమాటలో దాటివని. కావలసినవసంతమునచ్చెను. రాజా నెమ్మదిగఁ గణ్ఠ్యశాశ్రమముపొంతకు వచ్చి రథము డిగ్గి యాశ్రమాభిముఖుండై చన నింతలోఁ బ్రథమాశ్వాసము ముగిసె.

కవులెల్ల రాజులు నేటవెడలునపుడు బోయలు సాయపడుట ప్రాచీనాచారము. అదియ సమంజసము. కావుననే వీరన ఆహర్షమునద్రొక్కినెను. సాయంతనమునకు రాజా నడవి చెంతకుఁజేర్చెను. కృష్ణకవి వీరన త్రొక్కినదారి ద్రొక్కుటకు మన సాప్రక కాఁబోలును నారదుని రావించెను. కవిశాశిల్లము నకు బోయ లెట్టిపరికరములో నారదుఁడు నట్టివాఁడు. కాని కొంచెము భేదము గలదు. కవి తా నొకక్రొత్తకల్పనకు దిగువత్తుడు మూలముకంటె వన్నె లెచ్చునపుడే దిగవలయునుగాని డిగరక యేదోయొకపాత్రమును బ్రవేశపెట్టుట యంతభాగుగాదు. కాని దానుమూలము ననుసరించియే వేటపెట్టెను. దృశ్యకావ్యము కావున రాజాను రథముతో రంగ ఫలమునకుఁ దెచ్చెను. బాధలేదు. బోయలను రప్పించుటయు బాగుగా నేయున్నది. కృష్ణకవి నారదుని రావించుటలో ఆరణ్యవాసు లగు మునులబాధ నివారిండుపాంఠె నై యున్నది.

ఇది లోలుబొమ్మలలోని హాస్యగానిపాత్రమువలె నున్నది. ఏలంటిరేని ఆశ్రమవాసులు బాధపడుచో నందఁబులులే వచ్చి రాజాతోఁ జెప్పుకొనుట చాల తన్న నారదుఁడు త్రొక్కిన సంచారి గావున వారిబాధఁ చూడలేక చెప్పెనందురా? బాగు, ఎంతో బాగు. పినవీరన ప్రథమాశ్వాసములోఁ దప్పనిసరిగాఁ బుర వర్ణనములోఁగొంచెము విస్తరించినను దరువాతఁ జక్కఁగాఁగథ పెంపొందించెను. అనఁగా నవసరములుకాని వర్ణనములకు దిగలేదు. కృష్ణకవి కావ్యలక్షణములకు లోటువచ్చెనని కాఁబోలు నాటుబుతువులు 'కు-చ'లు తప్పకుండఁగ వర్ణించి విడిచెను. ఒక్కఁబుతుచైనఁ జాలదా? శేవలము శకుంతలాదర్శకమువశే వసంతయుతువు కావలసి వచ్చెనా? పినవీరన యాబుతువర్ణనము మేనకావిశ్వామిత్రులసంగతిసమయమునఁ గావించెను. ఇయ్యదనున నన్నయ వాతపోతమును రావించెను.

ద్వితీయాశ్వాసమున వీరన రాజాచే వేటాడించుమఁ గ్రమమ్ముగ మాలినీతిటమ్మునకుఁ దోకొనిపోయెను. సారంగంబు వెంటఁ జను రాజాను ఇద్దఱు బ్రహ్మచారులు వృద్ధుమనియు నడ్డవచ్చి యాశ్రమమ్ముగమును జంపవలదని వారింబిరి. రాజా వారిం గని మ్రొక్కి నిలిచె. వారు ఆశీర్వదించి చనుమఁ గణ్ఠ్యశాశ్రమంబుజూడచెప్పి నెడలిరి. ఇక్కడనుండియే వీరన కాఢిదాసును బూర్తిగా ననుకరించెను. ఈఘట్టమునఁగృష్ణకవి దువ్యంతుఁడు వేటాడుటలో హరిణ మడ్డువచ్చె. దానిగొట్టుచో దాని భార్య యడ్డురా రెండవభాగముచేఁ దొంటియుమ్మ నుపసంహరించుకొని తనకుంకల దాంపత్య ప్రేమము చూపెను.

వీరనదువ్యంతుడు కణ్ఠ్యశాశ్రమంబునకుం బోయి యందలి చిన్నాములఁ దిలకించుచు ముందునకుఁ బోవుచో నిష్కంతమును నూచించుమఁ గుడిభుజ మదరెను. ఆశ్రమనర్థవములో నిద్దఱును నన్నయ ననుకరించిరి. స్వాతంత్ర్యమును జూపిరి. కాని వీరభద్రుఁడు విశేషించి కాఢిదాసు నను, రించి యాశ్రమము నెంతమనోహరముగా వర్ణించినాడో చూడుడు ద్వి. ఆశ్వాసము.

నీ. శ్రవణముఖంబుగా సామగానంబులు చదివెడు శుకములచదువు దగిలి, కడలక వినుమండు కరులును గరికరశిలచ్యామఁ దచ్చీకరాంబు, కణములచ్చలని గాడ్పాసపడి వానిఁ జెంది సుఖంబున్న సింహములును, భూసురప్రవరులు భూతబజ్జ తచ్చి పెట్టు నీవారాన్న పిండతతులు గీ. గడఁగి భక్షింప నొక్కటఁ గలసియాడు

మన్న యెలుకలఁ బిల్లులు నొందు సహజ వైరివర్గంబులయు సహవాసమపుడు, నూచి మునిక్త కేంతయుఁ జోద్యమంది. నన్నయ.

నీ. వృద్ధసింహమునకు వివారింప దొండంబు, కైదండగా నిమ్మ గంధగజము, పులి క్రొత్తయినన, పురుటింటిలోనికి, పురుటాలు తగవుఁ గొంపోవు హరిణి, శరభంబుకొనగోళ్ల శిరము దువ్వఁగఁ జొక్కికనుమోడ్చు సుఖనిద్ర గండకంబు, సింహకిశోరంబు చేరవచ్చిన వింతలేక చచ్చుచ్చి బాలెంతకరణి. గీ. నెలకతోడను జెరిలూడు నెనసి పిల్లి

నెమ్మఁ బరిచిచ్చి నిలిచి సింధయునీడ భుజగన్యక నాడించుఁ బూరినెలి యవఘుకన్యమనీంద్ర పుణ్యాశ్రమమున. పినవీరభద్రుఁడు. (రశేషము)

గుంటూరు మండల జాతీయ విద్యాపరిషత్తు

పాఠానుక్రమణిక సభలు—తెనాలి

౨వ దినచర్య ౨౪-౫-౨౬, ఉదయము

భాషాపాఠములు రసభరితములై భక్తియోగమును రక్షింపవలెను. వృక్ష, శారీరక, ఖగోళాది వివిధశాస్త్రములకు సంబంధించిన విషయములను భాషాపాఠములక్రింద చేర్చి పఠనీయ గ్రంథములను న్రాయుట అచారమగుచున్నది. ఇట్టిశాస్త్రవిషయములను నేర్చుటకు భాషలను బోధించు నుపాధ్యాయులకు వివిధ శాస్త్ర పరిపదానుములు పాఠాన్యముగ తెలిసియుండవు గనుకను, బాలరకు అవసరముగ శాస్త్రవిషయములను బోధించుటకు విద్యావిధానములో ప్రత్యేకముగా ప్రాథమికశాస్త్ర పాఠములు అనుసరింపబడుచున్నవని బట్టియు, శాస్త్ర పాఠములవలన భాషాపాఠముయొక్క పైన నిర్వచింపబడిన లక్ష్యము సిద్ధింపదుగనుకను, భాషాపాఠములలో శాస్త్ర వ్యాసహారికవిషయములకు స్థాన ముండబాలదని శ్రీ గుళ్లపల్లి రామకృష్ణయ్యగారు నుడివెరి.

ద్రువుని గురించిన పురాణగాథ భాషాపాఠములలో చేర్చుచు ద్రువనక్షత్రమును చూపవచ్చును.

కొంతవిచారణ జరిగి తేలిక యంశములు

౧. రసభాషణ కేంద్రగత విషయములనుమాత్రము భాషాపాఠములలో చూపుము.

౨. వాచకపాఠములు నీతిగర్భయు క్తములుగానే యుండి ఇతరశాస్త్ర వ్యాసహారికవిషయములతో సంబంధించి యుండరాదు.

౩. ౧ మొదలు ౮ తరగతులవరకు ఆక్షరజ్ఞానము మొదలు ఆంధ్రభాషయందలి సామాన్యపాఠ్యాన్నియు కలుగవలెను.

౪. ఏ పాఠము చెప్పినను విద్యార్థులచిత్తము ఆయా రసములయందు నిలిచి తన్మయత్వము నొందవలెను.

౫ బ్రహ్మచర్యమునకు భంగకరము కానంతవరకు పరస భాషములైనను అంగీకారములే.

౬. భాష మిత్రాంధ్రము గాన దీనికి సహకారముగా అమరము ఆంధ్రభాషనుసంగ్రహము వర్ణింపచేయవలెను.

సాయంకాలము.

ప్రాథమికపాఠశాలలలో ఏయేపాఠ్యము లుండవలెను. ౩ గల మొదలు ౫-౩౦ గల వరకు.

ఈ క్రిందివిషయములను గురించి కొంత చర్చ జరిగినది. మతము, చరిత్ర, భూగోళము, ఆంధ్రము, గణితము, శాస్త్రపాఠములు, ప్రజాసేవ, వ్యాయామవిద్య, చిత్రలేఖనము, సంగీతము, హస్తకళలము, ఆంగ్లము, హిందూస్థానీ, సంస్కృతము.

ఆంగ్లము ప్రాథమికపాఠశాలలో పనికిరాదనిరి. హిందూస్థానీ, వ్రాయున చదువను సంభాషించున అవసరమనిరి. సంస్కృతము ఎలిమెంటరీవిద్యలో ప్రత్యేక భాషాపాఠముగా నుండ తగునా? అవి అవసరపాఠముగా కూడ నుండవలెనా యను సంశయ ముందు విచారించబడును.

రాత్రి ౯ గల మొదలు ౧౦-౩౦ గల వరకు. మతబోధను గురించి కొంతవిచారణ జరిగెను.

సాయంకాలము

౧. మతబోధయను ప్రత్యేకపాఠ్యము లేకేయ సమస్త పాఠ్యముల పర్యవసానము మతము మతబోధగానే యుండవచ్చునా?

౨. మతబోధ ఒకప్రత్యేకపాఠముచేసి పరమతసహనము చేపవలెనా?

వివిధమతములలో పరస్పరము విరోధములేను. ప్రధానాంశములను చేపవలెనా? అనగా భక్తియోగము మొదలగునవి.

౪. హిందూమతము పర్యవసానమురస్యము కలదని తెలిసికొని దానిని ఆ రూపముగా బోధించవలెనా?

బ్రహ్మాండం నరసింహం, కార్యదర్శి.

వేసవికాలములో పుచ్చుకోతగిన చాల్యా

కూష్మాండ లేహ్యము

సమస్త వైద్యములు నిక్కాకలు పోగొట్టి యింద్రియ బలము రొమ్ముకృష్టి కలగజేయును అనేకులచే గుణముచేసినదని యోగ్యతాపత్రములం పొందియున్నాము. శేరు డబ్బీరు ౨ లు

పట్టాభిరామ వైద్యశాల (రాయవరము) గోదావరిజిల్లా.

వర్తకులకు యిట్టి సదుపాయము ఇది వరకు లేదు 1842 వర్తకశిఖామణులకు సీమవెండికి గారంటి నిచ్చెదము ప్రతి గృహమునందును అమూల్యమైన తరుణము ఖరాగు ధర అవశ్యముగా నుండితీరవలెను

౩ నుండి ౪ తులముల యెత్తువరకు ౩ నైజులందు పేలాగిన్నెలు, పట్టెలుతట్టిన గిన్నెలు, తయారుగానున్నవి. ఈ దిగువ తెలుపబడిన దగ్గరకారము యివ్వబడును. దీక్షపాతి 1 గ్రోసు ఆర్డరు యిచ్చిన ఒక వారము లోపుగా సరఫరా చేయబడును. లోన, పైన చక్కగా మెరుగుచేయబడియున్నది.

Table with 4 columns: Item description, Quantity, Price per unit, Total price. Includes items like 1 గిన్నె మొదలు ౩ వరకు, ౬ " 12 " , ౩ డబ్బీలు ఒకేపాతి తీసిన, ౬ " " " , 12 " " " (1 గ్రోసు).

తెలిపోను నెం. 2802 ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ తంలివిలాసము "ఉమ్మడియార్" నగలవర్తకులు, 25 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

మీ జీవితరహస్యము జీవితరహస్యము మీ భవిష్యజీవితరహస్యము

అంజనాలయము

లోనే తెలిసికొని ఆయన ప్రపంచము! ఆనందించుడు. కష్టసుఖములు, భోగ్యకర్మములు, విద్యాబుద్ధులు, జగద్రహస్యములు వేరేల మీ జీవితరహస్యమంతయు అంజనమాలయమున గన్ములకు గట్టిపట్టు ప్రదర్శింపబడును. న్రాసిసంరచబడును. జాతకములన్నవారు, జాతకములు వ్రాసిపంపవలెను తేనివారు తొమ్మిది అక్షరములు వ్రాసి పంపినచాలును. జీవిత రహస్యశోధన ప్రశ్నకు రూ. 1-0-0 ముందుగా పడియార్డరు చేయవలెను తక్కిన వివరములు వ్రాసిన తెలుపుదుము 2755

వి. యస్. యన్. శర్మ, అంజనాలయము, రాజమండ్రి.

మహర్షిదేవేంద్రనాథ తాకూర్ గారి స్వీయచరిత్రము (గంభీర రై:— మొక్కపాటి రామయ్య గారు)

ప్రతివ్యక్తియు ముఖ్యముగా చదువ దగినది. 214 పేజీలు ధర రూ 2 8 నిండుక్యాలికోల్లెండు ఫెదర్ వెలు కాగితములు పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము ఆంధ్రప్రదేశ్ కాకాశాలయము, 7, తంబు శెట్టివీధి, మద్రాసు.

"రాజవైద్య" వెంట్రుకలురంగు

"రాజవైద్య హోర్ డై" తక్షణమే నెరిసిన తెల్లవెండు కలను మామూలు నలుపు వెంట్రుకలుగాను, నువ్వుగాను నిగనిగలాడు నట్లును, ఎప్పటికిని నలుపుగానుండునట్లును మార్చును. బుడ్డి 1 కి ధర రూ 1-2-0 చిన్న బుడ్డి 1 కి ధర అ. 10 1-2 బుడ్డలకు వాస్తుఖర్చు 0.5-0 అ. 4 పంపినవారికి తపాలాఖర్చు లేక ఒక కాంపిట్ బుడ్డి ఇనాముగా పంపబడును

తేలుకాటకు విషనివారిణి

ఈ ఔషధము విషమును తక్షణమే పారదోలి బాధను తొలగించును. ధర 1 కి రూ 0-8-0 1-3 బుడ్లవరకు తపాలాఖర్చు 0-3-0 రూ 4 లు పంపిన ఒకడబ్బీ బుడ్లు తపాలాఖర్చు లేక ఇనాముగా పంపబడును.

రాకొడరా

"తెల్లకుప్ప" చిన్నమచ్చులగలవారు ఈ కార్యాలయమునకు వచ్చిన యినాముగా ఔషధమిచ్చి బాగుచేసెదము. రూ 0-4-0 పంపినవారికి కాంపిలు ఇనాముగా పంపబడును. చిన్న బుడ్డి 1 కి ధర రూ 2-0-0 పెద్దబుడ్డి 1 కి ధర రూ 3-0-0. 1-3 బుడ్లకు తపాలాఖర్చు 0-5-0 2888 కుప్పుగోగములు గలవారు ఉత్తరములద్వారా కుదర్చబడుదురు.

Rajvaid Sri Bamandasji Kaviraj 152, Harrison Road, Bara Bazar, Calcutta. Telegrams:—"RAJVAID" Calcutta.

కాను బంగారమునకు, సీమవెండికి, రత్నములకు పూచీనిచ్చెదము.

మావద్ద పలురకముల లోలకులు, దుద్దులు, మోపులు, బంగారుమెడచెయినలు, మొలతాడలు, టంబెర్లు, మొదలగునవి తయారుగనున్నవి. వివరములకు ఈదిగువ విలాసములకు వ్రాయుడు. ప్రొవైటర్లు:- కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి, శనగపాటి కోటయ్య అందుబదరు. ది ఆంధ్రజ్యోతియలరి మాన్యుఫాక్చరీంగు కంపెనీ హెడ్డాఫీసు: బెజవాడ. 1597- (3) 1149 బ్రాంచి: 51 చైనాబజారురోడ్డు మద్రాసు.

హైందవ నాగరికత

(5)

బుద్ధయుగము

(దిట్టకవి రామకృష్ణయ్య గారు వ్రాసినది)

బుద్ధయుగములో శిల్పమును గురించి కొంత యోచించితిమి. యీ యుగములో శిల్పపుష్పములు రాతి స్తంభములు, స్తూపములు, దేవాలయములు, విహారములు వై యున్నవి. ధిల్లీలోను ఆలహాబాదులోను అశోకునిచే వేయబడిన స్తంభములున్నవి. బొంబాయి పూనాలవద్ద కట్టి అనేచోట రాతి స్తంభము ఉన్నది. దానిపైన నాలుగు సింహపు ప్రతిమలు ఉన్నవి. ధిల్లీలో కుతుబ్ మీనారుకు దగ్గర నున్న యిసుఫ్ స్తంభము చాల అక్కర్చుకొనెను. అది భూమిపైన 22 అడుగులును భూమిలో 20 అడుగులును ఉన్నది. 16 అడుగులు దేయామీటరు. పదునాలుగు వందల సంవత్సరముల నాటి దైనను గాలివాన చెబ్బులు ఎన్నిలిన్నను తుప్పయినను పట్టక శుభ్రముగా నున్నది యూరపు ఖండమునం దీకాలములో సయ్యుకు అట్టి స్తంభమును నిర్మించుట కష్టము. ఫెర్గూసన్ దానిని గూర్చి యిట్లు వ్రాయుచు న్నాడు.

"It opens our eyes to an unsuspected state of affairs to find the Hindus at that age forging a bar of iron larger than any that have been forged even in Europe to a very late date and not frequently even now."

స్తూపము లో భిల్లలోనిని చాల ప్రశస్తమైనది. భోపాల్ రాజ్యములో భిల్ల గ్రామమునకు 10 మైళ్లలో చాల స్తూపములు కలవు. సాంచి (Sanchi) స్తూపము యందులో ముఖ్యమైనది. ఒక్క చిన్నదొక్కటి సుమారు 60 స్తూపములు ఉన్నవి. కాశీలో సార్నాథ్ (Sarnath) స్తూపమున్నది. హుయ్-తాంగు అను చైనాదేశపు బాలసారి జరాసంధక బైతక్ అని మరియొక బెంగాలీ స్తూపమును చెప్పి యున్నాడు. అమరావతివయమై విస్తరించి వ్రాయ నవరములేదు. యీ స్తూపముల విషయమై సూక్రప్రాయముగా నిచ్చుట చెప్పితిని. విటివిరములును, ఇర్ల నలును తెలియగోరువారు ఫెర్గూసన్ గారి పెద్ద గ్రంథమును జదువగోరెదను. శాస్త్ర దేవాలయము లన్నియు కట్టినవికావు. కొండలలో తొలువబడినవి. చాల దేవాలయములు బొంబాయి రాజధానిలోనున్నవి. గయకు నుత్తరమున పదునారు మైళ్లలో లోమసముష్టిగుహ యని పిలువబడు నొక గుహకలదు. దానిలో పరిభ్రామములో 88 అడుగుల పొడవును 19 అడుగుల వెడల్పును గల హాలు ఉన్నది. క్రీస్తుకు పూర్వము 8 వ శతాబ్దములో నిది నిర్మించబడినది. పడమటి కనుమలలో 6 గుహలున్నవి నాసిక్ లో మరియొకటి ఉన్నది. కర్ణిలోని గుహ పనిలో నై పూర్ణమును పోలుచున్నది ఈ వివరములన్నియు ఫెర్గూసన్ గారి గ్రంథములో చదువగోరెదను. అజంతాలో 4 గుహలున్నవి. ఎల్లోరాలోని విశ్వకర్మగుహలో 88 అడుగుల పొడవును 48 అడుగుల వెడల్పునుగల హాలు ఉన్నది.

శాస్త్ర విహారములలో నలంద చాల ముఖ్యమైనది. కటక్ నుండి ఇరువది మైళ్లలో ఉడయగిరిలోను బాంబాయిలోను గుహలున్నవి. ఉడయగిరిలో పెదపులిగుహ ("Tiger Cave") వాడుకలోనిది. పడమటి హిందూస్థానములో నహపాణా, గౌతమిపుత్ర, యదుయశ్రీ, గుహాలు ప్రాముఖ్యమువహించినవి. మొదటి రెంటిలో 40 అడుగుల చదరముగల హాలులు ఉన్నవి వానిలో మూడు ప్రక్కలను పర్యాకులు వుండుటకు 16 చిన్న గదులు వున్నవి. నాలుగవ ప్రక్కను 6 స్తంభములకలవరాండా ఉన్నది. యదుయశ్రీ విహారములో 60 అడుగుల పొడవును 45 అడుగుల వెడల్పున్న గల హాలు ఉన్నది అందులో సన్యాసులకు 21 గదులున్నవి. అజంతా విహారముల అన్నిటికన్నను ప్రసిద్ధికెక్కినవి. అందు మొదటిది 65 అడుగుల పొడవున్నది. 16 గదులున్నవి. గోడలన్నిటిమీద బుద్ధుని చిత్రముగాని యంకములు చిత్రించబడినవి.

బోగ్ లో 8 విహారములు ఉన్నవి. దత్తుగారు ఇటు వ్రాయుచున్నారు.

".....both in architecture and sculpture the highest excellence was attained and maintained in India before and immediately after the Christian Era.....A great advance was made in the 3rd century B. C. and perhaps the noblest monuments both in Sculpture and

architecture were constincted between 3rd century B. C. and the first Century A. D.....Painting, too, of which we cannot discover the first beginnings, attained or maintained its high excellence in the 5th century A. D."

మనువు రాజుల దినవ్యవస్థను గురించి తన గ్రంథమునందు కొంత వ్రాసియున్నాడు. రాజా తెల్లవారుజామున లేచి కాల్య కృత్యములు నెరవేర్చుకొని, అగ్రహారమును పూజచేసి సభా మంటపమునకు వచ్చెడివాడు. అచ్చట ఆయనకొరకు వేచి యున్న వారిలో మాట్లాడి వారిని పంపివేసి యితరు లెవ్వరును రానిచోట తన మంత్రులతో రాజ్యాంగవ్యవహారములను గురించి ముచ్చటించెడివాడు. యుద్ధములోను రాజ్యాంగ వ్యవహారములలోను సలహానిచ్చుటకు 7, 8 గురు మంత్రులు లున్నారు. గ్రామములు పట్టణములు రక్షించుటకు ప్రత్యేక అధికారులు కలరు, గ్రామములలో సేరములు జరుగకుండుటకు మంట వారి విధియై యున్నది. పట్టణములలోని వ్యవహారములన్నియు ఆజమాన్యి చేయుటకును, క్రింది అధికారుల నడతను రహస్యముగా కనుగొనుటకును ఒక సూపరింటెండెంటు ఉండును. ఈ విషయములన్నియు పరిశీలించగా ఆకాలములో రాజ్యాంగ పద్ధతి కట్టుదిట్టములలో నున్నదని తెలిసికొనవచ్చును. మగస్తనీసు చంద్రగుప్తుని రాజ్యాంగ పద్ధతిని చాలగా పంపుతించెను. హియాన్, హుయ్-తాంగ్ మొదలైన వారు ప్రజలు ఎక్కువవచ్చుచే బాధపడుటలేదనియు ముఖముగా నున్నారనియు వ్రాసియున్నారు.

ఆకాలములో సివిల్ క్రిమినల్ లాయెట్లున్నదియు తెలిసికొనుట అవసరమై యున్నది. అప్పు పుచ్చుకొనువారు నూటికి 15 చొప్పున యివ్వవలయును. అట్టి తాకట్టు పెట్టుకొను వాడుక కలదు. సముద్రముమీద ప్రయాణముచేయునర్హులకు ప్రత్యేక పుష్టి లేటు వున్నది. త్రాగి మైమురచియున్న పుష్టు చేయబడి నటువంటిగాని దగాపూర్వకముగా పొందబడినటువంటిగాని కంట్రాక్టులు చెల్ల నేరవు. హక్కు లేకుండా చేసిన క్రయములు వగరాలు చెల్లవు. అసలు అస్తీదానమునకు క్రయచారు బంధు వైనచో ఆయనకు 600 పణములు జరిమానా విధింపబడును. బంధువు కానిచో కొంగవలె పరిగణింపబడును. దానధర్మములకు ఎన్నవైనను అస్తిని దఖలుచేసినచో అట్టికార్యములకు సదగ అస్తిని ఉపయోగించినచో దఖలు రద్దు చేసికొనవచ్చును. ఏర్పాటు ప్రకారము కూలివాడు పూర్తిగా పనిచేయనిచో కూలి యయ్య నవసరములేదు. ఏర్పాటుకు భిన్నముగా వర్తించినచో జరిమానా మొదలైన శిక్షలు విధించెడివారు. అమ్మినవాడుగాని కొనినవాడుగాని జేరము వదలుకొనినచో 10 కోడలలోగా తిరిగి చేరము చేసిన వస్తువును ఇచ్చివేయవచ్చును. తమకు వుండు పగలంతయు కాపరి జాగ్రత్తగా కాపాడవలయును. తన ఆశ్రితవల్ల ఏమైనా పశువులు పోయినచో ఆనవ్యమునకువాడే జవాబుదారి గ్రామములకు సరిహద్దు పోలిమేరల తీగాదాలు ఉండెడివి. ఆకారముచే గ్రామపొలిమేరలవద్దను సరిహద్దునను రాళ్లు పాతెడివారు.

పరువునవ్యమునకు సాధారణముగా 12 పణములు జరిమానా విధించెడివారు. శరీరములో చర్మము కొనుగొనిపోయేలాగున కొట్టినచో 100 పణములు జరిమానా. బొమ్మకొనిపోయేలాగున చేతములోనుంచి తరిమెడివారు. ఏవిధముగానైనా నష్టము కలగజేసినచో ఆనవ్యమంతయు సేరనుడు ఇచ్చుకొనవలయును. దొంగతనముచేసినచో జరిమానాయుండెడిది. ఒక వ్యక్తు చెయ్యివొగ గొట్టెడివారు. ఆత్మరక్షకార్యము (private defence) దౌర్జన్యము (violence) ఉపయోగించ వచ్చును. వ్యభిచారమునకు మరణశిక్షకుడ విధించెడివారు. కాని సాధారణముగా జరిమానా విధించువారు. దగాచేసినచో వాళ్లను, సేతగాండ్రను శిక్షించెడివారు. భారతీయేయవారికిని, మంత్రులకు లండములిచ్చినవారికిని ప్రహర్య చేసినవారికిని మరణశిక్ష ఉన్నది.

ఇక ఈ యుగములో ప్రజల జ్ఞానసంపత్తి విచారించవలసియున్నది. పఠంజనియొక్క యోగమును వ్యాసునియొక్క శివాంతమును ఈ యుగములో ప్రారంభమై అభివృద్ధి చెందినవి. పఠంజని సహాభాష్యమును రచించెను. మతవిషయమైన గ్రంథములలో మనస్సు విమర్శమైనది. రాజులు కళలకు పోషించిరి. గుప్తవంశపురాజు సమద్రగుప్తుడు కవిరాజును నియమపాఠము. కాని Astronomy లో బుద్ధయుగము చాల ప్రఖ్యాతి గాంచినది. పరాశరనియొక్కయు గార్గ్యునియొక్క పేర్లు అందరికీ తెలిసినవి. బ్రహ్మకృష్ణుడు నుట్టట బ్రహ్మసిద్ధాంత మను గ్రంథమును వ్రాసెను. ఈ యుగములో

మార్కసిద్ధాంతమని మరియొక ముఖ్యమైన గ్రంథము రచించబడినది.

వైద్యకాస్త్రమునూడ ఈ యుగములో అభివృద్ధి చెందినది. వైద్యకాస్త్రములు వ్రాసినవారిలో గొప్పవారు చరకుడు శుశ్రుతుడు. కాని వీరియొక్క గ్రంథములు పురాణయుగములో కొన్ని మార్పులు చెందినవి. వాటిని గురించి మునుకు విచారించెము.

ప్రకృతి వైద్యశాల

రాజమహేంద్రవరం

ఇచ్చట లాయాకూసేగారి తోటి స్నానములు, జన్మ, నీవ్. మాకే వైదను మొదలగువారి ప్రకృతి సాధనములు, రంగుల వైద్యము మొదలగు వైద్యములద్వారా సమస్త వ్యాధులను నులభముగా కుదర్చబడును. గోదావరీ తీరమున కోగుల కనువైనచోడ యేర్పాటుచేయబడినది. కోగులకు కావలసిన సమస్త సదుపాయములును చేరుబడును. రాజమహేంద్రవరమున పండ్లు మొదలగు ఆహార పదార్థములు విరివిగా దొరకగలవు. సలహాన హాయము నవేక్షించువారు యీ దిగువవారికి వ్రాసికొనిన జవాబు బడయగలరు. ఉత్తరములో ఒక అజాబిళ్ల పంపవలెను.

గరిమెళ్ల కోదండరామయ్య

2756 ఆంధ్రవికేతనం రాజమహేంద్రవరం

Zanna Oil

నిజంట్లు కావలెను

తలనొప్పి, యికాపుయంజా, చేయి కాలు పట్టుకొనుట, పంటినొప్పి మొదలగు వ్యాధులను ఒక తుణుములో పోగొట్టుకొని భారతీయ "జానా తైలమునకు" సమముగు మందు వేరేదియు లేదు. చాల యోగ్యతాపత్రములను పొందియున్నది. బుడ్డి 1-కి అణాలు 6 యిచ్చి ఉపయోగించి చూడుడు.

అమర్ చెందు, శోభా చెందు

యింగ్లీషు మందులు వలనరకులు నల్సార్నిక్, నైట్రిక్, మొరాటిక్ ఆసిడ్లు, వ్యాపారస్థులు, నెం. 63 నైసవనాయునివీధి, మదరాసు.

మాన స్థాల్లా సి నీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

నలగులభము! (పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము) గుణమధికము! శరీరములో ఉష్ణాధికముచే కలిగడి వైద్యకాళి కీమాత్రలు దివ్యావృత్తిము. ఆశ్రితము, ఆరచి, ఆవులింతులు, అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిల్లు, సర్వాంగముల యందు బలతయము, పిక్కులు, పొర్లుములు, శిరస్సు, నేర్పు, అగులు మొదలగువనియందు గలిగడి నొప్పలను పోగొట్టి దేహమును మంచి ఆరోగ్యమునకు దెచ్చును.

ఈమాత్రలు మేహవాతనొప్పలను నెంట్ చేస్తూన్నను. ఇందు అనేక ఔషధులు చేరినవి. అనుభవముగల ఔషధ మగుటచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

చిరునామా:— (1078)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోస్టు నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా

పరలోకరహస్యములు

యధార్థము. అత్యద్భుతము. ఇదివరకెవ్వరును ఎరుగని అపూర్వ తెలుగు గ్రంథము. ఇందనేక పరలోక వింతలువిశేషములు చిత్రించితిమియు రహస్యములు రహస్యలలో వివరించబడినవి, మరణాంతరహంసము లనేకమిదివరకెవరికిని తెలియనవి యిందు ప్రచురింపబడినవి. ప్రతివారును మామూలు నమ్మికను తీరవలెను. పొన్నీకి కాక ప్రతివల రూ 1-0-0

ఆధ్యాత్మికవిద్యాలయం

గర్భాంబీపురపల్లి పోస్టు-విశాఖపట్నం జిల్లా.

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

జులైవరకులు

(28-5-26)

ఇరుపదకొండు సంవత్సరముల "పీస్" ధరలు

కాకికామల్లం—22 X 22 మంగిపూర్లు (బి) 10-4.

కాకికామల్లం—22 X 22 వేరు రకములు (బి) 9-14, సరాసరిరకము రు 8-18.

తెలుపుమల్లం—1708 రు 15-4; గ్లాస్ 9000 రు 15-8; ఎల్. ఎల్. 78 రు 9-8; ఇ. సి. 78 రు 9-12, 88-888 రు 18-12; డి. సి. 78 రు 10-0; 8978 రు 9-8; 1702 రు 12-8, 7978 రు 10-0, 2908 రు 8-4. జ. ఎ. 98 రు 8-4. జ. ఎ. రు 8-4.

నూలు

40 నెంబరు, సీమ (5 పాకట్టుకు)—ట్రాక్—రు 5-11-0 చలువ రు 6-11-0 పచ్చరంగు రు 9-12-0; పడవ రు 9-0-0; కాకి రు 9-6-0 సవరణ రు 8-4.

40 నెంబరు జపాను (పదిపానులకట్టు)—నత్తరము రు 12-1-0, నీలసవరము

60 నెంబరు సీమ (5 పాకట్టుకు) అడకతెర 18-0-0; నెంబరు రు 17-4; "గేట్" రు గొడ్డలి రు 10-12-0, గడ్డిబండి రు 10-11-0 ఎడ్డుగడియారము రు 10-9-0; సింహము శిలకాదు రు 10-9. సెనగలు రు

60 నెంబరు జపాను (పదిపానులకట్టుకు)—భూగోళము—మీలంచే రు 20-8-0.

లోహములు

ఇనుము:—తెల్లియను చట్టకమ్మిలు ఒకచారువకు ధర రు 84, 85.

ఇత్తడిరేకు:—ఇంగ్లీషు రు 270. జర్మను (డిట్మాక్) రు 268; రాగిరేకు రు 260.

టిక్రేకు:—(90 మొదలు, 95 వరకు ఉన్న కేస్ ఒకటికి) రు 19-4-0.

కలాయెంతురేకు:—24" గేజ్ 6" 7" 8" రు 15-0-0; 3" రు 15-2.

సిమెంట్ పీపాకు రు:

కార్త్య ఆవుమార్కు రు 11-12, నెంబరు రు 10-8.

చక్కెర (రెడి) రు 86-2-0.

వాయిదాధరలు జూన్ 32-12 జూలై, ఆగస్టు 30-4, 30-8.

వేరు సెనగ వప్పులు

మార్కెట్ ధరలు—"పిస్" రు 54, రు 58-0.

పాదా పాను రు

వేరు సెనగనూనె

"గానుగ" రు 126, "గ్రెస్" రు 122.

అముదము

(గానుధర) రు 90, 91.

పదునుచేసిన తోలు రతి 1 టిక్

	మొదలు	వరకు
ఎడమలోలు (8 మొదలు 8½ రకులు) రు 0 18 0	రు 0 18 6	
" (తేలిక) రు 1 1 0	రు 1 1 6	
" టెంకురూ (8 మొదలు 9½) రు 0 18 8	రు 0 18 5	
" " (తేలిక సరకు) రు 1 1 3	రు 1 2 4	
" (విజయనగరం 7½ 7½) రు 0 18 9	రు 0 14 5	
" (ఏలూరు 7½ 7½) రు 0 14 6	రు 0 15 8	
గేజ్లోలు రు 1 9 9	రు 1 1 8	
గేజ్మాడలోలు రు 1 0 9	రు 1 10 8	
అవుమాడలోలు రు 1 10 6	రు 1 12 0	
మేకలోలు రు		
కొత్తలోలు రు		

పదునుచేయని పచ్చిలోలు

టెంకురూ మేకలోలు 100-కి రు 170 0 0	రు 180 0 0	
టెంకురూ మేకలోలు " రు 170 0 0	రు 175 0 0	
టెంకురూ గొత్తలోలు " రు 140 0 0	రు 185 0 0	
టెంకురూ గొత్తలోలు " రు 180 0 0	రు 155 0 0	
అవరముపట్టు బారున 1-కి రు 80 0 0	రు 88 0 0	
కొత్తంపట్టు " రు 28 0 0	రు 25 0 0	
కరకాలోలు " రు 88 0 0	రు 47 0 0	

ముఖ్యము

మాసిహుల్ ముల్క్ మెచ్. ఎమ్. అబ్దుల్ ఖాన్ గారి అధ్యక్షతన 12-3-1926 తేదిన జరిగిన జాబిలినభయందు తెలుపబడిన ప్రకారము ప్రస్తుతము

అమృతధార మూడవవంతు ధర ప్రకారమును ఇతర ఔషధముల పుస్తకములు సగము ధరవంతున 31-5-1926

తేదీవరకు విక్రయించబడును. దరఖాస్తుపంపిన పూర్తి క్యాటలాగు పంపబడును. 3 సైజులలో అమృతధార బుడ్ల గలదు.

ఇదివరకుండిన ధర రు 2-8-0, 1-4-0, 0-8-0 ప్రస్తుత ధర రు 1-14-0, 0-15-0, 0-6-0 ఆలశ్యము చేయుటవలన ఈ అపూర్వమైన సమయమునందు చేకూరు లాభమును పొందొట్టు కొందురు.

తపాలా అందు తంతివిలాసములు

"AMRITDHARA" LAHORE.

Powell's Extract of Golden

(3421)

పవలుగారి అమృతమైన గెనో

నెగరోగమునకు

అద్భుతమైన గుణమిచ్చును.

అంగ్ల ఆయుర్వేద ఔషధములనుండి తయారుచేయబడినది.

సెగరోగము, మేహరోగములు, మూత్రాశయము, మూత్ర పిండములయొక్క వాపు, శుక్లవస్త్రము, బలహీనము, వీపులోనొప్పి మొదలగు వాటిని ఇది సమృద్ధముగా కుదుర్చునట్టి దివ్యౌషధము.

గుణము:—6 మోతాదులగెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణ స్రవణము తప్పక నిలుచును. మరియు మూత్రసంబంధమైన చిక్కులన్నియు మాయమగును. మూత్రమందుండు మంటకూడ తగ్గున దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని వాడవలెను.

తీక్షణమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర రు. 1-4-0

దీర్ఘవ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర రు. 1-8-0

మా దివ్యౌషధములను కుప్రసిద్ధమైన దుకాణము లన్నిటిలోను దొరకును.

మా చిత్రవిద్వితపు క్యాటలాగునకై వ్రాయుదు.

ఈ త్రరము లన్నియు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co.,

Manufacturing Chemists,

Lamington Road, BOMBAY

అప్పటమైన

చ్యవనప్రాస

2426

(కుప్రసిద్ధమైన ఆయుర్వేద ఔషధము) పరిశుద్ధతకు, లో పరమార్థమునకు పూచీ యివ్వబడును.

ఈ దిగువ తెలుపబడిన వ్యాధులకు తప్పక మంచి గుణమిచ్చునట్లు పరీక్ష చే రూఢియైనది.

దగ్గు	ఉబ్బనము	విస్తారముగా పనిచేయుట
జలుబు	శ్వాసకృచ్ఛము	ఎదుగుకుండ జేయుట
రొమ్ము పడికెము	చిక్కిపోవుట, దుర్బలత్వము	కృశించేయు వ్యాధులు మొదలగునవి

కారణమును మంచి స్థితిలో నుంచును. సులభముగా జీర్ణమగును. కాలప్రవర్తన సరిగా నుంచును. మిక్కిలి బలకరమైనది. మంచి రుచికరమైన ఎంతధర యిచ్చినను యంతకంటెను శ్రేష్ఠమైనది దొరకదు. ఎంత వయస్సునం దైనను ప్రతిదినము ఉపయోగించుటకు తగిన శ్రేష్ఠమైన టూనికు. కాడ్లివర్ నూనె కంటెను శ్రేష్ఠమైనది 20 రులము (40 దినములకు సరిపోవు) ఔషధము. నెం రు 2-8-0

KALPATARU AYURVEDIC WORKS,

Head Office:—94, GREY STREET, CALCUTTA

Agents for the Madras Presy:—ANDHRA AYURVEDIC PHARMACY LTD.,

అమృతాంజనము

ఈ క్రింది వర్ణిత నహ సీసా-1-కి రూ 0-10-0; డజన్ 1-కి రూ 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు లేక, పొంపాయి

ది ఆంధ్ర కర్తాగారము లిమిటెడ్, గుంటూరు

ఎలక్ట్రిక్కు లయిటింగు స్కీము స్థాపించుచున్నాము

50000 పేర్లు పేరు వకటింటికి 10 రూపాయలు మాత్రము.

ఇప్పటికి కొన్ని పేర్లు అమ్మితిమి, పేర్లుగావలసినవారు త్వరలో దీనుకొనవలెను. ఎలక్ట్రిక్కు లయిటింగు స్కీము స్థాపించుటవలన పేర్లదారులకు, ఎక్కువ లాభము గలుగును.

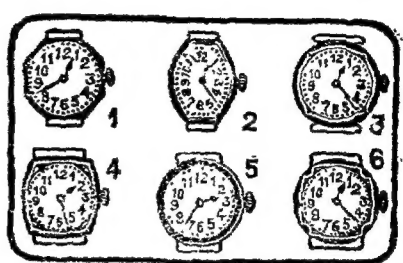
క్రాంతిపేర్లు కేయించుటకు, అన్నిజిల్లాలలోను, స్వతంత్ర సంస్థానములలోను, రంగూను, సింగపూరు వగల రాజ్యాలను ఏజంట్లుగావలయును. ఏ ఏజంట్లకు మంచికామీషను యివ్వబడును.

పేర్లకుగాని, ఏజంటుపదవికిగాని, నూకంపెనీ యింజనీయరు, యమ్. జి. రాజాగారికి వ్రాయవలయును, హెడ్క్వార్టర్సు గుంటూరు, నడింపల్లి మెంకటలక్ష్మీచరణింహారావు,

M. A. (Hons), L. L. B, Edin Bar-at-Law. మేనేజింగ్ డైరెక్టరు.

ఒక నెలవరకుమాత్రము

అసలు ధర రు 14 నగము ధర రు 7

మా యొక్క 22 కార్టెజ్జు రోల్టర్లలో బంగారువన్నె గల గడియారములు లోపలమాత్రం పదిసంవత్సరములకు ఉత్తరవాదము యియ్యబడును అని, అచ్చొత్తించియున్నాము. ప్రతిగడియారములోను ఒక అందమైన పట్టుపట్ట యి నాముగ యియ్యబడును.

ధర 1 కి రూ 7.

స్వానుహాపును, తపాలాపెట్టె 508 పి. టి. మద్రాసు

కార్మియాల్ స్పెషియాలిటీలు			
ఆంటి-గ్రెకోసూరియా	4-8-0	గుట్టుములకు కండిషన్ పాడరు	2-8-0
బహుమాత్రవ్యాధి నివారిణి.		మిగుట్టుములను అలత్తము చెయ్యకు. వాటిని ఆ	
ఆంటి-మస్టిస్టోలిని	1-0-0	కోగ్యుస్థితియుం రుంచును.	
దోవలను దగ్గరరానీయదు, అందుచే మలేరియా రాదు.		చెనలియర్లు హేర్ రెసోరర్	2-0-0
ఆస్తమా రిలీఫ్ పాడరు	1-12-0	వెంట్రుకలకు పుష్టిని కలిగించుటకు, వాటిని పెరుగు	
(శ్వాసకాసరోగమును నివర్తిజేయును)		నట్లు చేయుటకు తోడ్పడును.	
బే రమ్ (అమెరికాది)	1-8-0	తోలు కాంపౌండు పరబత్తు	2-0-0
శిరోజములకు మంచిటానికు.		దగ్గులకు రొమ్ముపడితేమునకు తగినది.	
బొమాల్ విన్	2-4-0 4-0-0	డాక్టరు కార్ ల్యుచిలన్సుదగ్గు నివారిణి	1-0-0
దేహమునకు పుష్టినిచ్చును, బలహీనత, జ్వరమువచ్చి		బిడ్డదగ్గులకు నిరపాయకరమైనట్టియు, గుణమిచ్చునట్టి	
నిలిచిన లెరువాత ఇది బాగుగా పనిచేయును.		జేషును.	
బ్రాన్ కోర	2-0-0	ప్రిక్లి హీట్ లోషన్	1-8-0
దగ్గును నివారించును, గెళ్ళను త్రోసివేయును, రొ		ప్రిక్లి హీట్ పాడరు 0-14-0, 1-8-0, 2-4-0	
మ్ముకు బాధగలిగించునట్టి వ్యాధులను పారద్రోలును		క్విన్సెన్ అండు ఐరన్ టానిక్	1-8-0
బరోనా	4-0-0	రింగువరం ఆయిన్సు మెంటు	0-9-0
మూర్చరోగమునకు దివ్యమైనది.		హిందూ జేతముం దున్నవాటి అన్నిటియందును (కే	
సి. ఏ. క్యూ (మిక్ శ్చర్)	1-0-0	వ్ల మైనది.	
జలుబు, శీతలము, ఇన్ ఫ్లుఎంజా మొదలగు వాటికి		రోస్ గార్గల్	1-0-0
తగినది		స్కర్ ఫ్రైస్	2-4-0
సి. ఏ. క్యూ (కాప్ సల్సు)	0-14-0	చుండు నివారిణి.	
సి. ఏ. క్యూ కాక్ సల్ ఫారము గాగలదు. తీసుకొ		డియోడోరైసుడు పెట్రోలియా	1-0-0
నుట నుభము. ప్రయాణసమయములందు వెం		శిరోజములకు ఉప యోగించుటకు తగినది. వెంట్రు	
బడి తీసుకొని పోవుట నుభము.		కలను మంచికిలో నుంచును.	
కాంఫరోడైన్	0-8-0	డియోడోరైసుడు కోకొనట్ ఆయిల్	1-0-0
గృహమునం చెప్పును ఒకబుడ్డి యుండవలెను. విరే		శిరోజములకు తగినట్లు ప్రత్యేకముగా తయారుచేయ	
చనములు, శూలనోష్ఠి మొదలగువాటిని కుదుర్చును.		బడిన మనోహరమైనది.	
కన్నా బైస్	1-0-0	డడ్లీసు అస్మాకాన్	1-8-0
పాములబిడ నయ్యెడుకాయ, చర్మము మొదలగు		ఉబ్బసమునకు దీనినిలోనికి తీసుకొనుటకు తగినదని	
గుట మొదలగువాటిని కుదిర్చి, సుఖముగా నడ		వైద్యులందరూ శిఫార్సుచేసి యున్నారు.	
చుటకు వీలుండును.		ఈసన్ పరబత్తు	0-12-0, 1-8-0
కార్మిలెట్ చెట్టి దగ్గు నివారిణి	1-4-0	ఈ నుప్రసిద్ధమైన టానిక్ ఎప్పటి కప్పుడు మంచి	
రొమ్ముపడితేమునకు అద్భుత నివారిణి.		బలమునిచ్చుటకు మాత్రముగా తయారు చేయ	
కెమికల్ ఫుడ్	1-0-0	బడును.	
బిడ్డలకు మంచిపుష్టి నిచ్చును.		ఎస్సెన్సు సరసపరిలా	2-0-0
క్లోరోడైన్	0-8-0	అమోఘముగా రక్తమును శుద్ధిపరచును.	
కలరా డ్రాపులు	2-0-0	ఎలిక్టిక్ గ్లినోరొఫాస్ ఫేట్, పార్శ్	
మోతాద ఎప్పుడును ఒకబుడ్డి ఉంచుకొనుదు.		టున్తో సహాగలది	1-8-0
వర్తకులకు ప్రత్యేక ధరలు గలవు.			

Spencer & Co., Ltd. (W. E. SMITH & Co., Department) MADRAS.